

Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών
----- ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 -----

Αναδιάρθρωση του Ακαδημαϊκού Χάρτη 2022

Πρόταση για το ΕΚΠΑ

Μάρτιος 2022

Περιεχόμενα

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	3
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑ	7
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΔΟΜΩΝ.....	10
ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑ.....	14
ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ	16
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	20
1. Οι Προοπτικές των Ανθρωπιστικών Σπουδών	20
2. Φιλοσοφική Σχολή.....	22
3. Θεολογική Σχολή	32
ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	35
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	
ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	42
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ.....	44
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	45
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	53
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΕΥΡΪΠΟΥ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΟΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ.....	54
1. Το Σχέδιο Ανάπτυξης του Συγκροτήματος Ευρίπου	54
2. Νέα Σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών.....	56
3. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού.....	60
4. Αναβάθμιση των Υποδομών.....	62
5. Σύνδεση με την Οικονομία και την Τοπική Κοινωνία	71
6. Ανάπτυξη των Νέων Τμημάτων	77
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	114

Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), είναι το αρχαιότερο και το πλέον ιστορικό Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα, αλλά και σε όλη την Βαλκανική χερσόνησο και την Ανατολική Μεσόγειο. Ιδρύθηκε το 1837, σχεδόν ταυτόχρονα με το νέο Ελληνικό κράτος, με μία **εθνική διάσταση** που ποτέ μέχρι σήμερα δεν απώλεσε. Βίωσε όλες τις σημαντικές ιστορικές στιγμές της νεότερης Ελλάδας και συμμετείχε ενεργά σε αυτές. Οι απόφοιτοί του στελεχώνουν για περισσότερο από 180 χρόνια τον επιστημονικό και πολιτιστικό ιστό της χώρας, καθώς και τις υψηλότερες βαθμίδες διοίκησης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, προσφέροντας τις υπηρεσίες τους στη βάση της υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης που έλαβαν.

Το ΕΚΠΑ αποτελεί ένα Πανεπιστήμιο με την πλήρη σημασία του όρου, καθώς **θεραπεύει** πρακτικά **όλες τις επιστήμες, τα γράμματα και τις τέχνες** στις 9 Σχολές και τα 41 Τμήματά του. Οι ενεργοί προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του ξεπερνούν τις 60, 000, ενώ το μόνιμο διδακτικό του προσωπικό (όλων των κατηγοριών) αριθμεί περίπου 2000 μέλη. Τα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων του εκσυγχρονίζονται συνεχώς, όπως και οι μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης, σύμφωνα με τις διεθνείς επιστημονικές τάσεις και τα πορίσματα των διαδικασιών αξιολόγησης.

Οι **κτηριακές του εγκαταστάσεις** για την εκπαίδευση, την έρευνα και τη διοίκηση, διαμορφώνουν πέντε Πανεπιστημιούπολεις - Συγκροτήματα (Ζωγράφου, Κέντρου Αθήνας, Γουδή, Δάφνης και Ευρίπου) και έχουν συνολικό εμβαδόν περίπου 600,000 τ.μ. Στα κτηριακά συγκροτήματα των Σχολών λειτουργούν αμφιθέατρα και αίθουσες διδασκαλίας με σύγχρονο πληροφορικό και εποπτικό εξοπλισμό, άρτια εξοπλισμένα εκπαιδευτικά και ερευνητικά εργαστήρια και άλλες υποστηρικτικές υποδομές. Πέραν όμως των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων, το ΕΚΠΑ έχει ακίνητη περιουσία και κληροδοτήματα, τα έσοδα των οποίων διατίθενται κυρίως για φοιτητικές

υποτροφίες και βραβεία, αλλά και ενίσχυση των Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων και της δημόσιας υγείας. Στο Πανεπιστήμιο ανήκουν και λειτουργούν ένα δίκτυο από δεκαεπτά (17) Μουσεία και Κήπους, Ιστορικό Αρχείο, τρία (3) Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία, Πανεπιστημιακός βυζαντινός ναός του 11^{ου} αιώνα, Διδασκαλείο ξένων γλωσσών όπου διδάσκονται περισσότερες από 25 γλώσσες, Διδασκαλείο νέας Ελληνικής γλώσσας ως ξένης, Κέντρο Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης, Κέντρο Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας, Πανεπιστημιακό Εντευκτήριο, Φοιτητική Λέσχη με αναγνωστήρια, γυμναστήριο και υποδομή για τους πολιτιστικούς συλλόγους των φοιτητών.

Η Πανεπιστημιακή **Βιβλιοθήκη** ως σύνολο αποτελεί αυτοτελή μονάδα του ιδρύματος, με εννέα (9) επιμέρους τμήματα, σε διακριτά κτήρια, των βιβλιοθηκών των αντιστοίχων Σχολών, και είναι μια από τις τρεις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της Ελλάδας, παρόμοιου μεγέθους (μαζί με την Εθνική Βιβλιοθήκη και τη Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ), με σχεδόν 1,000,000 τεκμήρια βιβλίων και περισσότερα από 300,000 τεκμήρια επιστημονικών περιοδικών. Στο πλαίσιο της Βιβλιοθήκης λειτουργεί και το ιδρυματικό Αποθετήριο.

Το ισχυρότερο πλεονέκτημα, όμως, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, αποτελεί το **ανθρώπινο δυναμικό** του. Η εξαιρετική ποιότητα των φοιτητών και του ακαδημαϊκού προσωπικού, το οποίο στη μεγάλη του πλειοψηφία διακρίνεται διεθνώς και έχει θητεύσει σε πολύ γνωστά Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού πριν επιστρέψει στην Ελλάδα.

Πεποίθηση όλης της Πανεπιστημιακής κοινότητας είναι η αρχή ότι για να μπορεί κάποιος να μεταδώσει τη γνώση έγκυρα και αποτελεσματικά πρέπει να συμμετέχει στην παραγωγή της. Η **ερευνητική δραστηριότητα** των μελών του Πανεπιστημίου είναι έντονη και διεθνώς αναγνωρισμένη. Στις επιδόσεις αυτές, άλλωστε, οφείλεται, κυρίως, η κατάταξή του, από σχετικούς διεθνείς οργανισμούς, μεταξύ των καλύτερων του κόσμου. Σήμερα απασχολούνται στις ερευνητικές δραστηριότητες του Ιδρύματος 7,000 περίπου υποψήφιοι

διδάκτορες, μεταδιδάκτορες, ερευνητές και υποστηρικτικό προσωπικό που αμείβονται από χρηματοδοτούμενα **ανταγωνιστικά ερευνητικά και αναπτυξιακά έργα**, τα οποία προσελκύουν τα μέλη ΔΕΠ. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης στη χώρα, οι πόροι που προσελκύνθηκαν για την έρευνα και την ανάπτυξη ήταν έξι φορές περισσότεροι από εκείνους της κρατικής επιχορήγησης για τις λειτουργικές δαπάνες της εκπαίδευσης. Οι πόροι αυτοί επέτρεψαν στο Πανεπιστήμιο να διατηρήσει και να βελτιώσει την ποιότητα σπουδών του στην κρίσιμη αυτή περίοδο, αλλά και να διαθέτει σημαντική ρευστότητα για τη διενέργεια της έρευνας και αποθεματικά για αναπτυξιακές επενδύσεις.

Τέλος, το Πανεπιστήμιο αποκτά ολοένα και εντονότερο **διεθνή προσανατολισμό**, με διεθνείς συνεργασίες, κινητικότητα φοιτητών και προσωπικού, αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών, καινοτόμο έρευνα, καλλιέργεια της επιστημονικής περιέργειας και συμμετοχή σε διεθνείς διοργανώσεις και οργανισμούς. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την παραδοσιακή παρέμβαση της Πανεπιστημιακής κοινότητας στο κοινωνικό γίνεσθαι και την ποικιλόμορφη προσφορά της στην Ελληνική κοινωνία και τον πολιτισμό, προσδίδουν στο ΕΚΠΑ ηγετικό ρόλο εθνικής εμβέλειας και πρωτεύουσα θέση στην ανώτατη εκπαίδευση της χώρας.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών **προσβλέπει και ενεργεί** ώστε να συνεχίσει να έχει καθοριστικό ρόλο στην Ελληνική κοινωνία μέσω της συνεχούς καινοτομίας στην εκπαίδευση και την έρευνα, της καλλιέργειας της δημιουργικότητας, της σύνδεσής του με την παραγωγή και της προσαρμογής του εκπαιδευτικού, ερευνητικού και αναπτυξιακού προσανατολισμού του στις σύγχρονες εξελίξεις στην επιστήμη, την τεχνολογία, τον πολιτισμό, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον. **Φιλοδοξεί** να διατηρήσει και να ενισχύσει τον πρωτοπόρο ρόλο του στην ανώτατη εκπαίδευση της χώρας μέσω της διεθνούς διάκρισης τόσο των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του και των φοιτητών του όσο και, κυρίως, των ακαδημαϊκών και ερευνητικών μονάδων του, όπου η συλλογική συνεισφορά διαφορετικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων θα οδηγεί σε διεθνώς σημαντικά αποτελέσματα. Το ΕΚΠΑ προσαρμοζόμενο στις

σύγχρονες τάσεις στην ανώτατη εκπαίδευση **προτίθεται** να ενισχύσει ριζικά τη διεθνή του φυσιογνωμία στις συνεργασίες, στην κινητικότητα των φοιτητών και του προσωπικού, αλλά και στην προσέλκυση ξένων φοιτητών και ερευνητών.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑ

Το ΕΚΠΑ θεραπεύει πρακτικά όλες τις επιστήμες, τα γράμματα και τις τέχνες τόσο στη θεμελίωσή τους όσο και στις εφαρμογές και τεχνολογικές διαστάσεις τους.

Η λέξη **επιστήμη** στην αρχαία ελληνική σήμαινε αρχικά απλώς *γνώση/ικανότητα* ή και ένα *σύνολο γνώσεων*, ενώ στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε και με ειδικότερη σημασία για να δηλώσει την *επιστημονική γνώση, την επιστήμη*, με έννοια παραπλήσια αυτής που εμείς της αποδίδουμε σήμερα. Παρόλο που στην αρχαία ελληνική γλώσσα δεν υπάρχει ακριβές αντίστοιχο του σύγχρονου όρου *επιστήμη*, είναι κοινά παραδεκτό ότι η επιστήμη άρχισε με τους αρχαίους Έλληνες, καθώς ήταν οι πρώτοι που επεχείρησαν να εξηγήσουν τα φυσικά φαινόμενα με φυσιοκρατικούς όρους και καθιέρωσαν την πρακτική της ορθολογικής κριτικής των επιστημονικών θεωριών. Στη σύγχρονη εποχή, ο όρος δηλώνει το σύστημα απόκτησης γνώσης με βάση την επιστημονική μεθοδολογία, την οργάνωση και ταξινόμηση αυτής της γνώσης.

Ο όρος **τεχνολογία** δηλώνει τη χρήση και την εφαρμογή όλων των μορφών γνώσης για την επίτευξη, γενικότερα, κάποιου πρακτικού αποτελέσματος με τη μετατροπή των φυσικών πόρων σε εργαλεία χρήσης, ιδιαίτερα στη βιομηχανική παραγωγή, αλλά και στην ανάπτυξη συσκευών και μηχανισμών για επιστημονικούς σκοπούς και επιστημονική έρευνα. Η τεχνολογία διαφοροποιείται από τις **επιστήμες του Μηχανικού**, οι οποίες συνίστανται στη χρήση των επιστημονικών αρχών και γνώσεων για τον σχεδιασμό και την κατασκευή ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος (δομών, μηχανών, υλικών, συστημάτων και διαδικασιών).

Η ακαδημαϊκή διάρθρωση του ΕΚΠΑ περιλαμβάνει 9 Σχολές, σύμφωνα με τους παραπάνω επιστημονικούς κλάδους, που θεραπεύουν σχεδόν όλα τα επιστημονικά πεδία. Η Θεολογική Σχολή με 2 Τμήματα και η Φιλοσοφική Σχολή με 13 Τμήματα σήμερα, θεραπεύουν τα επιστημονικά πεδία των ανθρωπιστικών

επιστημών. Η Σχολή Θετικών Επιστημών (ΣΘΕ), με 9 Τμήματα, θεραπεύει τα επιστημονικά πεδία των θετικών και φυσικών επιστημών, καθώς και την τεχνολογία. Η Νομική Σχολή (μονοτμηματική) και η Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (ΣΟΠΕ), με 8 Τμήματα, θεραπεύουν τα επιστημονικά πεδία των κοινωνικών επιστημών και της διοίκησης. Η Σχολή Επιστημών Υγείας (ΣΕΥ), αποτελείται από 4 Τμήματα, η Σχολή Επιστημών Αγωγής από 2 Τμήματα, ενώ διακριτά γνωστικά αντικείμενα θεραπεύουν οι μονοτμηματικές Σχολές Επιστημών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (ΣΕΦΑΑ) και Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας. Τα Τμήματα ανά Σχολή κατανέμονται ως εξής: Τα Τμήματα ανά Σχολή κατανέμονται ως εξής:

Τμήματα Θεολογικής Σχολής

Θεολογίας

Κοινωνικής Θεολογίας & Θρησκευολογίας

Τμήματα Φιλοσοφικής Σχολής

Φιλοσοφίας

Φιλολογίας

Ιστορίας & Αρχαιολογίας

Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Γαλλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Γερμανικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Ιταλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Ισπανικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας & Σλαβικών Σπουδών

Μουσικών Σπουδών

Θεατρικών Σπουδών

Ψυχολογίας

Παιδαγωγικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τμήματα Σχολής Θετικών Επιστημών

Μαθηματικών

Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Φυσικής

Χημείας

Βιολογίας

Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος

Αεροδιαστημικής Επιστήμης & Τεχνολογίας

Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας

Ιστορίας & Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Τμήματα Νομικής Σχολής

Νομικής

Τμήματα Σχολής Οικονομικών & Πολιτικών Επιστημών

Πολιτικών Επιστημών & Δημόσιας Διοίκησης - ΠΕΔΔ

Κοινωνιολογίας

Οικονομικών Επιστημών

Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών

Διαχείρισης Λιμένων & Ναυτιλίας

Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης - ΕΜΜΕ

Ψηφιακών Τεχνών & Κινηματογράφου

Τουρκικών & Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

Τμήματα Σχολής Επιστημών Υγείας

Ιατρικής

Οδοντιατρικής

Φαρμακευτικής

Νοσηλευτικής

Τμήματα Σχολής Επιστημών Αγωγής

Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης - ΠΤΔΕ

Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία - ΤΕΑΠΗ

Τμήματα Σχολής Επιστημών Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Επιστημών Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

Τμήματα Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας

Αγροδιατροφής & Διαχείρισης Φυσικών Πόρων

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΠΟΡΑ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

Η γεωγραφική διασπορά των εγκαταστάσεων των ακαδημαϊκών δομών του ΕΚΠΑ στις πέντε (5) Πανεπιστημιούπολεις - Συγκροτήματα, διαμορφώνεται ως ακολούθως:

Α) **Πανεπιστημιούπολη του Κέντρου**, η ιστορική Πανεπιστημιούπολη του ΕΚΠΑ, όπου σήμερα λειτουργούν οι Σχολές της Νομικής (μονοτμηματική), των Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (6 από τα 8 Τμήματα) και των Επιστημών της Αγωγής (2 Τμήματα), καθώς και η Διοίκηση του ιδρύματος, το μεγαλύτερο μέρος των διοικητικών υπηρεσιών, το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών και η Πανεπιστημιακή Λέσχη. Κτήρια της Πανεπιστημιούπολης του Κέντρου, πολλά εκ των οποίων εμβληματικά, αποτελούν η Πρυτανεία (μέρος της τριλογίας, Πανεπιστημίου 30), το ιστορικό κτήριο της Νομικής, σήμερα παλαιά πτέρυγα του Μεγάρου Θεωρητικών Επιστημών (ΜΘΕ), επί της Σόλωνος, η νέα πτέρυγα του ΜΘΕ, το ιστορικό κτήριο Κωστής Παλαμάς επί της Ακαδημίας (εντευκτήριο, προς τιμήν του εθνικού ποιητή και Γενικού Γραμματέα του ΕΚΠΑ), το ιστορικό κτήριο του Παλαιού Χημείου (σήμερα Βιβλιοθήκη της Νομικής και Μουσείο Τεχνολογίας και Θετικών Επιστημών) επί της Σόλωνος, το ιστορικό κτήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης επί της Ιπποκράτους και Ακαδημίας, το ιστορικό κτήριο του Γρυπαρείου Μεγάρου (στεγάζονται τα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών και ΕΜΜΕ) επί της Σοφοκλέους, το Νέο Χημείο (Σχολή Επιστημών της Αγωγής), τα κτήρια του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Δημόσιας Διοίκησης επί της Θεμιστοκλέους και Γαμβέτα και Αιόλου 42-44, το κτήριο του Τμήματος ΠΤΔΕ επί της Ιπποκράτους 20, τα κτήρια της Νομικής Σχολής επί της Ακαδημίας 45 και 47, το κτήριο διοικητικών υπηρεσιών επί της Χρήστου Λαδά 6, το κτήριο κόμβος των Κέντρων Αριστείας επί της Δαμάρεως στο Παγκράτι, τα κτήρια του Διδασκαλείου Ξένων Γλωσσών επί της Ιπποκράτους 7 (οι αίθουσες διδασκαλίας χρησιμοποιούνται και από Τμήματα της ΣΟΠΕ) και Σταδίου 5 (στεγάζεται και το ΤΕΑΠΗ), το ιστορικό κτήριο του Μαρασλείου Διδασκαλείου (ΠΤΔΕ), το ιστορικό κτήριο επί της Παπαρηγοπούλου 1 στην Κλαυθμώνος (πρώτη πολυκατοικία της Αθήνας με

κολώνες από οπλισμένο σκυρόδεμα) όπου στεγάζονται το ΚΕΔΙΒΙΜ και το Κέντρο Αρχιμήδης (Γραφεία μεταφοράς τεχνολογίας και επιχειρηματικότητας), το ιστορικό κτήριο του παλαιού Πανεπιστημίου στην Πλάκα (οικία Κλεάνθους) επί της Θόλου 5 (Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου) με το νέο παράρτημά του επί της Θόλου 16, το διατηρητέο κτήριο του ιστορικού αρχείου του ΕΚΠΑ επί της Σκουφά 45, ο ιστορικός πανεπιστημιακός ναός της Παναγίας Καπνικαρέας και άλλα μικρότερα κτήρια. Η Πανεπιστημιούπολη του Κέντρου είναι η δεύτερη μεγαλύτερη του ΕΚΠΑ όπου σπουδάζει περίπου το 27% των φοιτητών του και τα κτήριά της ξεπερνούν τα 75.000 τ.μ.

Β) Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, η οποία στο μεγαλύτερο μέρος της ανήκει στο Δήμο Ζωγράφου, αλλά εκτείνεται και στους όμορους Δήμους Καισαριανής και Αθηναίων. Αποτελεί τη μεγαλύτερη Πανεπιστημιούπολη του ΕΚΠΑ (σε περίπου 1300 στρέμματα) με κτηριακές υποδομές που ξεπερνούν τα 370.000 τ.μ., στις οποίες στεγάζονται (σταδιακά από τη δεκαετία του 1960) η Θεολογική Σχολή (2 Τμήματα), η Φιλοσοφική Σχολή (13 Τμήματα), η Σχολή Θετικών Επιστημών - ΣΘΕ (7 Τμήματα από τα 9), το Τμήμα Φαρμακευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας, μέρος των διοικητικών υπηρεσιών (ΕΛΚΕ, ΤΥΠΑ, ΚΛΕΙΔΙ, Μηχανοργάνωση), οι φοιτητικές Εστίες, γυμναστήρια και κολυμβητήριο. Στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου σπουδάζει το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών του ΕΚΠΑ, 52.5% περίπου.

Γ) Πανεπιστημιούπολη Γουδής, όπου στεγάζεται το μεγαλύτερο μέρος της Σχολής Επιστημών Υγείας. Η ανέγερση της Πανεπιστημιούπολης Γουδής ξεκίνησε το 1928 και σήμερα αποτελείται από κτηριακά συγκροτήματα 60.000 τ.μ. (συμπεριλαμβανομένων και των δύο κτηριακών συγκροτημάτων, ιδιοκτησίας ΕΚΠΑ, της Ιατρικής Σχολής α) ΑΚΙΣΑ, παραπλεύρως του Νοσοκομείου Αττικών στο Χαϊδάρι (5.000 τ.μ.) και β) Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος (1.000 τ.μ.) παραπλεύρως του Νοσοκομείου ΚΑΤ στην Κηφισιά). Το κύριο μέρος των κτηρίων αυτών, μαζί με το Λαϊκό Νοσοκομείο (ιδιοκτησία ΕΚΠΑ με διοίκηση και χρήση από το Υπουργείο Υγείας), βρίσκεται στον χώρο που παραχωρήθηκε το 1908 από τη μονή Πετράκη, όπου στεγάζονται η Ιατρική Σχολή και το Τμήμα Οδοντιατρικής. Σε πολύ μικρή απόσταση από το κεντρικό

συγκρότημα βρίσκονται τα κτήρια του Τμήματος Νοσηλευτικής και το νέο κτήριο της Ιατρικής Σχολής επί της Μ. Ασίας. Στην Πανεπιστημιούπολη Γουδή σπουδάζει περίπου το 8.5% των φοιτητών του ΕΚΠΑ.

Δ) Συγκρότημα Δάφνης - ΣΕΦΑΑ, όπου στεγάζεται η Σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (μονοτηματική), στις εγκαταστάσεις της πρώην Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής, η οποία το 1982 εντάχθηκε στο ΕΚΠΑ. Το συγκρότημα, με κτήρια εκπαίδευσης, έρευνας και διοίκησης, περίπου 12.000 τ.μ., διαθέτει επίσης γήπεδα, γυμναστήριο και κολυμβητήριο. Σε μικρή απόσταση από το κεντρικό συγκρότημα ενοικιάζονται για τις ανάγκες της Σχολής επιπλέον κτηριακές υποδομές. Στο Συγκρότημα Δάφνης σπουδάζει περίπου το 3.5% των φοιτητών του ΕΚΠΑ.

Ε) Συγκρότημα Ευρίπου, όπου στεγάζονται και λειτουργούν πέντε (5) νέα Τμήματα του ΕΚΠΑ (δύο (2) της ΣΘΕ, δύο (2) της ΣΟΠΕ και ένα (1) της Σχολής Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας), τα οποία δημιουργήθηκαν με την ένταξη μέρους του πρώην ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας (δομή στα Ψαχνά Ευβοίας) στο ΕΚΠΑ. Τα Τμήματα αυτά είναι νέα Τμήματα, ενταγμένα σε ένα ευρύτερο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης του ΕΚΠΑ, και δεν σχετίζονται με τα τμήματα που λειτουργούσαν στον ίδιο χώρο (Ψαχνά) πριν την έλευση του ΕΚΠΑ.

Με βάση τους στόχους του στρατηγικού του σχεδίου ανάπτυξης οι κύριοι άξονες δημιουργίας των Τμημάτων αυτών ήταν οι εξής: α) δημιουργία εντελώς νέων Τμημάτων σε σύγχρονα διεπιστημονικά πεδία της αειφόρου ανάπτυξης και της 4ης βιομηχανικής επανάστασης, β) δημιουργία περιβάλλοντος γόνιμης ακαδημαϊκής κοινότητας (με βάση τον αριθμό και το θεματικό εύρος των νέων Τμημάτων), η οποία να συνδέεται στενά με εκείνη του Μητροπολιτικού Πανεπιστημίου, αλλά και με την εθνική οικονομία, την τοπική κοινωνία και ανάπτυξη και γ) την προοπτική τα αμέσως επόμενα έτη όλα τα νέα Τμήματα να είναι αυτοδύναμα με ικανό αριθμό εκπαιδευτικού προσωπικού (σχεδόν 90 μέλη ΔΕΠ). Το κτηριακό συγκρότημα, 20.000 τ.μ. περίπου, λειτουργεί από τη δεκαετία του 1980 και έχει σχεδιαστεί ως εκπαιδευτικό ίδρυμα με μεγάλη αρτιότητα. Όταν το ΕΚΠΑ παρέλαβε τις υποδομές στα μέσα του 2019, υπήρχαν

σοβαρότατα προβλήματα συντήρησης, φθορών, εγκατάλειψης του περιβάλλοντος χώρου και εκσυγχρονισμού των εξοπλισμών. Η Διοίκηση του ΕΚΠΑ εξασφάλισε από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 2.5 εκατομμύρια ευρώ για τη συντήρηση και αναβάθμιση των κτηριακών υποδομών και 2.5 εκατομμύρια ευρώ για τον εξοπλισμό των εκπαιδευτικών εργαστηρίων των νέων Τμημάτων. Παράλληλα, διατέθηκε 1 εκατομμύριο ευρώ για την προμήθεια σύγχρονου και ποιοτικού εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας και των εργαστηρίων και 500 χιλιάδες ευρώ για την αντικατάσταση του δικτυακού εξοπλισμού, ο οποίος ήταν απαρχαιωμένος με σοβαρά προβλήματα λειτουργίας. Τέλος, διατέθηκαν περίπου 500 χιλιάδες ευρώ για έργα άμεσης προτεραιότητας ως προς τον εξωραϊσμό και την αξιοπρεπή λειτουργία του Συγκροτήματος το πρώτο ακαδημαϊκό έτος 2019-2020. Στα Τμήματα του Συγκροτήματος Ευρίπου σπουδάζει περίπου το 8.5% των φοιτητών του ΕΚΠΑ.

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑ

Την τελευταία δεκαετία έχουν πραγματοποιηθεί, σταδιακά, σημαντικές αλλαγές στην ακαδημαϊκή δομή του ΕΚΠΑ, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας του και την προσαρμογή του στο σύγχρονο περιβάλλον της ανώτατης εκπαίδευσης, της οικονομίας, της κοινωνίας και των διεθνών εξελίξεων. Σημαντικότερες από αυτές είναι:

- Η δημιουργία των **νέων Σχολών Νομικής, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (ΟΠΕ), Επιστημών Υγείας (ΣΕΥ), Επιστημών Αγωγής (ΣΕΑ), Επιστημών Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού (ΣΕΦΑΑ), και Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας**, στις οποίες εντάχθηκαν τα περισσότερα από τα ανεξάρτητα Τμήματα που υπήρχαν προγενέστερα. Με την προϋπάρχουσα μορφή τους διατηρήθηκαν οι Σχολές Θεολογική, Φιλοσοφική και Θετικών Επιστημών.
- Η ίδρυση των Τμημάτων **Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας** και Παιδαγωγικών με **κατάτμηση** του Τμήματος ΦΠΨ. Τα Τμήματα αυτά αντιστοιχούν σε επιστημονικούς κλάδους τους οποίους θεραπεύει διαχρονικά η Φιλοσοφική Σχολή από την ίδρυσή της.
- Η μετονομασία του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας σε **Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας**, προσδίδοντας στη Θεολογική Σχολή την απαιτούμενη, στον σύγχρονο κόσμο, ευρύτητα και διαπολιτισμική διάσταση.
- Η μετονομασία του Τμήματος ΜΙΘΕ σε **Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης**, συνδέοντάς το ευθέως με την ομώνυμη επιστημονική περιοχή και εντάσσοντάς το στη διεθνή οικογένεια των Τμημάτων hps (history and philosophy of science), μαζί με τα αντίστοιχα των Πανεπιστημίων Cambridge, Stanford, UCL, Pittsburgh, Paris-Diderot, Geneve, Sydney, Melbourne, Indiana κλπ.
- Η ίδρυση των νέων Τμημάτων **Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών** και **Κοινωνιολογίας**, μετά από πολυετείς διαβουλεύσεις και εμπειριστατωμένη προπαρασκευή, τα οποία συμπληρώνουν τους αυτοτελείς επιστημονικούς κλάδους της Σχολής ΟΠΕ. Τα αντικείμενα των Τμημάτων

αυτών ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες της εκπαίδευσης, της οικονομίας και της κοινωνίας.

- Η δημιουργία του **Συγκροτήματος Ευρίπου**, ως δορυφορική δομή του ΕΚΠΑ, στο οποίο θεραπεύονται επιστημονικά πεδία με διεπιστημονική διάσταση και αφορούν κυρίως την **4η βιομηχανική επανάσταση**, την **κυκλική οικονομία** και την **αιεφόρο ανάπτυξη**. Στόχος είναι να αποτελέσει μεσοπρόθεσμα νησίδια διάκρισης στα συγκεκριμένα επιστημονικά πεδία. Μεγάλα Πανεπιστήμια στην Ευρώπη (π.χ. Winchester, Nottingham, Nice), την Αμερική (π.χ. Carnegie Mellon, Michigan, Colorado, Toronto) και την Αυστραλία (π.χ. Newcastle) εντάσσουν στον στρατηγικό τους σχεδιασμό και δημιουργούν δορυφορικές εγκαταστάσεις σε άλλες πόλεις ή κοντινές περιοχές, για διαφορετικούς λόγους το καθένα, με στόχο τη διεύρυνση των εκπαιδευτικών τους δραστηριοτήτων ή την ανάπτυξη της έρευνας. Η τάση αυτή ενισχύεται με γρήγορο ρυθμό τα τελευταία έτη.
- Η ίδρυση **ξενόγλωσσων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών**, κατ' αρχάς στις ανθρωπιστικές επιστήμες και την Ιατρική. Η δράση αυτή εντάσσεται στη γενικότερη στρατηγική του Ιδρύματος για τη διεθνοποίησή του, σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξής του.
- Η συμμετοχή στο **Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Πολιτών CIVIS**, το οποίο ιδρύθηκε από τη συμμαχία δέκα κορυφαίων ερευνητικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της Ευρώπης: το Aix-Marseille Université (Πανεπιστήμιο της Μασσαλίας), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Universitatea din București (Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου), το Université libre de Bruxelles (Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών), το Universidad Autónoma de Madrid (Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης), το Sapienza Università di Roma (Πανεπιστήμιο Sapienza της Ρώμης), το Stockholms Universitet (Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης) και το Eberhard Karls Universität Tübingen (Πανεπιστήμιο Eberhard Karls της Τυβίγγης), το University of Glasgow (Πανεπιστήμιο Γλασκώβης) και το Paris Lodron University of Salzburg (Paris Lodron Πανεπιστήμιο του Σάλττσμπουργκ).

ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ

Από το 2018 και μετά, **κάθε δράση** του Ιδρύματος είτε αφορά στην αναδιάρθρωση των ακαδημαϊκών δομών, είτε πρόκειται για την ανάπτυξη των κτηριακών υποδομών και εξοπλισμών, είτε συμβάλει στη διοικητική του αναδιάρθρωση, **βασίζεται στο Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης** που εκπονήθηκε από το ΕΚΠΑ.

Οι Πρυτανικές Αρχές του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, μετά από διεξοδική μελέτη, συνέταξαν τον Ιούλιο του **2018** δεκαετές στρατηγικό σχέδιο για το διάστημα 2019 – 2028, με στόχο να αποτελέσει έμπνευση και οδηγό για το μέλλον του Πανεπιστημίου. Το σχέδιο αυτό, διαμορφώθηκε στην τελική του μορφή από ειδική Επιτροπή, υπό την Προεδρεία του Πρύτανη, την οποία όρισε η Πανεπιστημιακή Σύγκλητος και αποτελείτο από τους Αντιπρυτάνεις, τους Κοσμήτορες, εκπροσώπους των Προέδρων των Τμημάτων και όλων των κλάδων του προσωπικού. Το σχέδιο κοινοποιήθηκε προς την ακαδημαϊκή κοινότητα τον Μάιο του 2019. Η Σύγκλητος, τον Δεκέμβριο του 2019, ενέκρινε το οριστικό Στρατηγικό Σχέδιο του ΕΚΠΑ 2019 – 2028, το οποίο και **δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως**.

Ένα στρατηγικό σχέδιο είναι πάντα σημαντικό για ένα πανεπιστημιακό Ίδρυμα. Η ανάγκη είναι όμως ιδιαίτερα έντονη σε μια εποχή όπου ο διεθνής ανταγωνισμός ασκεί σημαντική πίεση, ο χάρτης της ανώτατης εκπαίδευσης και της έρευνας αναδιατάσσεται ριζικά στη χώρα, οι προσδοκίες της κοινωνίας είναι μεγάλες, η χώρα οφείλει να εξέλθει από μια μακροχρόνια, πολυδιάστατη και βαθιά κρίση, η τεχνολογία είναι ταχέως μεταβαλλόμενη και το παγκόσμιο περιβάλλον θέτει υπό αναθεώρηση σχεδόν όλες τις πτυχές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η δεκαετής στρατηγική ανάπτυξης του Πανεπιστημίου καθώς και η αναζήτηση και διάθεση των απαραίτητων πόρων, προσδιορίζεται από τις ακόλουθες πέντε κατευθυντήριες προτεραιότητες.

Διαμόρφωση μιας κατάλληλης για τον 21ο αιώνα φυσιογνωμίας: Το ΕΚΠΑ, ως το αρχαιότερο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας, διακρίνεται για τις βαθιές και ισχυρές ρίζες του. Στην παρούσα ιστορική περίοδο συντελούνται θεμελιώδεις και έντονες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές και μεταβολές του φυσικού περιβάλλοντος. Το Πανεπιστήμιο οφείλει να επιδειξει προσαρμοστικότητα, οξυδέρκεια και οραματική δράση για τη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας του με τρόπο εναρμονισμένο στις νέες συνθήκες, ώστε να διατηρήσει και να βελτιώσει τον ιστορικό του ρόλο στην ανώτατη εκπαίδευση, να αναπτύξει τη διεθνοποίησή του, αλλά και να παραμείνει ένας σημαντικός θεσμός της Πολιτείας.

Προσέλκυση και αξιοποίηση γνήσιων και διαφορετικού τύπου ταλέντων: Προσέλκυση ηλικιακά νέου, καταξιωμένου και ταλαντούχου ανθρώπινου δυναμικού, ισόρροπα σε όλο το εύρος της αποστολής του Πανεπιστημίου και αναζήτηση πόρων για την υποστήριξη των ικανοτήτων και της προσπάθειας των διδασκόντων και των φοιτητών, ώστε να διαμορφώνεται ένα περιβάλλον που διευκολύνει την επιτυχία όλων.

Εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων στη διδασκαλία, τη μάθηση και την έρευνα: Το ΕΚΠΑ βασίζεται σε μια πολυετή εκπαιδευτική και ερευνητική εμπειρία που του επιτρέπει την προσαρμογή και τον εκσυγχρονισμό στον τομέα της μάθησης, της επιστήμης και της τεχνολογίας, έτσι ώστε να συνεχίσει να προσφέρει μια πραγματικά ξεχωριστή ποιότητα εκπαίδευσης στους φοιτητές του και να παράγει καινοτόμο έρευνα. Νέες μέθοδοι, μορφές, εργαλεία και στάσεις στην εκπαίδευση και τη μάθηση, οι οποίες υπαγορεύονται από τις εξελίξεις στην επιστήμη, την τεχνολογία και την κοινωνία, οφείλουν να αναπτυχθούν από το Πανεπιστήμιο με δημιουργικό και αποτελεσματικό τρόπο.

Δημιουργία συνθηκών διάκρισης σε όλους τους τομείς δραστηριοποίησης του Πανεπιστημίου: Η επένδυση σε όλους τους τομείς της πνευματικής και δημιουργικής πρακτικής δράσης του ΕΚΠΑ είναι ουσιαστικής σημασίας για το μέλλον του Ιδρύματος. Η πρώτη παρέμβαση στον τομέα αυτό θα είναι η επένδυση στη διεπιστημονική συνεργασία, η επιτάχυνση της ανάπτυξης νέων

βέλτιστων παραδειγμάτων και μεθόδων για την καινοτομία και την έρευνα και η προώθηση των βασικών επιστημών, αλλά και των συνεργατικών επιστημονικών κλάδων, καθώς και των σύγχρονων τεχνολογικών πεδίων και των αντικειμένων που συνδέονται με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ανάπτυξη της αντίληψης κοινότητας και της ιδρυματικής ευθύνης: Η προτεραιότητα αυτή έχει δύο αλληλένδετες διαστάσεις: α) Μια κοινοτική διάσταση, όπου όλοι οι φοιτητές, οι καθηγητές και το προσωπικό αισθάνονται συνδεδεμένοι μεταξύ τους με μια κοινή αίσθηση σκοπού, και συλλογικής συνείδησης. β) Μια συνείδηση ευθύνης απέναντι στο Ίδρυμα, όπου κάθε δραστηριότητα αναπτύσσεται με γνώμονα το συνολικό συμφέρον και όφελος του Πανεπιστημίου, με συνέργειες, οικονομίες κλίμακας, συνυπολογισμό και αξιολόγηση της ανάπτυξης των υπολοίπων δραστηριοτήτων, ενώ λαμβάνονται υπόψη οι προτεραιότητες και οι κανόνες που έχουν τεθεί. Επιδίωξη είναι ένα πρότυπο και συνεκτικό μοντέλο που αντιμετωπίζει με ολοκληρωμένο τρόπο τα τρέχοντα προβλήματα και ελλείψεις, αξιοποιώντας τη γνώση και τις εμπειρίες του διδακτικού, ερευνητικού, διοικητικού προσωπικού και των φοιτητών. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις για την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη των φοιτητών.

Οι πέντε αυτές κατευθυντήριες προτεραιότητες συνδυαζόμενες με τις αρχές της διαφάνειας και δημοσιότητας καθοδηγούν τη Διοίκηση, το ακαδημαϊκό, ειδικό διδακτικό και διοικητικό προσωπικό, ώστε να ευθυγραμμίζουν σ' αυτές τη λήψη των διαχειριστικών και λειτουργικών αποφάσεων, την κατανομή των πόρων και τις δράσεις σε επίπεδο Πανεπιστημίου, Σχολών, Τμημάτων και διοίκησης. Όσο το Πανεπιστήμιο αναπτύσσεται και επιτυγχάνει τους στόχους του, οι προτεραιότητες αυτές θα προσαρμόζονται, ενώ θα αναδιαμορφώνονται και άλλα κομβικά στοιχεία του στρατηγικού σχεδίου.

Ένα σχέδιο ανάπτυξης και ένα σύνολο προτεραιοτήτων αποτελεί μόνο ένα σημείο αναφοράς. Κάθε μέλος της κοινότητας του ΕΚΠΑ οφείλει να συνεχίσει να εργάζεται ενστερνιζόμενο τις προσδοκίες αυτές και να ενεργεί υπεύθυνα τόσο ως προς το μέρος του σχεδίου που το αφορά όσο και για το μέλλον του

Πανεπιστημίου στο σύνολό του. Πρέπει να προωθείται η επίτευξη των στόχων, να αξιολογείται η υλοποίηση εφαρμογής του στρατηγικού σχεδίου, ενώ παράλληλα εντοπίζονται τα προβλήματα που ανακύπτουν. Αυτό συνδέεται με την αναμόρφωση και βελτίωση των Προγραμμάτων Σπουδών, την ανάπτυξη της έρευνας και την δημιουργική παρουσία στην κοινωνία. Τίποτα από τα παραπάνω δεν αποτελεί πρόσθετο ή εξωγενές καθήκον, αλλά είναι μια ορθή προσέγγιση στον τρόπο με τον οποίο διεξάγεται καθημερινά το ακαδημαϊκό έργο και η ακαδημαϊκή ζωή, η οποία θα βοηθήσει όλους ατομικά και συλλογικά να επιτύχουν τους στόχους για τους οποίους επέλεξαν να ενταχθούν στον οργανισμό του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

1. Οι Προοπτικές των Ανθρωπιστικών Σπουδών

Η εικόνα που διαμορφώνεται από πλήθος δημοσιευμάτων και δηλώσεων το τελευταίο διάστημα, είναι ότι το μέλλον των Ανθρωπιστικών Σπουδών στη χώρα μας είναι από δυσοίωνο έως ανύπαρκτο και ότι πρέπει να ληφθούν άμεσα ριζικά μέτρα – τα οποία, συνήθως δεν αναφέρονται. Η επιχειρηματολογία αυτή θεωρεί ότι υπάρχει κρίση στις Ανθρωπιστικές Σπουδές και ότι επέρχεται ακόμα χειρότερη για δύο κυρίως λόγους: (1) μείωση των φοιτητών στα Τμήματα Ανθρωπιστικών Σπουδών και μείωση του μαθητικού πληθυσμού και (2) μη ανταπόκριση των Ανθρωπιστικών Σπουδών, τουλάχιστον με τον τρόπο που σήμερα υπηρετούνται και διδάσκονται, στις σύγχρονες ανάγκες.

Η μείωση του αριθμού των φοιτητών συσχετίζεται με το γεγονός ότι, κατά την πρώτη εφαρμογή της Ελάχιστης Βάσης Εισαγωγής (ΕΒΕ), παρατηρήθηκε πτώση των βάσεων σε αρκετά Τμήματα Ανθρωπιστικών Σπουδών, ενώ κάποια από αυτά δεν κατάφεραν να συμπληρώσουν τον προβλεφθέντα από το Υπουργείο αριθμό εισακτέων. Η σύνδεση αυτών των παρατηρήσεων και ισχυρισμών με το μέλλον των Ανθρωπιστικών Σπουδών δεν είναι ορθή και δεν άπτεται καθόλου της ουσίας του ζητήματος. Η ΕΒΕ είναι μια τεχνητή συνθήκη, η οποία αύριο μπορεί να αλλάξει, ενώ η εφαρμογή της δεν μπορεί να επηρεάσει ούτε τη χρησιμότητα των Ανθρωπιστικών Σπουδών και την ανάγκη ύπαρξής τους ούτε την αντικειμενική δυνατότητα της κοινωνίας να απορροφήσει τους πτυχιούχους. Το δημογραφικό πρόβλημα, δηλαδή ότι, σύμφωνα με τις υπάρχουσες προβλέψεις, στις επόμενες δεκαετίες θα υπάρξει σημαντική μείωση του μαθητικού πληθυσμού (σχεδόν κατά το 1/3) και άρα θα μειωθούν κατά ένα αντίστοιχο ποσοστό οι θέσεις εργασίας και οι ευκαιρίες απασχόλησης των αποφοίτων των Ανθρωπιστικών Σχολών, είναι εξίσου αίολο ως επιχείρημα. Οι αδυναμίες του συλλογισμού αυτού συνίστανται, α) στη σύνδεση του μέλλοντος των Ανθρωπιστικών Σπουδών με την εξέλιξη της επαγγελματικής αποκατάστασης, β) στην παραδοχή ότι οι απόφοιτοι πολλών Τμημάτων Ανθρωπιστικών Σπουδών μπορούν να απασχοληθούν μόνο ως καθηγητές στην

Εκπαίδευση και γ) στη χάραξη εκπαιδευτικής στρατηγικής θεωρώντας ως δεδομένο τις δημογραφικές προβλέψεις, ενώ το ζητούμενο εν προκειμένω θα έπρεπε να είναι η χάραξη μιας ευρύτερης εθνικής στρατηγικής για την αύξηση της γεννητικότητας και την αναθεώρηση των προβλέψεων.

Το πρόβλημα ανταπόκρισης των Ανθρωπιστικών Σπουδών στις σημερινές ανάγκες έχει ερείσματα στην πραγματικότητα, κυρίως ως προς τον τρόπο που διδάσκονται, ωστόσο οι ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν παράδοση αιώνων και η ύπαρξή τους καταξιώνεται από τη διαχρονική παρουσία και προσφορά τους. Η έρευνα σε αυτές πλουτίζει τις γνώσεις μας για τον άνθρωπο και τον πολιτισμό του, τη δράση του, τα δημιουργήματά του, τις επιτυχίες και αποτυχίες του. Επομένως, η μελέτη των ανθρωπιστικών επιστημών εξακολουθεί να έχει υψηλή παιδευτική αξία, που χρωματίζεται, όπως συνέβαινε πάντα, από τις ιδιαίτερες αναζητήσεις και ανάγκες της εποχής μας.

Δύο ζητήματα επανέρχονται, ρητά ή υπόρρητα, στις συζητήσεις για το μέλλον των Ανθρωπιστικών Σπουδών. Κατ' αρχάς, θα πρέπει να απαντηθεί αν οι Ανθρωπιστικές Σπουδές θα συνδεθούν με συγκεκριμένα επαγγέλματα και θα ορισθεί κλειστός αριθμός εισακτέων στις Σχολές, ανάλογα με τις υπάρχουσες ανάγκες στην αγορά εργασίας ή θα θεωρηθεί ότι είναι προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας η εισαγωγή ενός ευρύτερου αριθμού υποψηφίων όπου τα Τμήματα μπορούν να τους δεχθούν. Είναι προφανές ότι η απάντηση είναι ζήτημα πολιτικής επιλογής. Το ΕΚΠΑ θεωρεί ότι η σωστή επιλογή είναι η δεύτερη. Οι Ανθρωπιστικές Σπουδές δεν παράγουν μόνο φιλόλογους, ιστορικούς, αρχαιολόγους, καλλιτέχνες ή καθηγητές ξένων γλωσσών. Δημιουργούν νέους πολίτες και εργαζόμενους με ικανότητες (π.χ. την ικανότητα να ξεπερνάει κανείς τον καθιερωμένο τρόπο σκέψης και αντίληψης, την ικανότητα κατανόησης και αλληλεπίδρασης με τους άλλους, τον σεβασμό σε αρχές και αξίες), οι οποίες είναι λειτουργικές σε όλα τα επίπεδα της ζωής και σε διάφορα είδη επαγγελμάτων. Τέλος, ένα δεύτερο ζήτημα, είναι αυτό που θέτει η σχέση των Ανθρωπιστικών Σπουδών με το κύριο χαρακτηριστικό της εποχής μας, την τεχνολογική ανάπτυξη. Σε μια εποχή που κυριαρχεί η τεχνολογία, οι Ανθρωπιστικές Σπουδές δεν αποτελούν αναχρονισμό ή πολυτέλεια, αντιθέτως,

μπορούν να αποτελέσουν το αναγκαίο αντίβαρο, καθώς προστατεύουν τον άνθρωπο από την προσχώρηση στην απόλυτη λατρεία της τεχνολογικής ανάπτυξης και την απώλεια του προσανατολισμού του. Ταυτόχρονα, όμως, δεν αντιστρατεύονται ούτε αγνοούν την ίδια την τεχνολογία. Η συνεργασία κλάδων των Ανθρωπιστικών Σπουδών και της τεχνολογίας έχει ήδη ανοίξει προοπτικές τεράστιες σε αποφοίτους Τμημάτων ανθρωπιστικών σπουδών (π.χ. υπολογιστική γλωσσολογία, μηχανική μετάφραση, ειδικές εφαρμογές στην αρχαιολογία, σχέση ψυχολογίας και τεχνητής νοημοσύνης, εκπαιδευτική τεχνολογία, εφαρμογές στην ειδική αγωγή, ψηφιακό περιεχόμενο και ψηφιακές τέχνες).

Αυτό που απαιτείται, είναι να μην καταστρέφονται οι θετικές προοπτικές για το μέλλον, δημιουργώντας την εντύπωση ότι οι Ανθρωπιστικές Σπουδές στην εποχή μας είναι χαμένος χρόνος και ότι είναι περίπου συνώνυμες της ανεργίας. Χρειάζεται μια συστηματική προσπάθεια ορθής ενημέρωσης και ανάπτυξης των συνεργιών με άλλες επιστήμες και την τεχνολογία. Τέλος, η μελέτη του ελληνικού πολιτισμού κατέχει ιδιαίτερη θέση, όχι μόνο για τους Έλληνες, αλλά και για την παγκόσμια κοινότητα. Αν η Ελλάδα επιθυμεί να καταστεί διεθνές κέντρο Ανθρωπιστικών Σπουδών θα πρέπει πρώτα απ' όλα να ενισχύσει το δικό της ενδιαφέρον.

Οι ανθρωπιστικές επιστήμες θεραπεύονται στο ΕΚΠΑ σε δύο από τις πρώτες ιστορικές Σχολές του, τη Φιλοσοφική και τη Θεολογική.

2. Φιλοσοφική Σχολή

Στη Φιλοσοφική Σχολή ανήκουν τα παραδοσιακά Τμήματα των Ανθρωπιστικών Σπουδών, τα οποία μελετούν την ελληνόγλωσση φιλολογική, φιλοσοφική και ιστορική γραμματεία και παράδοση, καθώς και τον ελληνικό εν γένει πολιτισμό (Τμήματα **Φιλολογίας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας**), καθώς και τα **Τμήματα Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών**, τα οποία μελετούν τη γλώσσα, τη γραμματεία και τον πολιτισμό χωρών και λαών με τους οποίους η Ελλάδα έχει μακραίωνους ιστορικούς δεσμούς σχέσεων και αλληλεπιδράσεων (Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, Ιταλικής, Ισπανικής, Ρωσικής). Στη

Φιλοσοφική ανήκουν, επίσης, και δύο Τμήματα που μπορεί να θεωρείται ότι κινούνται στο μεταίχμιο μεταξύ των κοινωνικών επιστημών και των υπό στενή έννοια ανθρωπιστικών, αλλά στην πραγματικότητα συμπληρώνουν τον χώρο των ευρύτερων ανθρωπιστικών σπουδών με τη μελέτη της Ψυχολογίας και των Παιδαγωγικών – αντικείμενα τα οποία ήταν εξ αρχής άρρηκτα δεμένα με την ευρύτερη παιδευτική αποστολή των ανθρωπιστικών σπουδών και των Τμημάτων της Σχολής. Πρόκειται για το Τμήμα **Ψυχολογίας** και το **Παιδαγωγικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης**, τα οποία, σύμφωνα με τα παραπάνω, υπάγονται στη Φιλοσοφική τόσο για λόγους ιστορικούς όσο και για λόγους ουσιαστικούς. Στις ανθρωπιστικές επιστήμες υπάγεται και η μελέτη και καλλιέργεια των τεχνών, η οποία βρίσκεται σε διαρκή διάλογο με το απώτερο και πιο πρόσφατο παρελθόν, με τις σύγχρονες τάσεις σε άλλους κλάδους των ανθρωπιστικών σπουδών και με τα σύγχρονα πολιτιστικά ρεύματα γενικότερα. Τα Τμήματα **Μουσικών** και **Θεατρικών Σπουδών** της Φιλοσοφικής Σχολής μελετούν και υπηρετούν τις αντίστοιχες τέχνες με επιτυχία, καθώς εντάσσουν την όλη δραστηριότητά τους (εκπαιδευτική, ερευνητική, παραστατική) στο ευρύ πλαίσιο που περιλαμβάνει τον πλούτο όλων των ανθρωπιστικών σπουδών.

Όλα τα Τμήματα είναι επαρκώς στελεχωμένα, διαθέτουν άρτιες εκπαιδευτικές και ερευνητικές υποδομές και προγράμματα σπουδών με μακροχρόνια ιστορία. Οι σπουδές στη Φιλοσοφική του ΕΚΠΑ, προσελκύουν μεγάλο αριθμό φοιτητών. Τα επιστημονικά πεδία των Τμημάτων αυτών εντάσσονται στα καθιερωμένα διεθνώς επιστημονικά πεδία της Ανώτατης Εκπαίδευσης, όπως αυτά προσδιορίζονται από τη διεθνή κατηγοριοποίηση της UNESCO (ISCED 2013). Με την αναδιάρθρωση του 2019, δημιουργούνται ως αυτοδύναμα Τμήματα το Τμήμα Φιλοσοφίας και το Παιδαγωγικό Τμήμα ΔΕ, τα αντικείμενα των οποίων θεράπευε μέχρι τότε το Τμήμα ΦΠΨ.

Το Τμήμα Φιλοσοφίας αποτελεί, στην ουσία, το αρχαιότερο Τμήμα Φιλοσοφίας στην Ελλάδα και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Η σπουδή και η έρευνα της φιλοσοφίας υπήρξαν πρωταρχική μέριμνα του ιδρυτικού διατάγματος της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, η οποία, στον Προσωρινό Κανονισμό της (1837), ονομάστηκε «Σχολή της Φιλοσοφίας και της άλλης

εγκυκλίου παιδείας» και δημιουργήθηκε η πρώτη έδρα Φιλοσοφίας. Έκτοτε η Φιλοσοφία δεν έπαυσε ποτέ να θεραπεύεται στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ. Στο «Τμήμα Φιλοσοφικών» δίδαξαν και φοίτησαν αρκετές από τις κορυφαίες μορφές της ακαδημαϊκής, πνευματικής και πολιτικής ζωής εντός, αλλά και εκτός, Ελλάδας. Το 1984, το «Τμήμα Φιλοσοφικών» εντάχθηκε, ως «Τομέας Φιλοσοφίας», στο νεοσυσταθέν τότε Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας (Φ.Π.Ψ.). Από την πλήρη κατάτμηση του Τμήματος αυτού το 2019 (προηγήθηκε η ίδρυση αυτοδύναμου Τμήματος Ψυχολογίας το 2013) προήλθε το νέο αυτοδύναμο Τμήμα Φιλοσοφίας.

Η αποστολή του Τμήματος Φιλοσοφίας του ΕΚΠΑ συνίσταται στη διάσωση και την προαγωγή του αυτοτελούς χαρακτήρα του φιλοσοφικού στοχασμού, της κορυφαίας διανοητικής δραστηριότητας της Δυτικής ανθρωπιστικής παράδοσης. Το Τμήμα Φιλοσοφίας υπηρετεί τα ιδεώδη που συναρθρώνουν την ευρωπαϊκή ιδέα, μεταλαμπαδεύοντας στους νέους και τις νέες τη γνώση της πορείας των ιδεών, από τη γένεσή τους στην ελληνική αρχαιότητα έως σήμερα, ιδεών που συνιστούν ακριβώς την πολιτισμική ενότητα της Ευρώπης. Συνάμα, είναι ένα Τμήμα που υπηρετεί τη φιλοσοφία στο σύνολό της, διασφαλίζοντας τη συνέχιση της παραγωγής των ερμηνευτικών εργαλείων της ζώσας πραγματικότητας, όπως αυτή διαμορφώνεται πλέον υπό τις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης.

Σε όλο τον πλανήτη λειτουργούν Τμήματα, Φιλοσοφίας, Φιλολογίας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας, στα οποία θάλλει η μελέτη της ελληνικής φιλοσοφίας, της ελληνικής γραμματείας και του ελληνικού πολιτισμού. Η μεγάλη και ακμαία διεθνής φιλοσοφική, κλασική φιλολογική και ιστορική κοινότητα έχει σταθερά προσανατολισμένο το ενδιαφέρον της στην Αθήνα: την πόλη του Σωκράτη και του Πλάτωνα, η οποία φιλοξένησε την Ακαδημία του Πλάτωνα και την Περιπατητική Σχολή του Αριστοτέλη, μια πόλη εντός της οποίας αναπτύχθηκαν όλα τα μεγάλα φιλοσοφικά ρεύματα της Ελληνιστικής εποχής και της Ύστερης Αρχαιότητας (Επικουρισμός, Στωικισμός, Νεοπλατωνισμός). Καθηγητές και ερευνητές της αλλοδαπής επισκέπτονται την Αθήνα, διεξάγοντας μέρος των ερευνών τους και ιδρύουν στην ιστορική πρωτεύουσα της φιλοσοφίας

ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα. Επίσης, λόγω και πάλι της θεμελιακής σχέσης της Αθήνας με τη φιλοσοφία και τον κλασικό πολιτισμό, σε αυτήν συρρέει σημαντικός αριθμός φοιτητών/τριών από όλες τις χώρες του πλανήτη. Η ύπαρξη Τμήματος Φιλοσοφίας στο ΕΚΠΑ, το αρχαιότερο ελληνικό πανεπιστήμιο, και στην Αθήνα, το λίκνο της φιλοσοφίας, είναι επιβεβλημένη. Η λειτουργία αυτοδύναμου Τμήματος Φιλοσοφίας παρέχει στο ίδρυμα τη δυνατότητα διεθνών συνεργασιών και ανάπτυξης ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα ΔΕ της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ βρίσκεται σε αντιστοιχία με τα διεθνή πλαίσια, αλλά και με την ευαισθησία στην εθνική ιστορία και ταυτότητα, ενσωματώνει τεκμηριωμένα τη διακριτότητα, το εύρος, τη συνεκτικότητα και την αναγκαιότητα του επιστημονικού του πεδίου, ανταποκρινόμενη στις σημερινές και αυριανές ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας. Θεραπεύει ένα πεδίο που ιστορικά στηρίζει την ανάγκη της κοινωνίας να παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες και που σχετικά πρόσφατα, τα τελευταία 50 περίπου χρόνια αποτελεί ένα ταχέως αναδυόμενο διακριτό επιστημονικό πεδίο. Η στρατηγική προτεραιότητα του μετασχηματισμού των εκπαιδευτικών υπηρεσιών και μοντέλων είναι διαρθρωμένη ρητά σε κοινότητες που επηρεάζουν τα διεθνή τεκταινόμενα όπως η UNESCO, τα Ηνωμένα Έθνη και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η επιταγή αυτή έχει συντελέσει στην ταχεία συνειδητοποίηση ότι απαιτείται εντατικοποίηση της έρευνας στο πεδίο των επιστημών της εκπαίδευσης και αντιμετώπιση του πεδίου αυτού ως διακριτού και αναγκαίου.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα εντείνει τα τελευταία 30 περίπου χρόνια το ενδιαφέρον και τη χρηματοδότηση της αντίστοιχης έρευνας με σκοπό την κατανόηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τον μετασχηματισμό των εκπαιδευτικών υπηρεσιών προκειμένου να υποστηρίξουν τον πολίτη, την πολιτειότητα και τις παραδοσιακές και αναδυόμενες συλλογικότητες στην Ψηφιακή Εποχή. Το ίδιο το πεδίο δε, έχει ήδη θεσπίσει κάδους μελέτης, διεθνή συνέδρια, διεθνή επιστημονικά περιοδικά με σημαντική ανοδική πορεία του δείκτη αντίκτυπου στην επιστημονική κοινότητα και κυρίως παράγει νέα γνώση και ανάδειξη

προοπτικών για τον μετασχηματισμό της εκπαιδευτικής υπηρεσίας ώστε να υποστηρίξει τον κοινωνικό και ψηφιακό μετασχηματισμό των καιρών.

Ο κλάδος των επιστημών της εκπαίδευσης και η εκπαιδευτική επιστημονική έρευνα συνεισφέρουν καταλυτικά, μέσα από την ανάπτυξη θεμελιωμένων θεωριών για την κατανόηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τις προοπτικές, μεθόδους και τεχνολογίες διαμόρφωσής της στην Ψηφιακή Εποχή. Μελετά τα διαρκώς μεταβαλλόμενα αλλά ταυτόχρονα κρίσιμα και σύνθετα θέματα της εκπαίδευσης και των ατόμων, δομών και θεσμών που την πλαισιώνουν, σε πολιτισμικά, ιστορικά, γνωσιακά και κοινωνιολογικά πλαίσια συνυφαίνοντας τις αναγκαίες γνώσεις των αντικειμένων αλλά και των κοινωνικο-επιστημονικών ζητημάτων της εποχής και αποτελώντας ένα ανεκτίμητο εργαλείο στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής.

Ο μετασχηματισμός της εκπαίδευσης που σήμερα βρίσκεται στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής και διεθνούς ατζέντας, καθιστά τις επιστήμες της εκπαίδευσης έναν τομέα εξαιρετικά επίκαιρο και σημαντικό. Η διαμόρφωση μιας συμπεριληπτικής, δίκαιης και ποιοτικής εκπαίδευσης αποτελεί έναν από τους 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (SDGs) των Ηνωμένων Εθνών (UN, 2018). Παράλληλα, αναγνωρίζοντας τον κεντρικό ρόλο της εκπαίδευσης στις αναδυόμενες ανάγκες του 21ου αιώνα, η UNESCO, η Ε.Ε και άλλοι διεθνείς οργανισμοί έχουν διατυπώσει ένα σύνολο από επιμέρους στόχους και στρατηγικές για τον μετασχηματισμό της εκπαιδευτικής σκηνής σε διεθνές επίπεδο έως το 2030 (UNESCO, 2016; EU, 2021). Οι νέες στρατηγικές αναδεικνύουν και νέα, ανεξερεύνητα και σύνθετα ζητήματα με πολιτισμικές, κοινωνικές και τεχνολογικές συνιστώσες, όπως η διαθεματικότητα (βλ. εκπαίδευση STE(A)M, κοινωνικο-επιστημονικά θέματα), η ανάπτυξη δεξιοτήτων 21ου αιώνα (P21 Framework), η περιβαλλοντική, κοινωνική και πολιτειακή αειφορία, η ενίσχυση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας με αναδυόμενες τεχνολογίες, η ισότητα, η δικαιοσύνη και η συμπεριληπτικότητα, ο υπεύθυνος και ηθικός εκπαιδευτικός σχεδιασμός. Οι επιστήμες της εκπαίδευσης και η συστηματική επιστημονική έρευνα που θα οδηγήσει στην παραγωγή νέων θεωριών, καινοτόμων εργαλείων και επιστημονικής γνώσης αποτελούν ισχυρό και

αναγκαίο εργαλείο για τα ζητήματα αυτά. Παράλληλα, εξίσου απαραίτητη είναι η καλλιέργεια ισχυρών επαγγελματιών της εκπαίδευσης ικανών να στηρίξουν τη μετάβαση στη νέα εποχή και να ανταποκριθούν στα σύνθετα ζητήματα που προκύπτουν. Το νέο μοντέλο εκπαιδευτικών δεν μπορεί να στηρίζεται μόνο στην επιστημονική γνώση του αντικείμενου αλλά απαιτεί ευρύτερες και σύγχρονες δεξιότητες διδακτικής του κάθε αντικείμενου σε αποκλειστικά αλλά και διαθεματικά και εφαρμοσμένα πλαίσια που συμβαδίζουν με τις εξελίξεις του 21ου αιώνα .

Η αναγκαιότητα και η συνεισφορά των επιστημών της εκπαίδευσης αντανακλάται και στη διεθνή ερευνητική κοινότητα. Το νέο στρατηγικό πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης της Ε.Ε. (Horizon Europe) τονίζει την σημασία ενίσχυσης των επιστημών της εκπαίδευσης για τον κοινωνικό μετασχηματισμό (Cluster 2- Pillar 2), ενώ ήδη στο πρώτο 6μηνο του προγράμματος έχει ανακοινώσει πάνω από 10 χρηματοδοτήσεις ερευνητικών προγραμμάτων με αντικείμενο μελέτης την εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα, πολλά έγκριτα επιστημονικά περιοδικά εκπαιδευτικής έρευνας παρουσιάζουν σημαντική ανοδική πορεία του δείκτη αντίκτυπου (impact factor), κατατάσσοντάς τα ψηλά στη συνολική κατάταξη των επιστημονικών περιοδικών (π.χ. Computers and Education, Educational Technology Research and Development, Educational Researcher, Journal of Learning Sciences, Learning and Instruction). Αντίστοιχη άνοδος παρατηρείται και στην απήχηση, την ποιότητα και το κύρος διεθνών επιστημονικών συνεδριών διδακτικής αντικείμενων (π.χ. International Congress on Mathematics Education, International Conference on Computer Science and Education, International Conference on Science Education).

Το ΠαιΤΔΕ, επομένως, χαρακτηρίζεται από επιστημονική διακριτότητα και ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας. Τα προγράμματα σπουδών παράγουν εκπαιδευτικούς των ανθρωπιστικών αντικείμενων με τις επαγγελματικές προοπτικές ανταπόκρισης στις επιταγές της μετασχηματιζόμενης εκπαίδευσης, ενισχύουν εκπαιδευτικούς όλων των αντικείμενων των Ανθρωπιστικών και Θετικών Επιστημών της

Δευτεροβάθμιας αλλά και δια βίου εκπαίδευσης και καταρτίζουν στελέχη της εκπαίδευσης με ικανότητες και γνώσεις οργάνωσης και διοίκησης των εκπαιδευτικών διαδικασιών και δομών. Είναι ένα νέο πρωτοποριακού χαρακτήρα και ταυτότητας Τμήμα που ίδρυσε το αρχαιότερο και βέλτιστο, σύμφωνα με τις διεθνείς κατατάξεις, ίδρυμα της χώρας. Στοχεύει δε να αποτελέσει έναυσμα και παράδειγμα για την κρίσιμη και αναγκαία υπηρεσία του χώρου της μετα-δημοτικής εκπαίδευσης.

Τα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας, Γαλλικής Γλώσσας & Φιλολογίας, Γερμανικής Γλώσσας & Φιλολογίας, Ιταλικής Γλώσσας & Φιλολογίας, Ισπανικής Γλώσσας & Φιλολογίας, Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας & Σλαβικών Σπουδών θεραπεύουν τους αντίστοιχους κλάδους των ανθρωπιστικών επιστημών.

Εκτός από τη γενικότερη συζήτηση που θίξαμε παραπάνω και αφορά στην ανάγκη στήριξης με κάθε τρόπο των ανθρωπιστικών σπουδών και εκτός από την αυτονόητη σύνδεση όλων των κλάδων των ανθρωπιστικών σπουδών μεταξύ τους (για τη δημιουργία σωστής μεγάλης εικόνας και ορθού παιδευτικού περιβάλλοντος που τα έχουν ανάγκη σήμερα οι νέοι μας και η κοινωνία) η οποία (σύνδεση) προαναφέρθηκε, υπάρχει και ειδικότερη συζήτηση που διενεργείται στο Ίδρυμά μας για την αξία και την ανάγκη στήριξης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής αποστολής των εν λόγω Τμημάτων. Η συζήτηση αυτή διενεργείται λαμβάνοντας υπόψη:

- Τη σημασία της πολυγλωσσίας στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μας αλλά και τον νέο ρόλο των γλωσσών στις σύγχρονες κοινωνίες μας, οι οποίες χαρακτηρίζονται από πρωτόγνωρη γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία και την οποία είναι υποχρεωμένοι οι λαοί να διαχειριστούν.
- Τις πολιτικές της πολυγλωσσίας του ΟΗΕ, της ΟΥΝΕΣΚΟ, του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), καθώς και τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ε.Ε. και τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την εκμάθηση γλωσσών και τη διατήρηση της γλωσσικής ποικιλότητας της θεσμικά πολύγλωσσης Ευρώπης ως βασικής πηγής του πολιτισμικού πλούτου της.

- Τη διεθνή ώθηση της τάσης για μια «πολυγλωσσική στροφή» στην σχολική εκπαίδευση και στα επιμορφωτικά προγράμματα των εκπαιδευτικών γλωσσών.
- Τη μονογλωσσία στα ΑΕΙ και την ολοένα αυξανόμενη ηγεμονία της Αγγλικής στα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, χάρη στην τάση για διεθνοποίηση των Πανεπιστημίων, και φυσικά στον χώρο των επιστημονικών εκδόσεων.

Ο ρόλος των Τμημάτων Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών, ως αυτόνομες ακαδημαϊκές μονάδες που λειτουργούν και ως γλωσσικοί και πολιτισμικοί διαμεσολαβητές μεταξύ Ελλάδας και των λαών που έχουν σημαντική πολιτισμική παραγωγή και γλώσσες πολλών εκατομμυρίων ομιλητών, έχει απασχολήσει το Πανεπιστήμιο. Επίσης, αποτελεί αντικείμενο διεπιστημονικής συζήτησης μεταξύ ειδικών στο Κέντρο Αριστείας «Πολυγλωσσία και Γλωσσική Πολιτική», το οποίο πρόσφατα ίδρυσε το ΕΚΠΑ. Η συζήτηση αυτή εντατικοποιήθηκε και λόγω της συμμετοχής του ΕΚΠΑ στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο CIVIS, το οποίο θέτει την πολυγλωσσία ως μία από τις σημαντικές του προτεραιότητες. Ενώ διεξήγετο αυτός ο διάλογος, είδαν το φως της δημοσιότητας προτάσεις για συγχωνεύσεις Τμημάτων Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών. Οι προτάσεις αυτές βέβαια δεν προέρχονται από τον χώρο των Πανεπιστημίων και, επομένως, δεν προέρχονται από τον χώρο που γνωρίζει την προσφορά και τις πραγματικές εκπαιδευτικές και ερευνητικές δυνατότητες των Τμημάτων, καθώς και τη συμβολή τους στην εξωστρέφεια και διεθνοποίηση του Ιδρύματος. Τα συμπεράσματα του διαλόγου (ο οποίος είχε, όπως προαναφέρθηκε, προηγηθεί των προτάσεων περί συγχωνεύσεων και ο οποίος συνεχίστηκε και μετά) σε καμία περίπτωση δεν είναι υπέρ της αορίστως διατυπωμένης πρότασης για συγχωνεύσεις, αλλά αντίθετα οδηγεί στο συμπέρασμα για την ανάγκη στήριξης, ενδυνάμωσης και περαιτέρω ανάπτυξής τους. Είναι προφανές ότι ενέργειες προς την κατεύθυνση των συγχωνεύσεων θα αλλοιώσουν τη φυσιογνωμία των Τμημάτων αφαιρώντας στοιχεία της σημερινής τους δυναμικής και θα γκρεμίσουν αυτά που επί πολλά έτη τα Τμήματα οικοδομούν, χωρίς να υπάρχει λόγος, δεδομένου ότι τέτοιες ενέργειες δεν υπηρετούν μια εποικοδομητική εναλλακτική πρόταση, δεν αποτελούν καινοτομία, αλλά πισωγύρισμα και δεν συμβάλλουν με κανένα τρόπο στην πρόοδο της επιστήμης και της εκπαίδευσης. Με τεχνοκρατικούς όρους, αυτού του τύπου οι ενέργειες

συνιστούν πράξεις ανάλωσης δημόσιων πόρων χωρίς να έχει προηγουμένως εκπονηθεί ένα πλάνο εργασίας, με στόχους, οικονομικό σχέδιο και πρόβλεψη για την εξασφάλιση της αποδοτικότητας της νέας δομής που θα προκύψει. Για τον λόγο αυτό, ad hoc αποφάσεις για συγχωνεύσεις Τμημάτων που δεν επιθυμούν τα ίδια, χωρίς επιστημονικά κριτήρια και δίχως μία προσεκτική μελέτη για μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό με στόχο την αξιοποίηση των επιτευγμάτων τους θα έχει αρνητικό αποτέλεσμα. Το ΕΚΠΑ τάσσεται υπέρ των στρατηγικών ενδυνάμωσης των Τμημάτων Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών ώστε:

- Να συνεχίσουν να λειτουργούν ως διαμεσολαβητές των ξένων πολιτισμών και ως πηγές διαπολιτισμικής γνώσης μέσω των γλωσσών και των γνωστικών αντικειμένων που καλλιεργούν με τα προγράμματα σπουδών τους. Ο ρόλος των Τμημάτων αυτών, που αποτελούσαν και αποτελούν συνδεδεμένο κρίκο ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικός στη διεθνή παρουσία της Ελλάδας όχι μόνο σε επιστημονικό / εκπαιδευτικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο πολιτιστικής και εκπαιδευτικής «διπλωματίας».
- Να εντείνουν τη συνεργασία που έχουν ήδη αναπτύξει μεταξύ τους για ποικιλία δράσεων με κοινωνικό και επιστημονικό πρόσημο, όπως για παράδειγμα: σχεδιασμός και ανάπτυξη συστήματος αξιολόγησης γλωσσομάθειας που αφορά στο Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας (ΚΠΓ) για έξι γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ισπανικά, Ιταλικά και Τουρκικά), σχεδιασμός, εκπόνηση και εφαρμογή προγράμματος σπουδών για τη γλωσσική εκπαίδευση, ενιαίου για όλες τις γλώσσες του σχολείου – ενός έργου το οποίο υιοθετήθηκε το 2019 ως «καλή πρακτική» από το Συμβούλιο της Ευρώπης, τη δημιουργία του Κ.Α. «Πολυγλωσσία και Γλωσσική Πολιτική», στις διοικητικές και επιστημονικές επιτροπές του οποίου μετέχουν ενεργά μέλη ΔΕΠ από τα Τμήματα Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών, το Τμήμα Φιλολογίας, και το Τμήμα Σύγχρονων Τουρκικών και Ασιατικών Σπουδών, την εκπόνηση ερευνητικών έργων, δράσεων και εργαλείων, όπως αυτά που έχουν αναπτυχθεί συνεργατικά π.χ. για τη γλωσσομάθεια, τη διερεύνηση της πολυγλωσσίας και της γλωσσικής ταυτότητας των φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής, την ανάπτυξη διατμηματικών προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, όπως αυτά που έχουν λειτουργήσει (π.χ. το ΠΜΣ Λεξικογραφίας με τη συνεργασία

Τμημάτων Αγγλικής και Γερμανικής, το ΠΜΣ Λογοτεχνικής Μετάφρασης με την συνεργασία Τμημάτων Γαλλικής, Αγγλικής, Ισπανικής), πολυγλωσσικά σεμινάρια με θέμα «Ευρωπαϊκή λογοτεχνία, θέατρο και κινηματογράφος», «Πολυγλωσσική τεχνολογία», κτλ., τη σύναψη διμερών συμφωνιών με Τμήματα Θετικών ή/και Κοινωνικών Επιστημών για την καλλιέργεια διαγλωσσικού λόγου και τη διαμόρφωση συνθηκών για πολυγλωσσία στην επιστήμη.¹

- Να συνεχιστεί απρόσκοπτα η συνεργασία με τα άλλα Ιδρύματα του CIVIS. Η συνεργασία έχει οικοδομηθεί στη βάση των υπάρχοντων Τμημάτων, τα οποία διευκολύνουν τις επιστημονικές συνεργασίες μεταξύ των εταίρων και τη συμμετοχή φοιτητών σε μετακινήσεις (κινητικότητα) μέσω και της άριστης εκμάθησης της γλώσσας και της ικανοποιητικής γνώσης του πολιτισμού των αντίστοιχων χωρών. Επίσης γίνονται φορείς υποδοχείς φοιτητών από τα άλλα πανεπιστήμια του CIVIS. Τα Τμήματα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Ρωσικών και Σλαβικών Σπουδών αποτελούν από την ίδρυσή

¹ Βασική συνιστώσα της παραπάνω λογικής αποτελεί η αναγνώριση μιας πολύ στενής σχέσης μεταξύ πολυγλωσσίας και επιστημών. Η επιστήμη γεννιέται, αναπτύσσεται και αναπαράγεται μέσω του λόγου (ως *discourse/discour*) που η γλώσσα, η κάθε γλώσσα, δομεί. Σήμερα, η κατασκευή και η μετάδοση της γνώσης βασίζεται σε μια αυξανόμενη μονογλωσσία, όπου η Αγγλική κυριαρχεί. Είναι πλέον η μοναδική και κυρίαρχη γλώσσα της επιστήμης -- η *lingua academica*. Αποτελεί προϋπόθεση για την επιστημονική γνώση. Ωστόσο, η κυριαρχία αυτή συνεπάγεται έναν ομοιογενή λόγο, σκέψη, επικοινωνία και άρα στέρηση άλλων τρόπων και δόμησης της γνώσης. Ειδικά στην Ευρώπη και ιδιαίτερα σε χώρες όπως η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, ακόμη και η Ισπανία, από τον διαφωτισμό και μετά, αναπτύχθηκαν διαφορετικοί τρόποι σκέψης με αποτέλεσμα σημαντικά πολιτισμικά επιτεύγματα στον χώρο των θετικών, των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών, στον χώρο των τεχνών και στο πεδίο των κοινωνικών κινημάτων. Στην προσπάθεια διαμόρφωσης γλωσσικής πολιτικής, το Ίδρυμά μας, επιθυμεί να ανοίξει διαφορετικές προοπτικές για τη βελτίωση και την ποιότητα της γνώσης, προσφέροντας αντίδοτο στον αποκλεισμό άλλων τρόπων σκέψης στην επιστήμη. Με τη συμβολή των Τμημάτων Ξένων Γλωσσών και Πολιτισμών, οι πολυγλωσσικές προσεγγίσεις στην επιστημονική γνώση μπορούν να αναδεικνύουν ακόμη περισσότερο τον διαμεσολαβητικό ρόλο της γλώσσας και έτσι βελτιστοποιούν τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε και εκτιμούμε τις επιστήμες.

τους αναπόσπαστο μέρος της Φιλοσοφικής Σχολής ενδυναμώνοντάς την. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται μέσα στο πλαίσιο της συμμετοχής μας στη Συμμαχία των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων CIVIS για την ισχυρή Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ η οποία αποτελεί ισχυρό πλεονέκτημα όχι μόνο για το πανεπιστήμιό μας, αλλά και για τη Συμμαχία CIVIS στο σύνολό της.

- Να εξακολουθήσουν να παρέχουν σε βάθος γνώση μιας ξένης γλώσσας και ουσιαστική επιστημονική κατάρτιση των αποφοίτων τους στα σχετικά επιστημονικά αντικείμενα (λογοτεχνία, πολιτισμός). Πρόσφατα τα συγκεκριμένα Τμήματα ολοκλήρωσαν με εξαιρετική επιτυχία την Πιστοποίηση του Προπτυχιακού προγράμματος Σπουδών τους για την επόμενη τετραετία. Ας σημειωθεί ότι τα προσφερόμενα μαθήματα στα Τμήματα Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής και Ισπανικής Γλώσσας διεξάγονται στις γλώσσες που αυτά θεραπεύουν. Σύμφωνα με τις μελέτες που έχουν διενεργήσει τα παραπάνω τμήματα στους αποφοίτους τους, φαίνεται ότι έχουν σχετικά γρήγορη επαγγελματική αποκατάσταση, με δεδομένη και την οικονομική και υγειονομική κρίση και τη στενότητα της ελληνικής αγοράς εργασίας. Ενδεικτικά, το 85% των αποφοίτων του Τμήματος Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας τρία χρόνια μετά την αποφοίτηση έχει μια σταθερή θέση εργασίας, το 43% βρήκε δουλειά αμέσως μόλις αποφοίτησε και το 16% μέσα στον πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση. Αποτέλεσμα μιας αντίθετης εκπαιδευτικής πολιτικής (πολιτικής συρρίκνωσης) θα είναι οι απόφοιτοι να μην έχουν ισχυρά επαγγελματικά προσόντα και να μην μπορούν οι μελλοντικοί δάσκαλοι/καθηγητές ξένης γλώσσας να ανταποκριθούν στα διδακτικά τους καθήκοντα, αφού θα έχουν ελλειπείς γνώσεις στο αντικείμενό τους.

3. Θεολογική Σχολή

Το Τμήμα Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ αποτελεί φυσική συνέχεια της Θεολογικής Σχολής του πρώτου Πανεπιστημίου του ελληνικού κράτους, μιας από τις αρχαιότερες Σχολές του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Στόχος του είναι η ανάπτυξη των θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα και διεθνώς. Το Τμήμα Θεολογίας παρέχει στους φοιτητές του τα απαραίτητα εφόδια για να εργασθούν στην Εκπαίδευση, στον Εκκλησιαστικό

χώρο, σε Ερευνητικά Κέντρα, στον χώρο της Κοινωνικής Πρόνοιας και του Πολιτισμού, τόσο σε κρατικές όσο και σε ιδιωτικές δομές. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η προσφορά του διαχρονικά στη στελέχωση της Εκκλησίας της Ελλάδος αλλά και άλλων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, Εκκλησία της Κύπρου, της Σερβίας, της Ρουμανίας κλπ.). Παράλληλα, προγράμματα σπουδών, όπως το ΠΜΣ «Η Θεολογία στον Σύγχρονο Κόσμο», προσφέρουν νέες ειδικεύσεις σε τομείς όπως ο θρησκευτικός τουρισμός, η διαπολιτισμική εκπαίδευση, η εκκλησιαστική διπλωματία κλπ. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και το νέο αγγλόφωνο ΔΜΠΣ «Studies in Orthodox Theology», σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, καθώς και το υπό διαμόρφωση νέο αγγλόφωνο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Ο ρόλος της Ορθόδοξης Θεολογίας είναι διαχρονικός στη διαμόρφωση και συνοχή του ελληνικού πολιτισμού, αλλά και του πολιτισμού άλλων λαών (Ρώσων, Αρμενίων, Σέρβων, Βουλγάρων κ.ά.), με τους οποίους η σύγχρονη ελληνική κοινωνία και το ελληνικό κράτος έχουν αναπτύξει πολλαπλούς δεσμούς.

Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας, θεραπεύει παράλληλα τη θεολογία υπό το πρίσμα της κοινωνικής της διάστασης και τη θρησκευολογία. Τα δύο αυτά αντικείμενα, παρά τη συνάφειά τους, έχουν διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση, καθώς η θεολογία εξ ορισμού διδάσκεται καταφάσκοντας και έχοντας ως αφετηρία την κριτική προσέγγιση των πηγών μιας συγκεκριμένης θρησκευτικής παράδοσης, ενώ η θρησκευολογία οφείλει να τηρεί ίσες αποστάσεις και αυστηρή ουδετερότητα απέναντι σε όλες τις θρησκείες και τα δόγματα. Αυτή η βασική μεθοδολογική διαφορά έχει δημιουργήσει ορθώς την αντίληψη ότι η θεολογία και η θρησκευολογία είναι δύο διακριτές επιστήμες, που ναι μεν εντάσσονται στον ευρύτερο κύκλο των ανθρωπιστικών επιστημών, αλλά διαφέρουν μεταξύ τους όπως διαφέρουν μεταξύ τους η φιλοσοφία και η ιστορία. Διεθνώς, στους τίτλους αρκετών Πανεπιστημιακών Τμημάτων, η Θρησκευολογία συνυπάρχει με γνωστικά αντικείμενα άλλων ανθρωπιστικών επιστημών, καθώς η θρησκευολογία έχει την ίδια βασική επιστημολογική προσέγγιση με τα αντικείμενα αυτά. Η θεολογία συμπεριέχεται μεν σε τίτλους ακαδημαϊκών Τμημάτων μαζί με άλλες

ανθρωπιστικές επιστήμες, όμως σε αυτές τις περιπτώσεις παρατηρείται το σχήμα της υπαλληλίας, δηλαδή είτε η θεολογία, χάνει τον ομολογιακό χαρακτήρα της και αντιμετωπίζεται ως πτυχή μιας συγκεκριμένης πολιτιστικής κληρονομιάς την οποία μελετούν οι άλλες επιστήμες είτε οι άλλες επιστήμες υπηρετούν τον ομολογιακό της χαρακτήρα.

Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας από της συστάσεώς του, αρχικά ως Τμήμα Ποιμαντικής Θεολογίας, καλλιεργεί τη θεολογία σε σχέση με τις άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες, τις κοινωνικές επιστήμες, όπως τη νομική, την ψυχολογία, την ανθρωπολογία, αλλά και την ιατρική και τη βιολογία. Η διεπιστημονική προσέγγιση του Τμήματος επέτρεψε την πρόσθεση της Θρησκευολογίας στον τίτλο του, όχι με την έννοια της υπαλληλίας του ενός αντικειμένου στο άλλο, αλλά της ισότιμης και διακριτής παραλληλίας τους αλλά και της μεταξύ τους συνεννόησης. Εκείνο όμως που το καθιστά μοναδικό είναι ότι οι απόφοιτοί του αποκτούν την ιδιότητα τόσο του θεολόγου όσο και του θρησκευολόγου και μπορούν να κινούνται με άνεση και στις δύο αντίστοιχες επιστημονικές μεθοδολογίες χωρίς να τις συγχέουν.

Με βάση τα ανωτέρω, η παρουσία των δύο Τμημάτων στη Σχολή κρίνεται αποδοτική και αναγκαία.

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ **/ ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

Η Νομική Σχολή είναι μονοτμηματική, ενώ στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών εντάσσονται τα Τμήματα Οικονομικών Επιστημών, Πολιτικών Επιστημών & Δημόσιας Διοίκησης,, Διαχείρισης Λιμένων & Ναυτιλίας, Επικοινωνίας & Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Ψηφιακών Τεχνών & Κινηματογράφου και Τουρκικών & Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών. Τα παλαιότερα Τμήματα είναι διεθνώς καταξιωμένα, με σημαντικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό, άρτια προγράμματα σπουδών, πλούσια ερευνητική δραστηριότητα, υποδομές και υψηλές βάσεις εισαγωγής. Τα νέα Τμήματα Διαχείρισης Λιμένων & Ναυτιλίας, και Ψηφιακών Τεχνών & Κινηματογράφου είναι εγκατεστημένα στο Συγκρότημα Ευρίπου και παρουσιάζονται στην αντίστοιχη ενότητα, ενώ τα νέα Τμήματα Κοινωνιολογίας και Διοίκησης Επιχειρήσεων & Οργανισμών παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Το **Τμήμα Κοινωνιολογίας**, είναι κοινός τόπος ότι, αντιστοιχεί σε θεμελιώδη κλάδο των κοινωνικών επιστημών, γι' αυτό και δεν απουσιάζει από κανένα μεγάλο Πανεπιστήμιο παγκοσμίως. Εντελώς ενδεικτικά αναφέρονται τα Πανεπιστήμια της λεγόμενης Ivy League (Πανεπιστήμιο Μπράουν, Πανεπιστήμιο Κολούμπια, Πανεπιστήμιο Κόρνελ, Κολέγιο Ντάρτμουθ, Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, Πανεπιστήμιο Πρίνστον, Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνιας και Πανεπιστήμιο Γέιλ), καθώς και τα Πανεπιστήμια Oxford και Cambridge και MIT.

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο δεν μπορεί να αποτελεί εξαίρεση στον κανόνα. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας θα έπρεπε να είχε δημιουργηθεί εδώ και δεκαετίες. Η ίδρυση του Τμήματος Κοινωνιολογίας το 2019, αποτέλεσε μέρος της ανάπτυξης και του στρατηγικού εκσυγχρονισμού του ΕΚΠΑ. Υπ' αυτή την έννοια το Τμήμα Κοινωνιολογίας αποτέλεσε μέρος της ακαδημαϊκής εξέλιξης της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Σχολής που ως γνωστόν αποτελεί ιστορική εξέλιξη της Νομικής Σχολής μετά την ίδρυση του Τμήματος Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (1967). Η ακαδημαϊκή εξέλιξη του τελευταίου, για πάνω από μισό αιώνα, αποτέλεσε τη μήτρα για τη διαμόρφωση

της ακαδημαϊκής και ερευνητικής φυσιογνωμίας της Σχολής ΟΠΕ σήμερα. Συνεπώς, το Τμήμα Κοινωνιολογίας συμβάλλει στην ακαδημαϊκή πληρότητα των γνωστικών πεδίων που ήδη θεραπεύονται όχι μόνο στη Σχολή αλλά και σε άλλα σχετικά Τμήματα ή/και τομείς του Πανεπιστημίου.

Ενδεικτικά, μπορεί να αναφερθεί η θεμελιώδης σημασία της «κοινωνιολογικής ματιάς» σε ζητήματα αγοράς και οικονομίας γενικά (λ.χ. ανάπτυξης, δημοσιονομικής ευταξίας και ελέγχων, επιχειρηματικότητας κ.ά.), σε ζητήματα επικοινωνίας, με το νέο και δυναμικό τοπίο που διαμορφώνουν τα σύγχρονα μέσα ενημέρωσης και οι ψηφιακές τέχνες στην παραγωγή και διάθεση πολιτιστικών αγαθών καθώς και σε ζητήματα κρατικών θεσμών και δημόσιων πολιτικών, όπου καθημερινά δοκιμάζονται η πολιτική νομιμοποίηση, η κοινωνική ειρήνη και δημοκρατική λειτουργία. Επί πλέον, είναι προφανές ότι η κοινωνιολογική εμπειρική έρευνα και ματιά είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε μια σειρά παραδοσιακών πεδίων έρευνας και διδασκαλίας (κοινωνιολογία της θρησκείας, κοινωνικής και προληπτικής ιατρικής, εκπαίδευσης και αγωγής κ.ά.), αλλά και πεδίων που επιβάλλουν οι τεχνολογικές και όχι μόνο εξελίξεις (4η βιομηχανική επανάσταση, συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, δραματική και πολυεπίπεδη επέκταση των ανισοτήτων κ.ά.).

Συμπερασματικά το Τμήμα Κοινωνιολογίας δεν αποτελεί μόνο μια ιστορικά καθορισμένη ακαδημαϊκή επιλογή και σε πλήρη αρμονία με τις διδακτικές ανάγκες του ΕΚΠΑ, αλλά και μια απόλυτη αναγκαιότητα της συγκυρίας όπως αυτή διαμορφώνεται σε παγκόσμια κλίμακα. Το τελευταίο αποτυπώνεται και από τη σημασία και στήριξη που δίδεται από τα μεγάλα και ισχυρά Πανεπιστήμια στα Τμήματα Κοινωνιολογίας και από τις δράσεις που αναγνωρίζουν τα μεγάλα προγράμματα ερευνητικής στρατηγικής στην κοινωνιολογία και στις κοινωνικές επιστήμες γενικότερα (βλ. ενδεικτικά https://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/ssh_en.htm).

Στα μόλις δύομιση χρόνια λειτουργίας του το Τμήμα Κοινωνιολογίας του ΕΚΠΑ έχει παρουσιάσει ήδη μια σημαντική δυναμική:

- Ξεπέρασε εμπράκτως τον σκεπτικισμό της Πανεπιστημιακής κοινότητας. Αγκαλιάστηκε από την εκπαιδευτική και διοικητική βοήθεια συναδέλφων άλλων Τμημάτων της Σχολής ΟΠΕ, Τμημάτων άλλων Σχολών (Νομικής, ΣΘΕ, Φιλοσοφικής), αλλά και άλλων Πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων της χώρας. Επιπροσθέτως, έχουν δοθεί από τη Σύγκλητο 4 νέες θέσεις ΔΕΠ. Έτσι, έχει καταφέρει να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες των πρώτων ετών με εξαιρετική επιτυχία.
- Φαίνεται χωρίς ιδιαίτερη επικοινωνιακή προσπάθεια για τρίτη συνεχή χρονιά να βρίσκεται στις κορυφαίες θέσης της προτίμησης των υποψηφίων φοιτητών συναφών Τμημάτων (μέσος όρος βάσης εισαγωγής 2019-2021 14.907 μόρια).
- Έχει εκπονήσει ένα σύγχρονο πρόγραμμα σπουδών που αρθρώνεται σε οκτώ (8) συνεκτικά πεδία, όπως αναλύεται στον οδηγό σπουδών του (https://www.soc.uoa.gr/tmima/proptychiakes_spydes/programma_spydon). Πρόκειται για πρόγραμμα με διακριτό χαρακτήρα και προσανατολισμό από κάθε άλλο συναφές Τμήμα άλλων Πανεπιστημίων. Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι το Τμήμα με άμεσο ή έμμεσο τρόπο επιχειρεί να εστιάσει την εκπαιδευτική και ερευνητική του δραστηριότητα στην κατανόηση του συνόλου των παραμέτρων της οικονομίας, όπως την καινοτομία και την επιστημονική γνώση, τις θεσμικές και νομικές της προκείμενες, την επιχειρηματικότητα, την κουλτούρα, την κοινωνική δόμηση, την απασχόληση, το κοινωνικό φύλο, κοκ. Η φιλόδοξη αυτή επιδίωξη γίνεται εφικτή γιατί το Τμήμα υπηρετεί τόσο την διεθνώς επιβαλλόμενη διεπιστημονικότητα, διαθεματικότητα και εξωστρέφεια όσο και επειδή αξιοποιεί τα συγκριτικά ακαδημαϊκά κεκτημένα της ΟΠΕ, καθώς και των ερευνητικών αποτελεσμάτων όπως αυτά αναπτύσσονται σε άλλα Τμήματα.

Το Τμήμα έχει ήδη πάρει πρωτοβουλίες και δράσεις για την υλοποίηση της στρατηγικής του. Ενδεικτικά:

- α) έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί οι κανονισμοί του προγράμματος διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών,

- β) ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για την ίδρυση δύο εργαστηρίων: 1. «Εργαστήριο κοινωνικής θεωρίας και εμπειρικής έρευνας» και 2. «Εργαστήριο ψηφιακών σπουδών»,
- γ) οργανώνεται το δίκτυο πρακτικής άσκησης των φοιτητών σε συνεργασία με φορείς κυρίως του ιδιωτικού τομέα και των σχετικών Ερευνητικών Κέντρων και
- δ) έχει οργανώσει τη συνεισφορά του στην εκπαιδευτική δράση του προγράμματος CIVIS.

Η διεθνής και ελληνική ακαδημαϊκή πρακτική επιβάλλει την ύπαρξη Τμήματος Κοινωνιολογίας στο ιστορικότερο Πανεπιστήμιο της χώρας, η οργάνωση, όμως, των σπουδών και η ανάπτυξη του Τμήματος έχει γίνει κατά τρόπο ώστε να εξυπηρετείται και η απασχόληση των αποφοίτων του. Μια πρώτη απάντηση σε αυτή την μεγάλη πρόκληση είναι η αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των κοινωνιολόγων, όπως αναφέρονται στο ΠΔ 159 /2009. Ωστόσο, πέρα από τα τυπικά, η επιδίωξη του υπάρχοντος σχεδιασμού του Τμήματος είναι η δυνατότητα απασχόλησης των πτυχιούχων σε πολύ ευρεία πεδία επαγγελματικής δραστηριότητας, κάτι που διασφαλίζει η εξοικείωση των φοιτητών μας με σύγχρονες διαστάσεις του οικονομικού φαινομένου. Εντελώς ενδεικτικά, παρατίθενται τα πεδία της επιχειρηματικότητας για τη διαχείριση του ελεύθερου χρόνου, του τουρισμού, του αθλητισμού και της ψυχαγωγίας, της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων, της συμμετοχής στον αυξανόμενο αριθμό μεγάλων διεθνών προγραμμάτων που χρηματοδοτούν υπερεθνικοί οργανισμοί στην προσπάθεια κατανόησης των αυξανόμενων νέων κοινωνικών φαινομένων, τα οποία φαίνεται να πυροδοτούν οι αυξανόμενες γεωγραφικές, κοινωνικές και εθνοτικές διαφορές, καθώς και σε όλους τους υπερεθνικούς (πολιτικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς) οργανισμούς που συνεχώς επεκτείνουν το ενδιαφέρον τους για την κοινωνιολογική διάσταση της δράσης τους.

Το **Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΟ)** του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2019 με υψηλούς στόχους να κατακτήσει μια θέση ανάμεσα στα κορυφαία προγράμματα διοίκησης επιχειρήσεων. Η ίδρυση του Τμήματος ΔΕΟ εκπηγάζει από την αναγνώριση του κρίσιμου ρόλου που διαδραματίζει η ενίσχυση της ελληνικής

οικονομίας με άρτια εκπαιδευμένους επαγγελματίες που θα πρέπει να έχουν την απαραίτητη επιστημονική γνώση και εφόδια για τη χρηστή διοίκηση των επιχειρήσεων και των οργανισμών. Παρά το σύντομο βίο του, είναι ήδη αυτοδύναμο με 12 μέλη ΔΕΠ, εκκρεμεί και ο διορισμός νέων μελών ΔΕΠ.

Το Τμήμα ΔΕΟ δεσμεύεται να προσφέρει τα βασικά θεμέλια στην επιστήμη της διοίκησης επιχειρήσεων υιοθετώντας την αρχή της σύζευξης της θεωρίας με την εφαρμογή των αρχών της διοίκησης. Το αποτέλεσμα είναι η σύνδεση της εκπαίδευσης με την οικονομία μέσω ευκαιριών συνεργασίας με επιχειρήσεις και οργανισμούς παρέχοντας στους φοιτητές μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική εμπειρία. Το όραμα του Τμήματος ΔΕΟ είναι η δημιουργία υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικών προγραμμάτων που οδηγούν στην ακαδημαϊκή αριστεία αλλά και η σύνδεσή τους με τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και γενικότερα την οικονομία για την οικοδόμηση συνθηκών ενός υπεύθυνου μέλλοντος. Η αποστολή του Τμήματος ΔΕΟ είναι η συνεχής μεταλαμπάδευση της γνώσης στους φοιτητές του μέσα από την αριστεία στη διδασκαλία και την έρευνα η οποία δημιουργεί ευκαιρίες και προοπτικές για αυτούς, τα μέλη ΔΕΠ και τους συνεργάτες του.

Το Τμήμα ΔΕΟ απευθύνεται σε απόφοιτους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που επιθυμούν να εκπαιδευτούν στις σύγχρονες επιστημονικές, ερευνητικές και εφαρμοσμένες απαιτήσεις ως προς την Επιστήμη της Διοίκησης Επιχειρήσεων και οραματίζονται να γίνουν άριστοι επιστήμονες, επιτυχημένα στελέχη και κυρίως άξιοι ηγέτες που θα συμβάλουν σε ένα καλύτερο μέλλον της κοινωνίας μας. Το προσεκτικά σχεδιασμένο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένης γνώσης και σύγχρονης επιχειρηματικής προσέγγισης σχετικά με τις διάφορες λειτουργίες της επιχείρησης, όπως το Μάνατζμεντ, η Στρατηγική, τα Χρηματοοικονομικά, το Μάρκετινγκ, το Ψηφιακό Μάρκετινγκ, η Ψηφιακή Επικοινωνία, η Λογιστική, η Επιχειρησιακή Έρευνα, η Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού και τα Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης. Εκτός από τα μαθήματα κορμού, το πρόγραμμα σπουδών συμπληρώνουν τα μαθήματα επιλογής από πλήθος αντικειμένων που προσφέρει το ΕΚΠΑ, αλλά και

τα μαθήματα κατεύθυνσης που ολοκληρώνουν την επιστημονική κατάρτιση των σπουδαστών.

Οι φοιτητές επιλέγουν μεταξύ τριών σύγχρονων κατευθύνσεων σπουδών: 1) Χρηματοοικονομική, 2) Εμπορική Διοίκηση (Marketing) και Ψηφιακή Επικοινωνία, και 3) Επιχειρηματική Αναλυτική και Πληροφορική (Business Analytics and Informatics). Οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν και να μεταβούν σε ένα από τα Πανεπιστήμια με τα οποία συνεργάζεται το Τμήμα στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus. Επίσης, εξοικειώνονται με την επιχειρηματικότητα και τις νεοφυείς επιχειρήσεις, αναπτύσσουν τις επιχειρηματικές τους ιδέες στη θερμοκοιτίδα του Κέντρου Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (Κέντρο Αρχιμήδης), γνωρίζουν από μέσα μια επιχείρηση μέσω της Πρακτικής Άσκησης σε μια από τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις και οργανισμούς, εντρυφούν στη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, των χρηματικών πόρων και των επενδύσεων. Αξίζει να σημειωθεί πως για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές στο Τμήμα ΔΕΟ και με την αρωγή επιτυχημένων Ελληνικών Επιχειρήσεων, εξασφαλίζονται υποτροφίες για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές καθώς και για τους αριστούχους κάθε έτους. Με το ίδιο όραμα για την ποιότητα και την αριστεία το Τμήμα προετοιμάζει τα μεταπτυχιακά του προγράμματα και το διδακτορικό του πρόγραμμα.

Το ΔΕΟ συνεισφέρει ενεργά στη λειτουργία του Επιχειρηματικού Επιταχυντή του Κέντρου Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας και έχει αποκλειστική ερευνητική και εκπαιδευτική συνεργασία με το "Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων Αξίας", ενώ το Εργαστήριο Επενδυτικών Εφαρμογών προσφέρει ευκαιρίες στους καθηγητές και τους φοιτητές να αναπτύξουν την έρευνα στη διοίκηση και τις επιχειρήσεις.

Οι καθηγητές του Τμήματος έχουν συνεργασθεί με επιχειρηματίες για να προσομοιώσουν ανταγωνιστικά επιχειρηματικά περιβάλλοντα για τους φοιτητές, οι οποίοι μέσα από ομάδες αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα της σκέψης και προτείνουν καινοτόμες λύσεις και στρατηγικές. Η συνεχής απαίτηση της αριστείας, η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, η εκπαιδευτική

θεματολογία που ανταποκρίνεται στα αντικείμενα της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης, οι δυνατότητες συμμετοχής των φοιτητών σε Πρακτική Άσκηση, οι προσφερόμενες υποτροφίες για τους νεοεισερχόμενους φοιτητές και όσους πρωτεύουν στις επιδόσεις των μαθημάτων του έτους, οι συνεργασίες με Κέντρα έρευνας και εκπαίδευσης καθιστούν το Τμήμα ΔΕΟ έναν κατάλληλο προορισμό για υποψηφίους που επιζητούν να επιτύχουν στον χώρο των επιχειρήσεων.

Το Πανεπιστήμιο έχει μεριμνήσει για τις αναγκαίες κτηριακές υποδομές των δύο νέων Τμημάτων στο κέντρο της Αθήνας της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών και η διαμόρφωση των ως άνω χώρων είναι σε εξέλιξη.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Οι Θετικές Επιστήμες και η άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτές τεχνολογία θεραπεύονται στη Σχολή Θετικών Επιστημών, στην οποία εντάσσονται τα Τμήματα Μαθηματικών, Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών, Φυσικής, Χημείας, Βιολογίας, Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος, Αεροδιαστημικής Επιστήμης & Τεχνολογίας και Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας. Στη Σχολή Θετικών Επιστημών εντάσσεται και το Τμήμα Ιστορίας & Φιλοσοφίας της Επιστήμης. Η Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης είναι ένας σχετικά σύγχρονος (από τη δεκαετία του 70) επιστημονικός κλάδος "hps" (history and philosophy of science) που θεραπεύεται σε δεκάδες Τμήματα μεγάλων Πανεπιστημίων σε όλον τον κόσμο, όπως είναι τα Πανεπιστήμια Cambridge, Stanford, UCL, Pittsburgh, Paris-Diderot, Geneve, Sydney, Melbourne, Indiana κλπ. Πρόκειται για ένα διεπιστημονικό αντικείμενο, το οποίο εξετάζει τις ιστορικές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις της επιστήμης εν γένει, των επιμέρους επιστημών (θετικές επιστήμες, ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, επιστήμες της ζωής, λογική) και της τεχνολογίας. Μελετά την επιστήμη ως σύνθετο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο και αναδεικνύει τις φιλοσοφικές διαστάσεις των θεωριών και της πρακτικής της. Το Τμήμα Ιστορίας & Φιλοσοφίας της Επιστήμης είναι το μόνο Πανεπιστημιακό Τμήμα της χώρας μας που υπηρετεί αυτό το γνωστικό αντικείμενο. Παράλληλα, το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνει πλήθος μαθημάτων από γνωστικά αντικείμενα συναφή προς την Ιστορία & Φιλοσοφία της Επιστήμης, όπως είναι η Ιστορία και η Φιλοσοφία εν γένει, η Γνωσιακή Επιστήμη, η Ιστορία και Φιλοσοφία της Τεχνολογίας, οι Σπουδές Επιστήμης-Τεχνολογίας, η Μουσειολογία και άλλα.

Τα παλαιότερα Τμήματα της Σχολής, Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας, Βιολογίας, Γεωλογίας & Γεωπεριβάλλοντος, Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών, αντιστοιχούν στους βασικούς κλάδους των Θετικών Επιστημών και είναι διεθνώς καταξιωμένα, με σημαντικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό, άρτια προγράμματα σπουδών, πλήθος εργαστηρίων με σύγχρονο εκπαιδευτικό

και ερευνητικό εξοπλισμό, πλούσια ερευνητική δραστηριότητα, μεταπτυχιακά προγράμματα, σημαντικές κτηριακές υποδομές και υψηλές βάσεις εισαγωγής. Τα δύο νέα Τμήματα Αεροδιαστημικής Επιστήμης & Τεχνολογίας και Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας, είναι εγκατεστημένα στο Συγκρότημα Ευρίπου και παρουσιάζονται στην αντίστοιχη ενότητα.

Όλα τα Τμήματα της Σχολής Θετικών Επιστημών διδάσκουν και ερευνούν, με απόλυτη συμμετρία, τη θεωρία, τις εφαρμογές και την τεχνολογία που συνδέονται με την επιστήμη που θεραπεύουν.

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Η Ιατρική, η Οδοντιατρική, η Φαρμακευτική και η Νοσηλευτική είναι τα Τμήματα του ΕΚΠΑ που θεραπεύουν τις Επιστήμες Υγείας. Όλα τα παραπάνω Τμήματα συναποτελούν τη Σχολή Επιστημών Υγείας.

Τα Τμήματα αυτά έχουν μακροχρόνια ακαδημαϊκή ιστορία στο πλαίσιο του ΕΚΠΑ, είναι διεθνώς καταξιωμένα, με σημαντικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό, άρτια προγράμματα σπουδών, πλήθος κλινικών και εργαστηρίων με σύγχρονο εκπαιδευτικό και ερευνητικό εξοπλισμό, πλούσια ερευνητική δραστηριότητα, μεταπτυχιακά προγράμματα, σημαντικές κτηριακές υποδομές και υψηλές βάσεις εισαγωγής.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Σχολή Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ έχει ως αντικείμενο τη μελέτη, τη διδασκαλία και την έρευνα:

- των κοινωνικών, ψυχολογικών και παιδαγωγικών προϋποθέσεων για κατανόηση της παιδικής ηλικίας,
- των ιστορικών, κοινωνικών και πολιτισμικών όρων συγκρότησης των εκπαιδευτικών θεσμών,
- των παιδαγωγικών, κοινωνικών και ψυχοσυναισθηματικών παραμέτρων της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Στόχος της Σχολής Επιστημών της Αγωγής είναι η ανάπτυξη της διδασκαλίας και της έρευνας και η παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στους παραπάνω τομείς. Οι απόφοιτοι και οι απόφοιτες της Σχολής Επιστημών της Αγωγής διαθέτουν ικανότητες που τους επιτρέπουν να εργασθούν ως εκπαιδευτικοί στον τομέα τους, να στελεχώσουν υπηρεσίες και να συμμετάσχουν σε έρευνες σχετικές με τα αντικείμενα αυτά.

Η Σχολή Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ αποτελείται από δύο Τμήματα:

α. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης - ΠΤΔΕ

β. Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία - ΤΕΑΠΗ

Τα Τμήματα της Σχολής παρέχουν προπτυχιακές, μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στο αντικείμενο των Επιστημών της Αγωγής. Η Σχολή αναπτύσσει πλούσια ερευνητική δραστηριότητα τόσο στο πλαίσιο ενός σημαντικού αριθμού Εργαστηρίων και Ερευνητικών Κέντρων, όσο και στο πλαίσιο οργανωμένων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, ορισμένα από τα οποία είναι Διατμηματικά, σε συνεργασία με άλλα Τμήματα και Πανεπιστήμια της χώρας.

A. Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

1. Η διεθνής αναγνώριση της σημασίας για υψηλού επιπέδου εκπαίδευση των εκπαιδευτικών της πρώιμης παιδικής ηλικίας

Όλοι οι διεθνείς οργανισμοί που ενεργοποιούνται στον τομέα της εκπαίδευσης αναγνωρίζουν ότι η εκπαίδευση και αγωγή της πρώιμης παιδικής ηλικίας διαδραματίζει ιδιαίτερα κρίσιμο ρόλο για τη γνωστική και κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών αλλά και για την όλη μαθησιακή και εκπαιδευτική τους πορεία. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2021: 158)² όσα παιδιά ξεκινούν την εκπαιδευτική πορεία τους με μια συγκροτημένη προσχολική εκπαίδευση έχουν περισσότερες πιθανότητες να σημειώσουν υψηλές επιδόσεις στο μέλλον. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για παιδιά που προέρχονται από λιγότερο ευνοημένο κοινωνικό περιβάλλον. Η διαπίστωση αυτή έχει οδηγήσει στην αυξημένη εγρήγορση της διεθνούς κοινότητας πάνω στο ζήτημα των θεσμών εκπαίδευσης και αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας (ISCED 0) με συνέπεια ο ΟΟΣΑ να έχει εντάξει τα ζητήματα πρόσβασης στους αντίστοιχους θεσμούς αλλά και τα ζητήματα της ποιότητας των υπηρεσιών στους βασικούς δείκτες που παρακολουθεί συστηματικά και αποτυπώνονται στις ετήσιες εκθέσεις για την εκπαίδευση. Κρίσιμη παράμετρος ποιότητας των θεσμών εκπαίδευσης και αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας είναι η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Στην συντριπτική πλειονότητα των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών της πρώιμης παιδικής ηλικίας είναι πανεπιστημιακού επιπέδου (ISCED 6)³.

2. Η επιστημονική ταυτότητα του ΤΕΑΠΗ

Το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ) ως αυτόνομο πανεπιστημιακό τμήμα της Σχολής Επιστημών της Αγωγής μέσα από τη διεπιστημονική του συγκρότηση προσεγγίζει επιστημονικά και ερευνητικά το πεδίο της προσχολικής εκπαίδευσης και παράλληλα εκπαιδεύει τους εκπαιδευτικούς που θα στελεχώσουν τις αντίστοιχες εκπαιδευτικές δομές. Πυρήνα της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του ΤΕΑΠΗ αποτελεί η γνώση καθώς και η ερευνητική και κριτική προσέγγιση των σύνθετων παραγόντων που προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά της πρώιμης παιδικής ηλικίας αλλά και την εκπαιδευτική διαδικασία κατά την κρίσιμη αυτή ηλικία για την ανάπτυξη του ανθρώπου.

² OECD (2021) *Education at a Glance 2021: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.

³ European Commission/EACEA/Eurydice, 2019. Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe -2019 Edition. Eurydice Report. Luxembourg: Publication Office of the EU.

3. Το επιστημονικό προφίλ των αποφοίτων και τα εργασιακά τους δικαιώματα

Το ΤΕΑΠΗ επιδιώκει να συμβάλλει στη συγκρότηση της γνώσης στον τομέα των Επιστημών της Αγωγής μέσω της έρευνας και της διδασκαλίας, λαμβάνοντας διαρκώς υπόψη τις διεθνείς θεωρητικές και ερευνητικές τάσεις. Υπηρετεί και πραγματώνει έναν διπλό στόχο: α) την επιστημονική συγκρότηση των αποφοίτων στον τομέα των επιστημών της εκπαίδευσης και της αγωγής με εστίαση στην προσχολική ηλικία και β) την επαγγελματική τους εξειδίκευση στο εν λόγω πεδίο. Απώτερος στόχος είναι οι απόφοιτοι/ες του ΤΕΑΠΗ να αποκτήσουν τις απαιτούμενες γνώσεις και να αναπτύξουν τις ικανότητες που θα τους/τις καταστήσουν δημιουργικούς/ές επιστήμονες, ικανούς/ές να παρακολουθούν και να χρησιμοποιούν κριτικά τις εξελίξεις της επιστήμης τους και να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι απόφοιτοι/ες του ΤΕΑΠΗ μπορούν να απασχοληθούν ως επαγγελματίες σε εκπαιδευτικές δομές και εκπαιδευτικά ιδρύματα προσχολικής ηλικίας αλλά και σε τομείς όπως η εκπαιδευτική διοίκηση και η έρευνα στις επιστήμες της αγωγής. Υπό αυτό το πρίσμα, τα κριτήρια διαμόρφωσης του προπτυχιακού προγράμματος είναι:

- α) ακαδημαϊκά, που καλύπτουν με όρους επιστημονικής εξειδίκευσης αλλά και διεπιστημονικότητας το πεδίο των επιστημών της εκπαίδευσης και της αγωγής στην προσχολική ηλικία,
- β) επαγγελματικής εξειδίκευσης, μέσα από την ανάπτυξη και την καλλιέργεια στους αποφοίτους προσόντων υψηλού επιπέδου,
- γ) ανταπόκρισης στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας στο πεδίο της προσχολικής εκπαίδευσης.

Παράλληλα προωθείται η σύνδεση διδασκαλίας και έρευνας μέσω της λειτουργίας εργαστηρίων που υποστηρίζουν και τροφοδοτούν τη διδασκαλία, καθώς και η διαρκής ενίσχυση και ανανέωση των ενοτήτων του προγράμματος σπουδών. Έτσι αναπτύσσονται οι ερευνητικές δεξιότητες των αποφοίτων και παράλληλα επιτυγχάνεται και διευρύνεται η παιδαγωγική τους κατάρτιση ως υποψηφίων εκπαιδευτικών σε ένα αλληλεπιδραστικό πλαίσιο θεωρίας και πράξης.

4. Η στελέχωση και οι υποδομές του TEΑΠΗ

Το TEΑΠΗ, παρά τις περιορισμένες προκηρύξεις νέων θέσεων ακαδημαϊκού προσωπικού κατά την τελευταία δεκαετία, επιτυγχάνει να εξισορροπεί τις απώλειες που οφείλονται στην αφυπηρέτηση μελών ΔΕΠ και διαθέτει επάρκεια διδακτικού, ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού. Επίσης, το Τμήμα στεγάζεται κατά κύριο λόγο σε ιδιόκτητα κτίρια του ΕΚΠΑ, ενώ διαθέτει εργαστηριακό εξοπλισμό και υποδομές που του επιτρέπουν να προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του.

5. Η ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου του TEΑΠΗ και η διεθνής κατάταξη του ΕΚΠΑ όσον αφορά την εκπαίδευση εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής

Το TEΑΠΗ της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του ΕΚΠΑ αποτελεί ένα υποδειγματικό παράδειγμα παροχής υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στον τομέα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών της πρώιμης παιδικής ηλικίας, στοιχείο το οποίο επιβεβαιώθηκε και από τη διαδικασία πιστοποίησης του Τμήματος η οποία ολοκληρώθηκε το 2020. Σύμφωνα με την έκθεση πιστοποίησης το TEΑΠΗ ανταποκρίνεται πλήρως (βαθμός Α) στο σύνολο των 10 κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας για την Ανώτατη Εκπαίδευση⁴. Η υψηλή ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου του TEΑΠΗ αποτυπώνεται στη διεθνή κατάταξη του ΕΚΠΑ: κατατάσσεται στη θέση 101-200 στον τομέα της ποιοτικής εκπαίδευσης (δείκτης SDG4)⁵, δείκτης ο οποίος αφορά την εκπαίδευση εκπαιδευτικών στον τομέα της προσχολικής εκπαίδευσης.

B. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

1. Ακαδημαϊκή φυσιογνωμία και έργο του ΠΤΔΕ

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ ιδρύθηκε με τον Νόμο 1268/82, άρθρο 46, ΦΕΚ 87/1982 ως ένα από τα πρώτα έξι αντίστοιχα Τμήματα και άρχισε τη λειτουργία του κατά το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985. Το Τμήμα πληροί τα κριτήρια τα οποία περιγράφονται στους οικείους νόμους και τις κείμενες σχετικές διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του.

⁴ http://www.ecd.uoa.gr/wp-content/uploads/2022/04/Final-Accreditation-Report_Early-Childhood-Education_NKUA.pdf

⁵ https://www.timeshighereducation.com/impactrankings#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/as/c/cols/undefined

Με το Π.Δ. 320, ΦΕΚ Α' 116/7.9.1983 ορίστηκε η αποστολή του ως εξής:

- α) Να καλλιεργεί και να προάγει τις Παιδαγωγικές Επιστήμες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα.
- β) Να παρέχει στους πτυχιούχους του τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία.
- γ) Να συμβάλλει στην βελτίωση του επίπεδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της Εκπαίδευσης, σε ό,τι αφορά ζητήματα Παιδαγωγικής.
- δ) Να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων εν γένει.

Η ρητή διατύπωση των παραπάνω στόχων προσέδωσε στο Τμήμα μια δυναμική μετάβασης από ένα πλαίσιο σπουδών με επαγγελματικό προσανατολισμό προς τις ουσιαστικές πανεπιστημιακές σπουδές στις Επιστήμες της Αγωγής και της Εκπαίδευσης.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ, πέραν της συμβολής του στην ανάπτυξη των Επιστημών της Αγωγής (Sciences of Education / Sciences de l'Éducation), έχει ως αποστολή την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών που στελεχώνουν την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, καθώς το αντικείμενό του αφορά τον πρώτο κύκλο της υποχρεωτικής τυπικής εκπαίδευσης, η οποία απευθύνεται σε παιδιά άνω των 6 ετών. Το Τμήμα συμβάλλει στην επιστημονική ανάπτυξη του παιδευτικού και ερευνητικού αγαθού που παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες του, υιοθετώντας τις πλέον σύγχρονες, διεθνώς, παιδαγωγικές πρακτικές και παρακολουθώντας συστηματικά τις επιστημονικές εξελίξεις στο οικείο πεδίο.

2. Επιστημονική και επαγγελματική κατάρτιση των μελλοντικών εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από το ΠΤΔΕ

Σκοπός του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ είναι η συνεχής βελτίωση του επίπεδου των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, ώστε να ανταποκρίνονται στις επιστημονικές και κοινωνικές εξελίξεις,

με σκοπό τη διαμόρφωση του επιστήμονα-επαγγελματία (scientist-practitioner), καθώς και του ερευνητή εκπαιδευτικού, της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ο οποίος, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να διαθέτει ευρείες γνωστικές, συνεργατικές και επικοινωνιακές δεξιότητες και ικανότητες αυτοβελτίωσης, ώστε να είναι σε θέση να:

- προσδίδει βιωματικό χαρακτήρα στη μάθηση,
- καλλιεργεί τις πανανθρώπινες αξίες,
- γνωρίζει πως να αντιμετωπίζει περιπτώσεις μαθησιακών δυσκολιών και προβλημάτων προσαρμογής των μαθητών,
- επιδιώκει τη συνεχή εκπαίδευση και επιμόρφωση του και
- αναλαμβάνει ηγετικούς ρόλους στην εκπαίδευση.

Οι απόφοιτοι του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ διαθέτουν τα επιστημονικά εφόδια τα όποια απαιτούνται για την προαγωγή από μέρους τους των Επιστημών της Αγωγής, τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, τον αναστοχασμό, την αναζήτηση και υλοποίηση λύσεων για γενικότερα εκπαιδευτικά προβλήματα και τη συνεχή βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Τα παραπάνω συνάδουν με τη μέχρι σήμερα κείμενη νομοθεσία περί επαγγελματικών δικαιωμάτων των απόφοιτων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Το έργο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ χαίρει ιδιαίτερης αναγνώρισης από την εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία αντανακλάται και στην υψηλή ζήτηση των απόφοιτων του σε χώρους εργασίας, η οποία δεν περιορίζεται στο σχολείο, αλλά επεκτείνεται και σε διάφορες δομές και φορείς (διά βίου) εκπαίδευσης που εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η ζήτηση υποψήφιων φοιτητών/τριών για εισαγωγή στο Τμήμα είναι υψηλή, γεγονός που αντανακλάται στα υψηλό επίπεδα βαθμολογίας των επιτυχόντων στις εισαγωγικές εξετάσεις, καθώς επίσης και στο ότι το Τμήμα είναι η πρώτη επιλογή πολλών υποψηφίων στις δηλώσεις προτίμησης Τμημάτων μετά τις εισαγωγικές εξετάσεις. Τέλος, η υψηλή ζήτηση του Τμήματος είναι εμφανής και στον αξιοσημείωτα μεγάλο αριθμό αιτήσεων για συμμετοχή στις κατατακτήριες εξετάσεις για δεύτερο πτυχίο. Μάλιστα, σύμφωνα με την έκθεση πιστοποίησης, το Παιδαγωγικό Τμήμα

Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ ανταποκρίνεται πλήρως –βαθμός Α– στο σύνολο των 10 κριτηρίων αξιολόγησης της ποιότητας για την Ανώτατη Εκπαίδευση.

Παράλληλα, πρέπει να επισημανθεί ότι στις σύγχρονες συνθήκες των πολυπολιτισμικών ευρωπαϊκών κοινωνιών της γνώσης, της πληροφορίας και της εξειδίκευσης, το Τμήμα αποτελεί έναν αυτόνομο και διακριτό επιστημονικό φορέα, ο οποίος συνεργάζεται με επιτυχία με τους εκπαιδευτικούς φορείς, τα θεσμικά όργανα της Πολιτείας και τους κοινωνικούς εταίρους. Ο στόχος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ ήταν και θα συνεχίσει να είναι η άρτια κατάρτιση και μεθοδική προετοιμασία του εκπαιδευτικού του 21ου αιώνα ως διαρκώς εξελισσόμενου επιστήμονα, καθώς και ως βασικού παράγοντα κοινωνικοποίησης των νέων ανθρώπων και μετασχηματισμού της κοινωνίας.

3. Ερευνητική δραστηριότητα του ΠΤΔΕ

Το Τμήμα αποτελεί έναν ζωντανό πυρήνα ερευνητικών δραστηριοτήτων και εφαρμογών στην εκπαιδευτική πράξη. Η ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει τα επιστημονικά πεδία και τις ειδικότητες του προσωπικού του Τμήματος αποτελεί σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην ερευνητική καταξίωση του. Οι ερευνητικές επιδόσεις του προσωπικού του Τμήματος συνδέονται στενά με τη στρατηγική έρευνας που έχει υιοθετήσει το Τμήμα και η όποια στηρίζεται στη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Κύριοι στόχοι αυτής της στρατηγικής είναι η πληροφόρηση, η κατανόηση και η εμβάθυνση, ενώ παράλληλα δίνεται έμφαση στην εξωστρέφεια, τις συνέργειες και την ανταπόκριση στις πραγματικές, κρίσιμες και επείγουσες ανάγκες στον χώρο της Εκπαίδευσης και της κοινωνίας γενικότερα.

Για την απρόσκοπτη λειτουργία του Τμήματος και των Εργαστηρίων του, τα όποια ασχολούνται με σημαντικούς τομείς της σύγχρονης επιστημονικής έρευνας, καθώς και για τη βελτίωση των υποδομών του, οι επιπλέον πόροι παρέχονται από τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, καθώς και από τα

ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, προκειμένου να ικανοποιούνται οι βασικές ανάγκες για την εκπαίδευση των φοιτητών.

4. Η στελέχωση και οι υποδομές του ΠΤΔΕ

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ στεγάζεται στο κτίριο επί της οδού Ναυαρχείου 13Α, στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης και σε άλλα ιδιόκτητα κτίρια του ΕΚΠΑ. Επίσης, διαθέτει εργαστηριακό εξοπλισμό και υποδομές που του επιτρέπουν να προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Η Σχολή Επιστημών Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού δημιουργήθηκε το 2013 και αποτελεί μετεξέλιξη του πρώτου Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού στη χώρα. Είναι μια από τις τρεις μονοτμηματικές Σχολές του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Πραγματεύεται τη μελέτη, την έρευνα και τη διδασκαλία όλων των εκφάνσεων της Κίνησης. Ενδιαφέρεται ολιστικά, αλλά εξετάζει λεπτομερειακά την Κίνηση του Ανθρώπινου Σώματος. Αποτελεί ένα γνωστικό αντικείμενο με διεπιστημονική προσέγγιση. Πρόκειται για την ψυχική, νοητική και βιολογική Αγωγή και Υγεία, όλων των ατόμων, μέσα από τη συμμετοχή στον αθλητικό Αγώνα. Παράγει Καθηγητές Φυσικής Αγωγής, Γυμναστές, Προπονητές και Αθλητικούς Επιστήμονες.

Η Σχολή έχει μακροχρόνια ακαδημαϊκή ιστορία στο πλαίσιο του ΕΚΠΑ, είναι κοινωνικά καταξιωμένη, με σημαντικό εκπαιδευτικό και ερευνητικό προσωπικό, άρτια προγράμματα σπουδών, πλήθος εργαστηρίων με σύγχρονο εξοπλισμό, πλούσια ερευνητική δραστηριότητα, μεταπτυχιακά προγράμματα, σημαντικές κτηριακές υποδομές και υψηλές βάσεις εισαγωγής.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΕΥΡΙΠΟΥ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΝΟΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ

Στο Συγκρότημα Ευρίπου εδρεύουν η Σχολή και τα Τμήματα που ιδρύθηκαν με το άρθρο 14 του νόμου 4589/2019.

1. Το Σχέδιο Ανάπτυξης του Συγκροτήματος Ευρίπου

Η ανάπτυξη του Συγκροτήματος Ευρίπου του ΕΚΠΑ βασίστηκε στους στόχους του στρατηγικού του σχεδίου 2019-2028 και χαρακτηρίζεται από τους ακόλουθους κύριους άξονες:

- Τα νέα Τμήματα **δεν** αποτελούν **συνέχεια** εκείνων που ήδη λειτουργούσαν, αλλά θεραπεύουν **σύγχρονα επιστημονικά πεδία με διεπιστημονική** διάσταση και έντονη επίδραση στην επιστήμη, την οικονομία και την κοινωνία. Αφορούν αφενός την **κυκλική οικονομία και τη βιώσιμη ανάπτυξη** και αφετέρου την **4η βιομηχανική επανάσταση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό** της βιομηχανίας. Το όραμα είναι, το Συγκρότημα Ευρίπου, να αποτελέσει, μεσοπρόθεσμα, **νησίδα διάκρισης** στα ανωτέρω επιστημονικά πεδία.
- Τα **γνωστικά αντικείμενα** των νέων Προγραμμάτων Σπουδών συνδέονται με τις **εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες** και την **έξυπνη εξειδίκευση** της χώρας, αλλά και ειδικότερα της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.
- Η ανάπτυξη του ακαδημαϊκού προσωπικού των νέων Τμημάτων βασίζεται αφενός στην άμεση προσέλκυση **νέων μελών ΔΕΠ** και αφετέρου στη σταδιακή **ενσωμάτωση** του μεγαλύτερου μέρους του υπάρχοντος προσωπικού με κριτήριο την **προσαρμογή στους στόχους και τις ανάγκες** των νέων Τμημάτων και στις **ακαδημαϊκές αρχές και τα ήθη** του Πανεπιστημίου. Κατανεμήθηκαν στα νέα Τμήματα **40 νέες θέσεις ΔΕΠ** (7-9 σε κάθε Τμήμα), ενώ έχουν ενταχθεί ή βρίσκονται σε διαδικασία

ένταξης **25 ήδη υπάρχοντα μέλη ΔΕΠ**, ανάλογα με το γνωστικό τους αντικείμενο, το έργο και την προσφορά τους στα νέα Τμήματα. Μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022, **όλα τα νέα Τμήματα θα είναι αυτοδύναμα με περισσότερα από 12 μέλη ΔΕΠ** το καθένα, καθώς και επικουρικό εκπαιδευτικό προσωπικό, ώστε να εξυπηρετούνται οι διδακτικές τους ανάγκες, αλλά και να ενισχυθεί σημαντικά η ερευνητική τους δραστηριότητα.

- Η πρώτη και η δεύτερη φάση **ανάπτυξης των κτηριακών υποδομών και εξοπλισμών** για την εκπαίδευση και την αναβάθμιση της έρευνας, θα ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022. Όταν το ΕΚΠΑ παρέλαβε τις υποδομές στα μέσα του 2019, υπήρχαν σοβαρότατα προβλήματα συντήρησης, φθορών, εγκατάλειψης του περιβάλλοντος χώρου και εκσυγχρονισμού των υποδομών και εξοπλισμών. Επενδύθηκαν μέχρι σήμερα **7 εκατομμύρια ευρώ για πλήρη αναμόρφωση** με σύγχρονο και ποιοτικό εξοπλισμό **όλων (17) των αιθουσών διδασκαλίας**, εξοπλισμό των **εκπαιδευτικών εργαστηρίων** των νέων Τμημάτων και των **7 εργαστηρίων Πληροφορικής**, την πλήρη **αντικατάσταση του δικτυακού** και πληροφοριακού **εξοπλισμού** του Συγκροτήματος, την επισκευή ή αντικατάσταση σημαντικού μέρους των **δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, ψύξης -θέρμανσης, άρδευσης**, την αντικατάσταση όλων των **μονώσεων** και την επισκευή και **εξωραϊσμό** των οικοδομικών και ηλεκτρομηχανολογικών **εγκαταστάσεων**.
- Ο σχεδιασμός των νέων Τμημάτων έλαβε, επίσης, υπόψη του τη **δυνατότητα** αυτά να είναι **ποσοτικά και θεματικά** (ως προς την ευρύτητα των αντικειμένων) ικανά να δημιουργήσουν ένα **περιβάλλον βιώσιμης και γόνιμης ακαδημαϊκής κοινότητας**, η οποία συνδέεται στενά με εκείνη του Μητροπολιτικού Πανεπιστημίου. Στο πλαίσιο αυτό διαμορφώθηκαν και οι θεμελιώδεις συνθήκες για τη δημιουργία μιας **Τεχνόπολης** στην περιοχή.
- **Μεγάλα Πανεπιστήμια** στην Ευρώπη, την Αμερική και την Αυστραλία εντάσσουν στον στρατηγικό τους σχεδιασμό και δημιουργούν **δορυφορικές εγκαταστάσεις σε άλλες πόλεις ή κοντινές περιοχές**, για διαφορετικούς λόγους το καθένα, με στόχο τη διεύρυνση των

εκπαιδευτικών τους δραστηριοτήτων ή την ανάπτυξη της **έρευνας** και της **οικονομίας**. Η **τάση** αυτή διεθνώς **ενισχύεται** με γρήγορο ρυθμό τα τελευταία έτη.

- Στη δημιουργία των νέων Τμημάτων συνυπολογίστηκαν και οι **τοπικές** οικονομικές και κοινωνικές **συνθήκες** σε μια περιοχή όπου έχει χωροθετηθεί το **σημαντικότερο τμήμα της βιομηχανικής ζώνης της Αττικής**, κυρίως κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ, με μεγάλη παραγωγή, συμπεριλαμβανομένης της **αγροτικής** και των ειδών **διατροφής**, χαρακτηρίζεται από πλούτο γεωγραφικά διατεταγμένων **φυσικών** και **πολιτισμικών χώρων**, όπως αρχαιολογικά μνημεία, οικισμοί και οχυρώσεις, αρχαία θέατρα, ναοί και θρησκευτικά μνημεία, πύργοι, φρούρια, λαογραφικά μουσεία.

Το ως άνω σχέδιο, το οποίο διακρίνεται από φιλόδοξους στόχους, κρίθηκε ότι ήταν εφικτό να υλοποιηθεί, από τη στιγμή που διατέθηκαν οι απαιτούμενοι πόροι που προέβλεπε η υποβληθείσα πρόταση, διότι: α) Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι το αρχαιότερο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας με ιστορική διαδρομή 180 και πλέον ετών και **εύρος εθνικής εμβέλειας**. β) Στην αποστολή του έχει επιλέξει να θεραπεύει **εξ ίσου την εκπαίδευση και την έρευνα** με στόχο να **διακρίνεται** διεθνώς. γ) Η **κοινωνική προσφορά** και η συμμετοχή στην **ανάπτυξη της χώρας** αποτελούν επίσης υψηλή προτεραιότητα στην αποστολή του. δ) Το ΕΚΠΑ διαθέτει **βαθιές ρίζες** και παράδοση στην εκπαίδευση και την έρευνα, **τεχνογνωσία, ανθρώπινο δυναμικό, πόρους, υπηρεσίες** και **υποδομές**, με συνέπεια να μπορεί να αναπτύσσεται σε διάφορες περιοχές και νέους επιστημονικούς τομείς με ταχείς ρυθμούς και ποιοτικά αποτελέσματα.

2. Νέα Σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών

Τα Προγράμματα Σπουδών, τα οποία δημιουργήθηκαν στο Συγκρότημα Ευρίπου, αφορούν αντικείμενα σε σύγχρονα επιστημονικά πεδία που απασχολούν σήμερα τον πλανήτη, ενώ ταυτόχρονα συνδέονται με τους κύριους

άξονες ανάπτυξης της χώρας, την έξυπνη εξειδίκευση και τη γεωγραφική περιοχή στην οποία βρίσκεται το Συγκρότημα. Τα αντικείμενα αυτά είναι:

Το Τμήμα Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων, αποτελεί διεπιστημονική προσέγγιση έξι γνωστικών αντικειμένων: **Οικονομικής Επιστήμης, Χημείας, Βιολογίας, Πληροφορικής, Γεωλογίας και Επιστημών Περιβάλλοντος**. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάδειξη της εξαιρετικής ποιότητας (και της **αυθεντικότητας**) των Ελληνικών Αγροτικών Προϊόντων ως βάση για την ανάπτυξη **νέων προϊόντων προστιθέμενης αξίας και εξαγωγικού** χαρακτήρα, στη σύγχρονη **διαχείριση των φυσικών πόρων** στο πλαίσιο της εφαρμογής της **Γεωργίας Ακριβείας** και της **Κυκλικής Οικονομίας** και του **μειωμένου περιβαλλοντικού αποτυπώματος**.

Το Τμήμα Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, αποτελεί ένα διεπιστημονικό επιστημονικό πεδίο (**Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Φυσικής, Μηχανικής**), το οποίο σημειώνει σημαντική **δυναμική** τόσο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικότερα τα ευρωπαϊκά προγράμματα Galileo (για την πλοήγηση) και Copernicus (για την παρατήρηση της γης) σε συνδυασμό με τη νέα γενιά δορυφόρων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (στον οποίο συμμετέχει η Ελλάδα ως ισότιμο μέλος), έχουν διαμορφώσει ένα πλαίσιο που προσφέρει ευκαιρίες για έρευνα και **καινοτομία**, αλλά και για **νέες θέσεις εργασίας**. Η πλήρης αξιοποίηση του διαστήματος προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας περιλαμβάνει: την εκτεταμένη χρήση των **διαστημικών** (δορυφορικών) **δεδομένων** από τον **δημόσιο** και τον **ιδιωτικό** τομέα, στην **ασφάλεια** και την **άμυνα** καθώς και την **καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής**, την προώθηση των κινητών **επικοινωνιών** και την ενίσχυση της συνδεσιμότητας, ιδιαίτερα στις απομακρυσμένες περιοχές, την υποστήριξη ευρωπαϊκών βιομηχανικών **διαστημικών κόμβων** και συνεργατικών σχηματισμών, την προστασία των ζωτικής σημασίας διαστημικών υποδομών από τα διαστημικά απόβλητα, τα **διαστημικά καιρικά φαινόμενα** και τις επιθέσεις στον **κυβερνοχώρο**, τον **εντοπισμό θέσης** και την **πλοήγηση**, την υποστήριξη των **τηλεπικοινωνιών**, της **τηλεπισκόπησης** και της γεωεπισκόπησης, τη στήριξη

της πρωτογενούς παραγωγής (γεωργία ακριβείας), την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστάσεων ανάγκης (π.χ. πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, καύσωνες) και την ανάπτυξη υπηρεσιών για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης. Σημειώνεται ότι στην περιοχή βρίσκεται και η ΕΑΒ που αναμένεται να αναλάβει το ρόλο κλειδί του Assembly, Integration and Test (AIT) στο Εθνικό Πρόγραμμα Μικροδορυφόρων.

Το Τμήμα Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας, εστιάζει στη **διαχείριση και διοίκηση λιμένων** καθώς και των **επιχειρήσεων και φορέων** που δραστηριοποιούνται στο ευρύτερο **περιβάλλον των θαλάσσιων μεταφορών** και της **εφοδιαστικής αλυσίδας**. Οι επιχειρηματικοί αυτοί τομείς είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης και η Ελλάδα κατέχει συστηματικά πρωταγωνιστικό ρόλο σε διεθνές επίπεδο. Προγράμματα Σπουδών με έμφαση στη **διαχείριση λιμένων**, υπάρχουν σε **Πανεπιστήμια** των περισσότερων χωρών με **ναυτική παράδοση** και ισχυρά **συμφέροντα** στον τομέα της **ναυτιλίας**. Ενδεικτικά αναφέρονται το World Maritime University στο Malmö της Σουηδίας, το Southampton Solent University, η Lloyds Maritime Academy και το Liverpool University στη Μ. Βρετανία, το Erasmus University στο Rotterdam της Ολλανδίας και το Lamar University στο Τέξας των ΗΠΑ. Στην Ελλάδα, **το μόνο Τμήμα** με έμφαση στη **διαχείριση λιμένων** είναι εκείνο του Συγκροτήματος Ευρίπου.

Το Τμήμα Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας, ακολουθεί τις βασικές πολιτικές που έχουν τεθεί στην Ευρώπη για την **ανανέωση και ψηφιοποίηση** των **παραγωγικών δομών** και της **βιομηχανίας** στο πλαίσιο της **4ης βιομηχανικής επανάστασης**, με απώτερο στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και τη διατήρηση της περιβαλλοντικής αειφορίας. Αυτός ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ανάπτυξη και υιοθέτηση σύγχρονων ψηφιακών μορφών παραγωγής και τη βελτιστοποίησή τους μέσω των **τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών** και ειδικότερα της **ρομποτικής, της τεχνικής νοημοσύνης, της μηχανικής μάθησης, των μεγάλων δεδομένων (Big data) και του διαδικτύου των πραγμάτων**. Παράλληλα, η ψηφιοποίηση αποτελεί προτεραιότητα σε όλες τις οικονομίες,

παλαιές και νέες, ενώ η ελληνική βιομηχανία, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αναζητούν ψηφιακές τεχνολογίες για καλύτερη παραγωγή, αποδοτικότερη ανάπτυξη και δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου, ενεργοποιείται στο πεδίο που προκύπτει από τη σύγκλιση της **Τέχνης**, της **Τεχνολογίας** και της **Επικοινωνίας** στο πλαίσιο της **ψηφιακής** εποχής. Είναι ένα από τα πρώτα Πανεπιστημιακά Τμήματα στην Ελλάδα που θεραπεύει αυτοτελώς τον συγκεκριμένο τομέα και αξιοποιεί τις ψηφιακές τεχνολογίες αιχμής ως δημιουργικά μέσα. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του περιλαμβάνει την καλλιτεχνική δημιουργία που αξιοποιεί τεχνολογίες **υπερμέσου, ψηφιακού video, εικονικής, επαυξημένης** και μικτής **πραγματικότητας, ψηφιακών παιχνιδιών**, διάχυτης υπολογιστικής, κινητής επικοινωνίας και γεωεντοπισμού, **ψηφιακού ήχου**, διαδικτύου και μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οπτικοακουστικές τέχνες, **2D και 3D animation** και ηχητικό σχεδιασμό. Η κινηματογραφική παραγωγή συντελείται πλέον σε μεγάλο βαθμό με αμιγώς ψηφιακά μέσα και διανέμεται μέσω ψηφιακών τηλεπικοινωνιακών δικτύων. Σημειώνεται, ότι σήμερα στην Ελλάδα, μια μεγάλη έλλειψη ειδικών που παρατηρείται στην αγορά εργασίας, είναι στον σχεδιασμό των διεπαφών των Πληροφοριακών συστημάτων με τον χρήστη, το οποίο αποτελεί αντικείμενο του Τμήματος.

Ο Ν. 4589/2019 προέβλεπε την ίδρυση δύο ακόμα Τμημάτων στο Συγκρότημα Ευρίπου του ΕΚΠΑ, του **Τμήματος Εναλλακτικού Τουρισμού** και Τουριστικών Σπουδών και του **Τμήματος Διατροφής** και Διαιτολογίας, τα οποία έχουν τεθεί σε **αναστολή λειτουργίας** από την πολιτεία. Η Τουριστική ανάπτυξη με έμφαση στον εναλλακτικό τουρισμό αποτελεί σημαντικό ζητούμενο τόσο για τη χώρα όσο και την περιοχή, αλλά συνδέεται και με τη βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ η Επιστήμη της Διατροφής αποκτά μεγάλη σημασία σε μια εποχή όπου η αύξηση του πληθυσμού του πλανήτη θέτει προβλήματα επάρκειας της παραγόμενης τροφής, οι επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή επηρεάζουν τη χλωρίδα και την πανίδα και η παραγωγική διαδικασία απαιτείται να προσαρμοστεί σε μια βιώσιμη ανάπτυξη. Το Πανεπιστήμιο θεωρεί ότι και τα δύο αυτά Τμήματα

πρέπει να λειτουργήσουν μεσοπρόθεσμα, καθώς α) διαθέτει την τεχνογνωσία για την ανάπτυξή τους, β) τα γνωστικά τους αντικείμενα εντάσσονται στους **βασικούς άξονες ανάπτυξης** της εθνικής οικονομίας και γ) λόγω της **συνάφειάς** τους με τα υπόλοιπα πέντε νέα Τμήματα θα συμβάλλουν σημαντικά στη **δυναμική του Συγκροτήματος** Ευρίπου.

Τα παραπάνω αντικείμενα συνάδουν με τον στρατηγικό στόχο του Πανεπιστημίου για την ανάπτυξη επιστημονικών πεδίων που αναδεικνύονται ως σημαντικά στον σύγχρονο κόσμο, έχουν διεπιστημονική διάσταση και συγκεκριμένη στόχευση, ενώ υπάρχει και η απαιτούμενη συνάφεια μεταξύ ομάδων Τμημάτων του Συγκροτήματος Ευρίπου. **Τα νέα Τμήματα είναι ποσοτικά και γεωγραφικά ικανά να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον γόνιμης ακαδημαϊκής κοινότητας, η οποία συνδέεται στενά με εκείνη του Μητροπολιτικού Πανεπιστημίου.** Αντικείμενα των νέων Τμημάτων συνδέονται άμεσα κυρίως με εκείνα των Τμημάτων Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Φυσικής, Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος, Χημείας, Βιολογίας, Ιατρικής, Οικονομικών Επιστημών, Διοίκησης Επιχειρήσεων, Επικοινωνίας και ΜΜΕ. Το γεγονός αυτό, εκτός από τις συνέργειες που επιτρέπει να δημιουργηθούν, προσφέρει και πολύτιμη βοήθεια στα πρώτα βήματα των νέων Τμημάτων.

3. Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού

Οι θέσεις που διατέθηκαν στα Τμήματα που λειτουργούν, βρίσκονται σε διαδικασία πλήρωσης. Επιπλέον, στα Τμήματα υπηρετούσαν περίπου **65 μέλη ΔΕΠ**, τα οποία σε πρώτη φάση εντάχθηκαν στο **Γενικό Τμήμα**, ενώ στη συνέχεια, το μεγαλύτερο μέρος από αυτά, προβλέπεται να ενταχθεί προοδευτικά στα Τμήματα του Συγκροτήματος Ευρίπου ή σε άλλα Τμήματα του Μητροπολιτικού Πανεπιστημίου, ανάλογα με το γνωστικό τους αντικείμενο, το έργο και την προσφορά τους στα νέα Τμήματα.

Από τα παραπάνω συνάγεται ότι, τα αμέσως επόμενα έτη, τα νέα Τμήματα του Συγκροτήματος Ευρίπου θα είναι στελεχωμένα με **σχεδόν 90 μέλη ΔΕΠ** και θα

είναι όλα αυτοδύναμα με ικανό αριθμό εκπαιδευτικού προσωπικού, ώστε να εξυπηρετούνται οι διδακτικές τους ανάγκες, αλλά και να ενισχυθεί σημαντικά η ερευνητική τους δραστηριότητα προς όφελος της ανάπτυξης του Πανεπιστημίου και της περιοχής.

Συγκεκριμένες ενέργειες έχουν δρομολογηθεί, επίσης, για την **ενίσχυση του διοικητικού προσωπικού**, είτε μέσω της κινητικότητας, είτε με μετακινήσεις υπαλλήλων από την Αθήνα, είτε με πρόσληψη έκτακτου προσωπικού από πόρους του Πανεπιστημίου.

A. Νέες θέσεις μελών ΔΕΠ

Διατέθηκαν **38** θέσεις μελών ΔΕΠ για τη στελέχωση των πέντε νέων Τμημάτων του Συγκροτήματος Ευρίπου. Όλες έχουν προκηρυχθεί και στις περισσότερες έχουν υποβληθεί υποψηφιότητες. Η παρούσα κατάσταση είναι η εξής:

- Οι **34** από τις 38 θέσεις βρίσκονται σε **διαδικασία πλήρωσης**, ενώ **4** πρόκειται να προκηρυχθούν άμεσα.
- Δεκατέσσερα (**14**) νέα μέλη ΔΕΠ έχουν **διοριστεί**, εκ των οποίων για τα δύο εκκρεμεί η έκδοση του ΦΕΚ διορισμού.
- Τρεις (**3**) διορισμοί σε νέες θέσεις βρίσκονται στο στάδιο του **ελέγχου νομιμότητας** από τον Πρύτανη.
- Δεκαεπτά (**17**) θέσεις βρίσκονται στο **στάδιο αξιολόγησης** από τα εκλεκτορικά σώματα.

Επισημαίνεται ότι η καθυστέρηση που σημειώνεται στην πλήρωση των θέσεων, οφείλεται κατά κύριο λόγο **στον μεγάλο αριθμό υποψηφιοτήτων**.

B. Εντάξεις μελών ΔΕΠ και ΕΤΕΠ του Γενικού Τμήματος στα νέα Τμήματα

Από τα 67 μέλη ΔΕΠ του Γενικού τμήματος:

- Έξι (**6**) μέλη ΔΕΠ έχουν **ενταχθεί** στο νέο Τμήμα **Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών** στην Αθήνα.
- Δεκαεπτά (**17**) μέλη ΔΕΠ έχουν **ενταχθεί** στα νέα Τμήματα του **Συγκροτήματος Ευρίπου** του ΕΚΠΑ.

- Εννέα (9) μέλη ΔΕΠ έχουν υποβάλλει αίτηση ένταξης σε νέα Τμήματα του Συγκροτήματος Ευρίπου και βρίσκεται **σε εξέλιξη η διαδικασία ένταξής τους**.
- Εννέα (9) μέλη ΔΕΠ του Γενικού Τμήματος, τα οποία δεν έχουν υποβάλλει ακόμα αίτηση μετακίνησης, **διδάσκουν μαθήματα στα νέα Τμήματα**.

Από τα παραπάνω στοιχεία συμπεραίνεται ότι παρόλο που παραμένει ακόμα σημαντικός αριθμός μελών ΔΕΠ στο Γενικό Τμήμα, τα μέλη αυτά παρέχουν σημαντική υποστήριξη στο διδακτικό έργο των νέων Τμημάτων.

Από τα 16 μέλη **ΕΤΕΠ** του Γενικού Τμήματος τέσσερα (4) έχουν ενταχθεί στα νέα Τμήματα.

Γ. Διοικητικό προσωπικό

Από το 2019 οι διοικητικές υπηρεσίες του Συγκροτήματος Ευρίπου έχουν στελεχωθεί με οκτώ νέους υπαλλήλους. Οι δύο έχουν μετακινηθεί από τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου της Αθήνας και οι έξι έχουν στελεχώσει το Συγκρότημα Ευρίπου με τη διαδικασία της κινητικότητας από άλλους δημόσιους φορείς. Παράλληλα όμως υπάρχουν συνταξιοδοτήσεις.

Σημειώνεται ότι δύο επιστάτες παρέχουν υπηρεσίες με σύμβαση έργου που χρηματοδοτείται από τον ΕΛΚΕ του ΕΚΠΑ.

4. Αναβάθμιση των Υποδομών

Το κτηριακό συγκρότημα λειτουργεί από τη δεκαετία του 1980 και έχει **σχεδιαστεί** ως εκπαιδευτικό ίδρυμα. Στα μέσα του 2019, όταν το ΕΚΠΑ παρέλαβε τις υποδομές, υπήρχαν όμως **σοβαρότατα προβλήματα** συντήρησης, φθορών, εγκατάλειψης του περιβάλλοντος χώρου και εκσυγχρονισμού των εξοπλισμών.

Η Διοίκηση του ΕΚΠΑ, εξασφάλισε, από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, **2.5 εκατομμύρια** ευρώ για τη συντήρηση και αναβάθμιση των **κτηριακών υποδομών** και **2.5 εκατομμύρια** ευρώ για τον **εξοπλισμό των εκπαιδευτικών εργαστηρίων** όλων των νέων Τμημάτων.

Η **αναβάθμιση** των πεπαλαιωμένων κτηριακών **υποδομών** και η προσαρμογή τους στις σύγχρονες απαιτήσεις και στα ποιοτικά πρότυπα του Πανεπιστημίου σχεδιάστηκε σε **τρεις φάσεις**.

Η **Α' φάση** (Απρίλιος 2019- Νοέμβριος 2019) περιελάμβανε επείγουσες επεμβάσεις **εξωραϊσμού** των **κτηριακών υποδομών** και του **περιβάλλοντος χώρου** καθώς και των **χώρων διδασκαλίας και υγιεινής**, ώστε το Συγκρότημα να μπορέσει να υποδεχθεί τους νέους φοιτητές τον Οκτώβριο του 2019. Η χρηματοδότηση των έργων προήλθε κυρίως από τα ταμειακά διαθέσιμα του ΕΛΚΕ του ΕΚΠΑ ή/και της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του ΕΚΠΑ.

Η **Β' φάση** (2020-2022) περιλαμβάνει **α)** την **ανακαίνιση** των **κτηρίων**, ώστε να δημιουργηθούν ποιοτικές αίθουσες διδασκαλίας και χώροι για τη φιλοξενία των εκπαιδευτικών εργαστηρίων των νέων Τμημάτων **β)** τη διαμόρφωση χώρων για τα **γραφεία** των **μελών ΔΕΠ** των Τμημάτων, **γ)** την προμήθεια **εξοπλισμού** για τα **εκπαιδευτικά εργαστήρια** των Τμημάτων και **δ)** την **αναβάθμιση** και συντήρηση των **δικτύων** ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης-ψύξης, δεδομένων, άρδευσης, αποχέτευσης, καθώς και των **υγρομονώσεων** και των **ηλεκτρομηχανολογικών** υποδομών. Τα έργα αυτά πραγματοποιούνται με χρηματοδότηση κυρίως από το ΠΔΕ.

Η **Γ' φάση** (2023-2026) ανάπτυξης των υποδομών του Συγκροτήματος περιλαμβάνει την ανέγερση **νέας φοιτητικής εστίας**, καθώς η υπάρχουσα δεν ικανοποιεί τις σύγχρονες προδιαγραφές που απαιτούνται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και παρουσιάζει σοβαρά δομικά προβλήματα. Η υπάρχουσα εστία προβλέπεται να επισκευαστεί και να φιλοξενήσει τα **γραφεία** του εκπαιδευτικού προσωπικού και τις Γραμματείες των Τμημάτων, ώστε να απελευθερωθούν χώροι για ερευνητικές δραστηριότητες. Επίσης, απαιτείται ένας μεγάλος **αποθηκευτικός** χώρος, η πλήρης **περίφραξη** του Συγκροτήματος και παρεμβάσεις για την παραγωγή ενέργειας με **ήπιες** μορφές.

Η Α' φάση των εργασιών αναβάθμισης των υποδομών αφορούσε στην ταχεία αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων.

Οι άμεσες εργασίες της πρώτης φάσης, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τον Μάιο έως τον Νοέμβριο του 2019, αφορούσαν κυρίως το βάψιμο όλων των εξωτερικών όψεων του Συγκροτήματος, τη ριζική ανακαίνιση όλων των χώρων υγιεινής που βρίσκονταν σε άθλια κατάσταση, τον εξωραϊσμό του περιβάλλοντος χώρου, συμπεριλαμβανομένης μιας στοχευμένης δενδροφύτευσης και επισκευής του αρδευτικού δικτύου, ώστε να είναι θελκτικός για τους νέους φοιτητές, διαμόρφωση του χώρου στάθμευσης των λεωφορείων, υγραμονώσεις σε ιδιαίτερα προβληματικά σημεία, ανακαίνιση των καθισμάτων, των χρωματισμών και των εδράνων του μεγάλου Αμφιθεάτρου και την εγκατάσταση σύγχρονου οπτικοακουστικού εξοπλισμού, τη δημιουργία για τα νέα Τμήματα ικανού αριθμού αιθουσών εκπαίδευσης, άνω των 100 θέσεων η κάθε μία, με σύγχρονο οπτικοακουστικό εξοπλισμό, φωτισμό και εγκατάσταση σύγχρονων καθισμάτων.

Η καταγραφή των αναγκών ξεκίνησε αμέσως μετά τη δημοσίευση του Ν. 4589/2019 και τα έργα της Α' φάσης ξεκίνησαν λίγους μήνες μετά, με αποτέλεσμα να γίνει ορατή η αλλαγή της κατάστασης του Συγκροτήματος Ευρίπου στις αρχές του 2020, οπότε άρχισαν και τα έργα της Β' φάσης.

Τα έργα της Β' φάσης χρηματοδοτούνται κυρίως από το ΠΔΕ με δύο συμβάσεις. Η μία σύμβαση αφορά την ανακαίνιση των υποδομών, των εργαστηρίων και των γραφείων, προϋπολογισμού περίπου 2 εκ. ευρώ, και η δεύτερη αφορά την προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού για τα πέντε νέα ακαδημαϊκά Τμήματα του ΕΚΠΑ στο Συγκρότημα Ευρίπου, προϋπολογισμού περίπου 2,5 εκ. ευρώ. Η Β' φάση ξεκίνησε το δεύτερο τρίμηνο του 2020 και εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθεί στο τέλος του 2022.

Τα αποτελέσματα των εργασιών της Β' φάσης που έχουν ολοκληρωθεί ή είναι σε εξέλιξη, μπορεί να συνοψιστούν στα εξής κυριότερα σημεία:

- Πλήρης ανακαίνιση 18 αιθουσών διδασκαλίας συνολικής επιφάνειας 2.245 τ.μ. και συνολικής χωρητικότητας 2.087 φοιτητών, οι οποίες είναι ικανές να καλύψουν πλήρως τις ανάγκες των πέντε Τμημάτων. Όλες οι αίθουσες περιλαμβάνουν εγκατεστημένο προβολικό με οθόνη προβολής, καινούρια ανακλινόμενα καθίσματα με σταθερό έδρανο γραφής και θέσεις για ΑΜΕΑ.
- Υγρομόνωση των κτηρίων Α, Β, Γ και Δ που αποτελούν το Συγκρότημα Ευρίπου.
- Ανακαίνιση των επτά (7) κοινόχρηστων εργαστηρίων πληροφορικής, συνολικής επιφάνειας 750 τ.μ., και προμήθεια καινούριων υπολογιστών για τον εξοπλισμό τους.
- Προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού, ο οποίος θα εγκατασταθεί το προσεχές διάστημα στα εκπαιδευτικά εργαστήρια των νέων Τμημάτων.
- Πλήρης ανακαίνιση 24 εργαστηριακών χώρων, συνολικής επιφάνειας 3.741 τ.μ., με τις προδιαγραφές που απαιτούνται για να φιλοξενήσουν τα εκπαιδευτικά εργαστήρια των νέων Τμημάτων μέχρι τον Σεπτέμβριο 2022.
- Πλήρης ανακαίνιση άλλων 6 εκπαιδευτικών εργαστηρίων συνολικής επιφάνειας 1.215 τ.μ. μέχρι το Μάρτιο 2023.
- Ανακαίνιση 29 χώρων γραφείων συνολικής επιφάνειας 940 τ.μ., ικανών να στεγάσουν 60 μέλη ΔΕΠ και ΕΤΕΠ των νέων Τμημάτων.
- Πλήρης αντικατάσταση του δικτύου δομημένης καλωδίωσης όλων των κτηρίων του Συγκροτήματος Ευρίπου.
- Συντήρηση και αναβάθμιση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης-ψύξης, αποχέτευσης, καθώς και των ηλεκτρομηχανολογικών υποδομών.

Αναλυτικότερα, οι εκπαιδευτικές κτηριακές υποδομές που ανακαινίζονται και παραδίδονται προς χρήση στα πέντε νέα Τμήματα περιγράφονται στις επόμενες ενότητες.

A. Αίθουσες διδασκαλίας

Οι 18 αίθουσες διδασκαλίας του Συγκροτήματος Ευρίπου που χρησιμοποιούνται από όλα τα ακαδημαϊκά Τμήματα παρατίθενται στον επόμενο πίνακα:

α/α	Αίθουσα	Επιφάνεια (τ.μ.)	Χωρητικότητα σε φοιτητές
-----	---------	------------------	--------------------------

1	Μεγάλο Αμφιθέατρο	480	292
2	Μικρό αμφιθέατρο (B011)	85	70
3	B101	115	123
4	B102/104	145	160
5	B103	105	100
6	B105	115	123
7	B106	75	70
8	B107	110	110
9	B108	70	67
10	B110/112	140	149
11	B202/204	145	160
12	B205	75	78
13	B206	70	67
14	B207	70	67
15	B208/210	140	149
16	B209	70	67
17	Γ210	135	145
18	E201	100	90
Σύνολα:		2.245	2.087

Όλες οι αίθουσες διαθέτουν ανακλινόμενα καθίσματα με σταθερά έδρανα, προβολικό οροφής με οθόνη προβολής και έδρα για τον διδάσκοντα, ενώ διαθέτουν και θέσεις για φοιτητές ΑΜΕΑ. **Όλες οι αίθουσες έχουν ήδη παραδοθεί προς χρήση** των Τμημάτων του Συγκροτήματος Ευρίπου.

Β. Κοινόχρηστα εργαστήρια πληροφορικής

Για τις εκπαιδευτικές ανάγκες όλων των τμημάτων του Συγκροτήματος Ευρίπου διαμορφώνονται επτά κοινόχρηστα εργαστήρια πληροφορικής, στις εξής αίθουσες:

α/α	Αίθουσα	Επιφάνεια σε τ.μ.	Χωρητικότητα σε φοιτητές
1	B114	104	40
2	B116	110	44
3	B117	113	40
4	B118	151	50
5	B214	89	30
6	B216	89	30
7	B217	92	40
Σύνολα:		748	274

Έχει γίνει προμήθεια 150 καινούριων ηλεκτρονικών υπολογιστών, οι οποίοι θα εγκαθίστανται στα εργαστήρια που ανακαινίζονται, ενώ προβλέπεται και η προμήθεια καινούριων επίπλων γραφείου όπου απαιτείται. Για την κάλυψη των αναγκών θα χρησιμοποιηθούν και υπάρχοντες ηλεκτρονικοί υπολογιστές της τελευταίας πενταετίας.

Η ανακαίνιση αφορά αντικατάσταση των ηλεκτρολογικών πινάκων και των ηλεκτρικών καλωδιώσεων, καθώς και του δικτύου δομημένης καλωδίωσης, αντικατάσταση φωτιστικών σωμάτων, αντικατάσταση θυρών και επισκευές των δαπέδων, όπου απαιτείται.

Γ. Εκπαιδευτικά εργαστήρια νέων τμημάτων του Συγκροτήματος Ευρίπου

Για την κάλυψη των εργαστηριακών αναγκών των νέων Τμημάτων του Συγκροτήματος Ευρίπου κατανεμήθηκαν προς χρήση οι εργαστηριακοί χώροι που αποτυπώνονται στις επόμενες ενότητες.

Γ-1. Εργαστήρια Τμήματος Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας

α/α	Αίθουσα	Επιφάνεια σε τ.μ.	
		Σεπτέμβριος 2022	2 ^ο τρίμηνο 2023
1	B001	150	
2	B005	110	
3	B007	110	
4	Δ202		260
5	Δ203	210	
6	Δ205	210	
7	Δ207	210	
8	E202	120	
		1.120	260
Συνολική επιφάνεια		1.380	

Γ-2. Εργαστήρια Τμήματος Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας

α/α	Αίθουσα	Επιφάνεια σε τ.μ.	
		Σεπτέμβριος 2022	2 ^ο τρίμηνο 2023
1	B201	70	
2	B203	70	
3	Γ101	193	
4	Γ103	170	
5	Γ201		125

6	Γ202	155	
7	Γ204		160
8	Γ206	156	
9	Δ201	212	
		1.026	285
Συνολική επιφάνεια		1.280	

Το εργαστήριο Γ103 θα διαμορφωθεί ως εργαστήριο Ηλεκτρονικών και θα χρησιμοποιείται από κοινού για την εκπαίδευση των φοιτητών των Τμημάτων Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας και Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας.

Γ-3. Εργαστήρια Τμήματος Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου

α/α	Αίθουσα	Επιφάνεια σε τ.μ.	
		Σεπτέμβριος 2022	2 ^ο τρίμηνο 2023
1	Γ203	105	
2	Γ205	155	
3	Γ207	25	
4	Γ208	140	
5	Γ211		150
6	Δ- Σχεδιαστήριο	210	
7	Δ204	250	
		885	150
Συνολική επιφάνεια		1.035	

Γ-4. Εργαστήρια Τμήματος Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων

α/α	Αίθουσα	Επιφάνεια σε τ.μ.	
		Σεπτέμβριος 2022	2 ^ο τρίμηνο 2023
1	Δ206	250	
3	Δ208		260
4	Δ210		260
5	Δ211	210	
6	Δ213A	180	
7	Δ213B	70	
		710	520
Συνολική επιφάνεια		1.230	

Σύμφωνα με τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα διενεργούνται εργασίες ανακαίνισης σε **24** εκπαιδευτικά εργαστήρια **συνολικής επιφάνειας 3.741**

τ.μ., οι οποίες εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν στις αρχές του καλοκαιριού, ώστε μέχρι την έναρξη του επόμενου ακαδημαϊκού έτους (Σεπτέμβριος 2022) να έχει εγκατασταθεί ο εργαστηριακός εξοπλισμός που έχει αγοραστεί και σταδιακά παραδίδεται.

Στη συνέχεια θα ξεκινήσει η ανακαίνιση των υπολοίπων **6** εκπαιδευτικών εργαστηρίων **συνολικής επιφάνειας 1.215 τ.μ.**, τα οποία εκτιμάται ότι θα παραδοθούν πριν την έναρξη του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2022-2023.

Εικόνα Αναβάθμισης Υποδομών Συγκροτήματος Ευρίπου - Α' Φάση

Απρίλιος 2019

Νοέμβριος 2019

5. Σύνδεση με την Οικονομία και την Τοπική Κοινωνία

Η δημιουργία, μακριά από την ακαδημαϊκή μητρόπολη του ΕΚΠΑ, νέων Τμημάτων που ανταποκρίνονται στις εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας καθώς και στις ανάγκες της σύγχρονης οικονομίας και κοινωνίας, θα τους προσδώσει βαθμούς ελευθερίας και πνεύμα νεωτερισμού, αλλαγής και καινοτομίας.

Στο πλαίσιο ενσωμάτωσης στο ΕΚΠΑ των υποδομών και του προσωπικού και της δημιουργίας των νέων Τμημάτων, πέραν των στρατηγικών στόχων του Πανεπιστημίου, ελήφθησαν υπ' όψιν και οι 9 άξονες ανάπτυξης της χώρας, όπως τις έχει θέσει η πολιτεία (τουρισμός, ενέργεια, αγροδιατροφή, περιβάλλον, εφοδιαστική αλυσίδα, τεχνολογίες πληροφορικής & επικοινωνιών, υγεία και φαρμακευτική βιομηχανία, δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες, υλικά – κατασκευές), αλλά και του γεγονότος ότι βρισκόμαστε εν μέσω αυτού που ορισμένοι αποκαλούν μια 4η Βιομηχανική Επανάσταση, αλλά και στα πρόθυρα των σοβαρών επιπτώσεων από την εξελισσόμενη κλιματική αλλαγή και συνεπώς την ανάγκη μιας βιώσιμης ανάπτυξης.

Οι δεξιότητες και γνώσεις που απαιτούνται σε αυτό το νέο τοπίο πρέπει να παρέχονται από το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. Σύμφωνα με όλες τις σχετικές μελέτες, αυτές περιλαμβάνουν κατανόηση των σύνθετων προβλημάτων, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συναισθηματική νοημοσύνη, διεπιστημονική γνώση, δεξιότητες κατανόησης και εργασίας στο περιβάλλον της αλληλοεξάρτησης STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) και στο άμεσο μέλλον SMAC (Social, Mobile, Analytics, Cloud), γνώση της κοινωνικοοικονομικής, χρηματοδότηση, προγραμματισμό και κωδικοποίηση πρωτοβουλιών, υλοποίηση και συντήρηση των νέων μεθόδων, σενάρια προσομοίωσης και προστασία με προχωρημένη κυβερνασφάλεια. Η ανάπτυξη της ρομποτικής, της τεχνητής νοημοσύνης, των μεγάλων δεδομένων (Analytics), του ίντερνετ των πραγμάτων, της 3D εκτύπωσης, της αυτοματοποίησης και των πληροφοριακών συστημάτων, της γονιδιωματικής, της βιοτεχνολογίας και των νέων υλικών, θα οδηγήσει σε πορεία εξαφάνισης πολλά επαγγέλματα, ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργηθούν ανάγκες για νέα επαγγέλματα. Εκατομμύρια

θέσεις εργασίας θα χαθούν λόγω της μαζικής εισαγωγής των παραπάνω τεχνολογιών, κυρίως θέσεις γραφείου και διοίκησης καθώς και στη βιομηχανία και παραγωγή, ενώ άλλες τόσες θα δημιουργηθούν, κυρίως στην τεχνολογία, στην ανάλυση δεδομένων και στην Πληροφορική και τα Μαθηματικά. Προβλέπεται, όμως, ο σοβαρός κίνδυνος στις νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν να υπάρξει έλλειψη επαρκώς εκπαιδευμένου προσωπικού. Παραδείγματα σχετικών επαγγελμάτων αναφέρονται στους τομείς των αποβλήτων, των εναλλακτικών μορφών ενέργειας, των επιστημών υγείας, των φυσικών καταστροφών, της γενετικής και βιοϊατρικής, της νευροβιολογίας, της επικοινωνίας και κοινωνιολογίας, στο ίντερνετ των πραγμάτων, στην κυβερνοασφάλεια, στα ιπτάμενα οχήματα, στο διεθνές μάρκετινγκ.

Οι αλλαγές αυτές που ήδη συντελούνται, αλλά δεν είναι ακόμη πλήρως αντιληπτές στην καθημερινή ζωή, θέτουν σημαντικά προβλήματα σε όλο το φάσμα της κοινωνικής οργάνωσης, από το δίκαιο και τη δημοκρατία, όπως η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο περιβάλλον διακίνησης και αποθήκευσης τεράστιου όγκου ψηφιακής πληροφορίας, οι ρυθμίσεις και οι περιορισμοί βιοηθικής, οι σχέσεις και οι περιορισμοί μεταξύ ανθρώπου και ρομπότ με τεχνητή νοημοσύνη που μαθαίνουν και αυτοεξελίσσονται, ο έλεγχος ζωτικών τομέων για την κοινωνία, μέχρι τον τρόπο εκπαίδευσης και τις σχέσεις εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, τα Πανεπιστήμια προσαρμόζουν την αποστολή τους, τα μέσα και τις μεθόδους εκπαίδευσης, τον τρόπο ανάπτυξής τους και τα Προγράμματα Σπουδών τους. Προωθούν την καινοτομία στην έρευνα, την τεχνολογική τους διάσταση, τη διεπιστημονικότητα, τον διεθνή χαρακτήρα τους, την αναζήτηση νέων μορφών χρηματοδότησης, την αποτελεσματικότητα, τις συνέργιες μεταξύ των ακαδημαϊκών μονάδων τους και την ιδρυματική ευθύνη.

Στον σχεδιασμό του Συγκροτήματος Ευρίπου συνυπολογίστηκαν και οι τοπικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στη συγκεκριμένη περιοχή. Η περιοχή του Ευρίπου διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Χωροθετήθηκε εκεί σημαντικό τμήμα της βιομηχανικής ζώνης της Αττικής, κυρίως κατά μήκος του αυτοκινητόδρομου

ΠΑΘΕ. Οι σημαντικότεροι κλάδοι της βιομηχανίας είναι εκείνοι της αγροτικής βιομηχανίας, των ειδών διατροφής, της κατασκευής προϊόντων, συσκευών και μηχανημάτων, της βιομηχανίας ξύλου και κατασκευής επίπλων και αντιπροσωπεύουν το 85% των συνολικών εξαγωγών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Η Βοιωτία και η Εύβοια καλύπτουν το 52% της γεωργικής έκτασης της Περιφέρειας. Τα σημαντικότερα προβλήματα του πρωτογενούς τομέα είναι η υψηλή εξάρτηση από παραδοσιακές και επιδοτούμενες καλλιέργειες, η εξάρτηση από προϊόντα για τα οποία αλλάζει ριζικά το πλαίσιο στήριξης της Ε.Ε., ο μικρός και πολυτεμαχισμένος κλήρος, ο χαμηλός βαθμός εξειδίκευσης και εκπαίδευσης των αγροτών, η έλλειψη ορθής και αποδοτικής διαχείρισης, η συνεχής γήρανση του πληθυσμού, η χαμηλή μεταπαραγωγική προστιθέμενη αξία του μεταποιητικού τομέα, τα φαινόμενα περιβαλλοντικής επιβάρυνσης και η προβληματικότητα της σχέσης των οργανωμένων δικτύων εμπορίας με τους παραγωγούς. Παρουσιάζεται, όμως, σημαντική ανάπτυξη και δυνατότητες στον τομέα της αλιείας και στις τρεις βασικές αλιευτικές δραστηριότητες, δηλαδή, την αλιεία ανοιχτής θαλάσσης, τις θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειες και τις ιχθυοκαλλιέργειες εσωτερικών υδάτων. Υπάρχει σημαντικός αριθμός συσκευαστηρίων οπωροκηπευτικών, αλευροβιομηχανιών, μονάδων παραγωγής ζωοτροφών και τυποποιητηρίων - συσκευαστηρίων ξηρών καρπών.

Όσον αφορά τον τριτογενή τομέα, η προστιθέμενη αξία των προσφερόμενων υπηρεσιών ακολουθεί τη γενικότερη τάση μείωσης που επικρατεί την τελευταία περίοδο σε ολόκληρη τη χώρα. Ο τουριστικός όμως κλάδος είναι σημαντικός καθώς η περιοχή χαρακτηρίζεται από σημαντικό πλούτο γεωγραφικά διατεταγμένων φυσικών και πολιτισμικών χώρων, όπως αρχαιολογικά μνημεία, οικισμοί και οχυρώσεις, αρχαία θέατρα, ναοί και θρησκευτικά μνημεία, πύργοι, φρούρια, λαογραφικά μουσεία. Ο πλούτος αυτός μπορεί να υποδεχθεί και να ικανοποιήσει διάφορες μορφές τουρισμού, όπως πολιτισμικός, θρησκευτικός, αθλητικός και τουρισμός περιπέτειας, χειμερινός, φυσιολατρικός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος, ιαματικός και συνεδριακός.

Στην Βοιωτία λειτουργούν τρεις ΒΙ.ΠΕ. μεταξύ των οποίων και η ΒΙ.ΠΕ. Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας, ενώ μία ΒΙ.ΠΑ.-ΒΙΟ.ΠΑ. λειτουργεί στην Εύβοια και έχει εγκριθεί η ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πάρκου Τύπου Α' Μαντουδίου. Η ευρύτερη περιοχή Οινοφύτων-Σχηματαρίου-Τανάγρας, στα όρια με την Αττική, καλύπτει μεγάλη εδαφική έκταση όπου είναι εγκατεστημένες περισσότερες από 1.400 επιχειρήσεις, καθιστώντας την τη μεγαλύτερη βιομηχανική περιοχή της Ελλάδας. Η EBETAM Α.Ε., η οποία συνιστά το ελληνικό πολυκλαδικό, πολύ-τεχνολογικό κέντρο που ελέγχει και πιστοποιεί βιομηχανικά και καταναλωτικά προϊόντα, υλικά, εγκαταστάσεις και συστήματα διαχείρισης, αλλά και πραγματοποιεί εφαρμοσμένη τεχνολογική έρευνα στους τομείς εξειδίκευσής της, έχει Παράρτημα στη Βοιωτία (πρώην ΕΚΕΠΥ), το οποίο βρίσκεται στη Ριτσώνα και στεγάζει τέσσερα εργαστήρια καθώς και ειδικούς χώρους για τις βιομηχανικές δοκιμές. Στον νομό Βοιωτίας (Αλίαρτο) βρίσκεται και ένας από τους 18 σταθμούς γεωργικής έρευνας του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.), το οποίο συνιστά τον εθνικό φορέα για την αγροτική έρευνα και τεχνολογία και δραστηριοποιείται σε όλο το φάσμα του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα αγροτικής παραγωγής. Ο Οργανισμός Λιμένων Ν. Ευβοίας (ΟΛΝΕ ΑΕ) έχει ανακοινώσει τη λειτουργία νέου λιμένος στη Χαλκίδα και την ανάπτυξη του λιμένος της Κύμης.

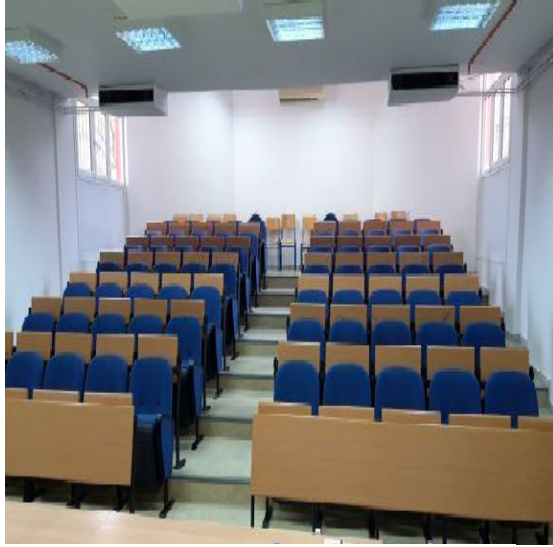
Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του Συγκροτήματος Ευρίπου του ΕΚΠΑ, προβλέπεται να χωροθετηθεί στην περιοχή Αυλίδας η Τεχνόπολη Ευρίπου, με στόχο τη σταδιακή ανάπτυξή της και την εγκατάσταση σε αυτήν Πανεπιστημιακών και γενικότερα Ερευνητικών Μονάδων Τεχνολογικής Καινοτομίας, Τέχνης και Πολιτισμού. Το ΕΚΠΑ έχει υπογράψει ειδική συμφωνία με τον Δήμο Χαλκίδας για την παραχώρηση συγκεκριμένης έκτασης για τη δημιουργία της Τεχνόπολης. Σκοπός είναι η δημιουργία μιας δομής συνεργασίας του Πανεπιστημίου με την κοινωνία και τους φορείς ανάπτυξης, η μεταφορά τεχνογνωσίας και η ενίσχυση της βασικής, εφαρμοσμένης και βιομηχανικής καινοτόμου έρευνας, αλλά και η δημιουργία πρωτοποριακών μονάδων Τέχνης και Πολιτισμού. Η δομή αυτή στοχεύει να αποτελέσει πόλο συνεργασίας ερευνητικών ομάδων που διακρίνονται από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, να αναπτύξει τη διεπιστημονικότητα, τις συνέργιες και την

οικονομία κλίμακας με ορίζοντα το 2030. Χαρακτηριστικά παραδείγματα όπου το Πανεπιστήμιο έχει να επιδείξει τεχνογνωσία και εκδηλωμένο ενδιαφέρον για τη δημιουργία τέτοιων μονάδων είναι οι τεχνολογίες τροφίμων και φαρμακευτικών προϊόντων, η ωκεανογραφική έρευνα με κατάλληλα εξοπλισμένο σταθμό για εργασίες πεδίου και επεξεργασία δειγμάτων, η διαχείριση της πολιτισμικής κληρονομιάς με χρήση νέων τεχνολογιών, οι βιοεπιστήμες, το περιβάλλον και η αειφόρος ανάπτυξη και πολλά άλλα. Το Πανεπιστήμιο θα θέσει τα κριτήρια και θα εκπονήσει τον κανονισμό εγκατάστασης, λειτουργίας και χρηματοδότησης των ακαδημαϊκών μονάδων που θα εγκατασταθούν στην Τεχνόπολη, καθώς και δομών που μπορεί να προκύψουν σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς.

Η δημιουργία των συγκεκριμένων νέων Τμημάτων σε σύγχρονα επιστημονικά αντικείμενα, σε συνδυασμό με μια Τεχνόπολη, θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη των ερευνητικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου, θα αποτελέσει καταλύτη για την προσαρμογή του στο περιβάλλον της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης και της βιώσιμης ανάπτυξης και θα καλλιεργήσει τις συνέργιες, το αίσθημα ιδρυματικής ευθύνης και τις οικονομίες κλίμακας.

Άποψη του κεντρικού αμφιθεάτρου

Άποψη αίθουσας διδασκαλίας

Εργαστήριο Πληροφορικής

6. Ανάπτυξη των Νέων Τμημάτων

1. Το Τμήμα Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (www.agro.uoa.gr) εντάσσεται στη Σχολή Αγροτικής Ανάπτυξης, Διατροφής και Αειφορίας.

Γιατί σπουδές στην Αγροδιατροφή και τη Διαχείριση Φυσικών Πόρων

Το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων καλύπτει τις σύγχρονες απαιτήσεις για εκπαίδευση στη Γεωργία Ακριβείας, στην Αγροδιατροφή και τη Διαχείριση Φυσικών Πόρων. Ειδικότερα καλύπτει όλες τις διαστάσεις του πρωτογενούς τομέα (οικονομική, τεχνολογική, κοινωνική, περιβαλλοντική, πολιτική), που παράγει όχι μόνο εμπορεύσιμα αγαθά από το χωράφι στο ράφι σε συνθήκες αειφορίας, αλλά και υπηρεσίες δημόσιου χαρακτήρα. Πυλώνες είναι η αυθεντικότητα και η καινοτομία τροφίμων Εθνικής Προτεραιότητας, η κυκλική οικονομία και η Πράσινη Συμφωνία και τέλος η καινοτομία και η επιχειρηματικότητα στην Αγροτική Ανάπτυξη.

Ο τομέας της αγροδιατροφής και διαχείρισης φυσικών πόρων εντάσσεται στο πλαίσιο της αειφορικής ανάπτυξης, δηλαδή το μοντέλο διαχείρισης των φυσικών οικοσυστημάτων και των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, σύμφωνα με το οποίο η περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα πρέπει να εξασφαλίζει τη διαρκή αξιοποίηση των φυσικών πόρων, να μην προκαλεί δηλαδή ανεπανόρθωτη βλάβη στο περιβάλλον υπονομεύοντας το μέλλον των επερχόμενων γενεών, αλλά να επιτυγχάνει τη σταθερή περιβαλλοντική ποιότητα και ισορροπία.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τους πολίτες της, ανανεώνει τη δέσμευση της Επιτροπής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των προκλήσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον, η οποία αποτελεί καθήκον υψίστης σημασίας. Χρόνο με τον χρόνο, η ατμόσφαιρα θερμαίνεται και το κλίμα αλλάζει. Από τα οκτώ εκατομμύρια είδη του πλανήτη, το ένα εκατομμύριο κινδυνεύει με εξαφάνιση. Τα δάση και οι ωκεανοί ρυπαίνονται και καταστρέφονται. Πρόκειται για μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική που αποσκοπεί στον μετασχηματισμό της ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία που διαθέτει μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, στην οποία ως το 2050 έχουν μηδενιστεί οι

καθαρές εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και όπου η οικονομική ανάπτυξη έχει αποσυνδεθεί από τη χρήση των πόρων.

Το Τμήμα ανταποκρίνεται πλήρως στις νέες ευρωπαϊκές και εθνικές προτεραιότητες:

- Ολοκληρωμένες, διεπιστημονικές προσεγγίσεις (Nexus **Περιβάλλον-Υγεία-Κλιματική Αλλαγή**, Nexus **Ενέργεια-Περιβάλλον-Αγροδιατροφή** κ.ά.)
- Τεχνολογίες 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης (**Τεχνητή νοημοσύνη**, προηγμένες ΤΠΕ, προηγμένη ρομποτική, Προηγμένα υλικά & Αισθητήρες, Βιοτεχνολογία, Βιοπληροφορική, Νανοτεχνολογία, Βιώσιμη Χημεία κ.ά.)
- Βιομηχανική Μετάβαση & Απεξάρτηση από άνθρακα
- Υποστήριξη Εθνικών και Ευρωπαϊκών Πολιτικών ως προς την **Πράσινη Συμφωνία, Από το χωράφι στο Πιάτο, Γαλάζια Ανάπτυξη, Κυκλική Οικονομία** κ.ά.

Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών στην Αγροδιατροφή και στη Διαχείριση Φυσικών Πόρων αποτελεί διεπιστημονική προσέγγιση έξι γνωστικών αντικειμένων: **Οικονομικής Επιστήμης, Χημείας, Βιολογίας, Πληροφορικής, Γεωπονίας και Επιστημών Περιβάλλοντος.**

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάδειξη της εξαιρετικής ποιότητας (και της αυθεντικότητας) των Ελληνικών Αγροτικών Προϊόντων ως βάση για την ανάπτυξη νέων προϊόντων προστιθέμενης αξίας και εξαγωγικού χαρακτήρα, στη σύγχρονη διαχείριση των φυσικών πόρων στο πλαίσιο της εφαρμογής της Γεωργίας Ακριβείας και της Κυκλικής Οικονομίας και του μειωμένου περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Οι φοιτητές λαμβάνουν απαραίτητες γνώσεις Χημείας με έμφαση τα τρόφιμα και το περιβάλλον, Βιολογίας και Βιοχημείας με έμφαση στις μοριακές τεχνικές στα τρόφιμα, Φυσιολογίας φυτών και ζώων, Πληροφορικής με έμφαση στα ευφυή συστήματα και την ανάλυση μεγάλων βάσεων δεδομένων (Big Data Analysis), Επιστημών Περιβάλλοντος με έμφαση στην Κυκλική Οικονομία και Οικονομικών, Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Μάρκετινγκ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο τέλος του τρίτου έτους παρέχεται η δυνατότητα στους φοιτητές να συμμετέχουν σε πρόγραμμα

Πρακτικής Άσκησης σε επιχειρήσεις του Αγροδιατροφικού Τομέα, συνδέοντας τις σπουδές τους με την αγορά εργασίας, ενώ στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών εκπονούν πτυχιακή εργασία, σε ερευνητικά πεδία συναφή με τα αντικείμενα του Τμήματος.

Για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής καθώς και της ερευνητικής λειτουργίας του Τμήματος, έχει θεσμοθετηθεί η λειτουργία επτά Εργαστηρίων, τα οποία είναι εξοπλισμένα με σύγχρονες εργαστηριακές συσκευές και όργανα. Τα εργαστήρια αυτά είναι: Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Φυσικών και Χημικών Μετρήσεων, Βιοτεχνολογίας και Μοριακών Αναλύσεων, Ανάλυσης τροφίμων, Ελέγχου ποιότητας ύδατος και εδάφους, Επεξεργασίας υδάτων και αποβλήτων, Ευρωπαϊκής Αγροδιατροφής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας.

Το Ανθρώπινο Δυναμικό

Παρά το σύντομο διάστημα από την ίδρυση του Τμήματος, το προσωπικό του μέχρι το τέλος του ακαδημαϊκού έτους θα αποτελείται από οκτώ (8) νέα μέλη ΔΕΠ και πέντε (5) μέλη ΔΕΠ που εντάχθηκαν από το Γενικό Τμήμα, ενώ μία νέα θέση βρίσκεται υπό προκήρυξη. Συνεπώς, πολύ σύντομα το Τμήμα θα καταστεί αυτοδύναμο.

Ποιες επαγγελματικές προοπτικές διανοίγονται

Οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν σημαντικές επαγγελματικές προοπτικές:

Στον Δημόσιο τομέα: Σε διάφορα υπουργεία και οργανισμούς (διαχειριστικές αρχές που εκπονούν και διαχειρίζονται προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, καινοτομίας και νέων τεχνολογιών).

Στον Ιδιωτικό τομέα: Σε επιχειρήσεις πρωτογενούς και αγροδιατροφικού τομέα με έντονη εξωστρέφεια και καινοτομία, σε εταιρίες συμβούλων στον τομέα της γεωργίας ακριβείας, στη διαχείριση των βοσκήσιμων γαιών, στην πιστοποίηση αγροτικών προϊόντων καθώς και στην υλοποίηση προγραμμάτων στο πλαίσιο της Στρατηγικής για την Έξυπνη Εξειδίκευση.

2. Το Τμήμα Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (www.aerospace.uoa.gr) ανήκει στη Σχολή Θετικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γιατί σπουδές στην Αεροδιαστημική Επιστήμη και Τεχνολογία

Η Αεροδιαστημική αποτελεί σημαντικό τμήμα της καθημερινότητάς μας, της λειτουργίας της οικονομίας, της άμυνας, της ασφάλειας, των μεταφορών, των τηλεπικοινωνιών και της πλοήγησης. Παράλληλα, οι τεχνολογίες διαστήματος μπορεί να αποτελέσουν εξαιρετικό εργαλείο υποστήριξης αποφάσεων βιώσιμης ανάπτυξης: από την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την πολιτική προστασία, την προστασία της βιοποικιλότητας, την προώθηση της γαλάζιας οικονομίας και άλλα, το διάστημα συνηγορεί στη λήψη αποφάσεων που αξιοποιούν πλήθος πολύ-θεματικών δεδομένων σε υψηλή χωρική, χρονική και φασματική ανάλυση.

Ο τομέας της Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας σημειώνει σημαντική δυναμική τόσο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικότερα τα ευρωπαϊκά προγράμματα Galileo (για την πλοήγηση) και Copernicus (για την παρατήρηση της γης) σε συνδυασμό με τη νέα γενιά δορυφόρων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (στον οποίο συμμετέχει η Ελλάδα ως ισότιμο μέλος) έχουν διαμορφώσει ένα πλαίσιο που προσφέρει ευκαιρίες για έρευνα και καινοτομία.

Από την εκτενή μελέτη των προγραμμάτων σπουδών Πανεπιστημίων στο εξωτερικό (κυρίως στη Βόρειο Αμερική, Ευρώπη, Ιαπωνία, κ.α.), τα εξαγόμενα συμπεράσματα έχουν ως εξής:

- Πλήθος Πανεπιστημίων σε παγκόσμια κλίμακα προωθούν τα τελευταία έτη προγράμματα σπουδών στην Αεροδιαστημική (ή και αμιγώς στη Διαστημική) Επιστήμη ή/και Τεχνολογία επιχειρώντας ουσιαστικά να παρακολουθήσουν διεθνείς εξελίξεις για το διάστημα. Μεταξύ των Πανεπιστημίων αυτών, εντάσσεται και σημαντικός αριθμός ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων τα οποία επιχειρούν να αξιοποιήσουν τη δυναμική που διαμορφώνεται από τη στρατηγική της Ε.Ε. για το διάστημα. Τα προγράμματα αυτά συχνά επικεντρώνονται σε συγκεκριμένους τομείς, λ.χ. μηχανική πτήσεων, τηλεπικοινωνίες, παρακολούθηση της Γης, πλοήγηση, οργανολογία και δορυφορικά συστήματα, κ.ά.
- Διαπιστώνεται σημαντική ευελιξία στη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών. Άλλα προγράμματα επικεντρώνονται στην Αεροδιαστημική Επιστήμη (Aerospace Science), άλλα (κυρίως σε Πολυτεχνικές σχολές) στην Αεροδιαστημική Τεχνολογία, άλλα επιλέγουν να περιορισθούν στις Διαστημικές Επιστήμες (Space

Sciences) και τέλος άλλα στον συνδυασμό των ανωτέρω (και στην προσφορά θεματικών κατευθύνσεων για τους φοιτητές).

- Τα προγράμματα σπουδών έχουν άμεση αναφορά στις βασικές επιστήμες και δεν αποτελούν προγράμματα εφαρμογών.

Λίγα λόγια για το Πρόγραμμα Σπουδών

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, οι φοιτητές, θα παρακολουθήσουν κατά τα πρώτα τρία έτη, μαθήματα και εργαστήρια που διαμορφώνουν ένα συμπαγές γνωσιολογικό υπόβαθρο και υποστηρίζουν τους πέντε βασικούς πυλώνες του προγράμματος σπουδών: **Αεροδιαστημική** (αρχές και πρακτικές, μηχανική πτήσεων, προωθητικά συστήματα και συστήματα εκτόξευσης, δορυφορικά συστήματα και υποσυστήματα, διαστημικές και δορυφορικές εφαρμογές, δορυφορική τηλεπισκόπηση), **Φυσική** (μηχανική, θερμοδυναμική, ηλεκτρομαγνητισμός, κυματική, οπτική, ρευστομηχανική), **Μαθηματικά** (ανάλυση, πιθανότητες και στατιστική, διαφορικές εξισώσεις, υπολογιστικές μέθοδοι), **Πληροφορική** (προγραμματισμός, ανάπτυξη λογισμικού, λειτουργικά συστήματα, βάσεις και δίκτυα δεδομένων), και **Μηχανική Υπολογιστών/Τηλεπικοινωνίες** (ψηφιακή σχεδίαση, αρχιτεκτονική υπολογιστών, σήματα και συστήματα, ηλεκτρονική και κυκλώματα, ψηφιακή επεξεργασία σήματος και εικόνας, τηλεπικοινωνιακά συστήματα, αεροδιαστημικά ψηφιακά συστήματα).

Στο τέταρτο και τελευταίο έτος, οι φοιτητές επιλέγουν μεταξύ δύο κατευθύνσεων: η 1η (**space upstream**) αφορά στον σχεδιασμό δορυφορικών αποστολών, οργάνων και δορυφορικών συστημάτων και υποσυστημάτων (υλικό, λογισμικό, επικοινωνίες), αυτόματο έλεγχο και ρομποτική, και η 2η (**space downstream**) αφορά στην ανάπτυξη εφαρμογών δορυφορικής τηλεπισκόπησης, τηλεπικοινωνιών και πλοήγησης, διαστημική επιστήμη, ανάλυση μεγάλων δεδομένων, κυβερνοασφάλεια. Κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους, οι φοιτητές σχεδιάζουν τη δική τους εφαρμογή (project) στο αντικείμενο των μικρο-δορυφόρων, και τέλος εκπονούν την υποχρεωτική πτυχιακή τους εργασία μέσα από την οποία εξειδικεύονται σε ένα από τα αντικείμενα του Προγράμματος.

1^ο & 2^ο & 3^ο
Έτος Σπουδών
30 Υποχρεωτικά
μαθήματα
3 Εργαστήρια
φυσικής

Βασικός Κύκλος Σπουδών (Ροές)
ΑΕΡΟΔΙΑΣΤΗΜΙΚΗ – ΦΥΣΙΚΗ – ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ – ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ/ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Εστιασμένος Κύκλος Σπουδών

Project σχεδιασμού και προσομοίωσης μικροδορυφόρων

Α' Κατεύθυνση
(Επιλογές στο Space Upstream)

Β' Κατεύθυνση
(Επιλογές στο Space Downstream)

σχεδιασμός δορυφορικών
αποστολών, οργάνων και
δορυφορικών συστημάτων και
υποσυστημάτων (υλικό,
λογισμικό, επικοινωνίες)
αυτόματος έλεγχος και ρομποτική

ανάπτυξη εφαρμογών
δορυφορικής τηλεπισκόπησης,
τηλεπικοινωνιών και πλοήγησης
διαστημική επιστήμη
ανάλυση μεγάλων δεδομένων
κυβερνοασφάλεια

Διπλωματική Εργασία (υποχρεωτική)

4^ο
Έτος Σπουδών
1 Project
7 Μαθήματα
επιλογής
Διπλωματική
εργασία

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος ΑΕΤ διαμορφώθηκε μετά από ενδελεχή ανάλυση αντίστοιχων προγραμμάτων σπουδών Πανεπιστημίων στο εξωτερικό και είναι απολύτως ανταγωνιστικό σε σχέση με τα αντίστοιχα στο εξωτερικό (κυρίως δε με αυτά που επικεντρώνουν στη Διαστημική Επιστήμη και δίνουν μικρότερη έμφαση σε θέματα μηχανολόγων μηχανικών).

Τέλος, το γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος συνδέεται άμεσα με την ενότητα Science Education and Space Activities της UNESCO, την πρωτοβουλία Science for a Sustainable Future, ενώ αντικείμενα του Τμήματος (όπως ψηφιακές επικοινωνίες και τεχνητή νοημοσύνη) περιλαμβάνονται επίσης στην πρωτοβουλία Futures of Education της UNESCO.

Θα πρέπει να σημειωθεί η μοναδικότητα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος ΑΕΤ καθώς το μόνο «θεματικά συναφές» πρόγραμμα σε ελληνικό ΑΕΙ (Παν/μιο Πατρών, Τμήμα Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών) έχει εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό κοινών μαθημάτων (3) σε σύνολο 40 μαθημάτων, με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος ΑΕΤ. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι το εν λόγω Τμήμα επικεντρώνεται στην αεροναυπηγική, με εξαιρετικά περιορισμένη διάσταση στην αεροδιαστημική επιστήμη και τεχνολογία. Ως εκ τούτου, το Τμήμα ΑΕΤ καλύπτει ένα σημαντικό κενό στην παρεχόμενη Πανεπιστημιακή γνώση σε αντικείμενα αιχμής.

Στο Τμήμα ΑΕΤ έχουν ήδη δημιουργηθεί και λειτουργούν Εργαστήρια Πληροφορικής, Μηχανικής, Θερμοδυναμικής-Μετάδοσης Θερμότητας, Ηλεκτρονικής και Υλικών, Δομών και Διατάξεων. Παράλληλα έχει παραληφθεί ο εξοπλισμός και εξελίσσεται η δημιουργία των Εργαστηρίων Ηλεκτρομαγνητισμού και Τηλεπισκόπησης/Επεξεργασίας Εικόνας. Εντός του 2022 προγραμματίζεται η δημιουργία των εργαστηρίων Αεροδιαστημικών Συστημάτων / Υποσυστημάτων και Διαστημικών Αποστολών, Ανάπτυξης Αυτόνομων Συστημάτων (UAV, Drones), Προωθητικών Συστημάτων και Αεροδιαστημικών Κατασκευών και Αεροδυναμικής. Σημειώνεται ότι για τη δημιουργία της αναγκαίας εργαστηριακής υποδομής έχει ήδη διατεθεί το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και από τον π/υ του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του ΕΚΠΑ.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε συναφή αντικείμενα, όπως αυτό στις Διαστημικές Τεχνολογίες, Υπηρεσίες και Εφαρμογές που προσφέρεται από τα Τμήματα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών και Φυσικής του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με την Πολυτεχνική Σχολή Πάτρας (www.star.uoa.gr).

Το Ανθρώπινο Δυναμικό

Παρά το σύντομο διάστημα από την ίδρυση του Τμήματος ΑΕΤ, το προσωπικό του αποτελείται από έξι (6) νέα μέλη ΔΕΠ και τέσσερα (4) μέλη ΔΕΠ που εντάχθηκαν από το Γενικό Τμήμα, ενώ μία νέα θέση βρίσκεται υπό προκήρυξη και δύο εντάξεις από το Γενικό Τμήμα υπό εξέλιξη. Συγκεκριμένα:

- Δέκα (10) μέλη ΔΕΠ υπηρετούν στο Τμήμα: τέσσερις Καθηγητές, ένας Αναπληρωτής Καθηγητής και πέντε Επίκουροι Καθηγητές
- Δύο (2) μέλη ΔΕΠ βρίσκονται υπό ένταξη
- Μία (1) νέα θέση ΔΕΠ είναι υπό προκήρυξη
- Δύο (2) μέλη ΕΤΕΠ έχουν ενταχθεί από το Γενικό Τμήμα
- Το προσωπικό της Γραμματείας αποτελείται από δύο υπαλλήλους.

Το υψηλής στάθμης Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του Τμήματος ΑΕΤ διαθέτει υψηλή διεθνή αναγνώριση με μέσο όρο **1852 citations ανά μέλος ΔΕΠ** (Google Scholar),

μέσο **h-index 24** και ανταποκρίνεται με αξιώσεις στην παράδοση της Σχολής Θετικών Επιστημών (ΣΘΕ) για διεξαγωγή έρευνας αιχμής.

Στο Τμήμα ΑΕΤ προβλέπεται η εισαγωγή ογδόντα (80) φοιτητών κατ' έτος, αν και η Συνέλευση του Τμήματος είχε προτείνει τη διαμόρφωση του αριθμού των εισακτέων σε πενήντα (50). Κατά το 1ο έτος λειτουργίας του Τμήματος (2019-20), η βάση διαμορφώθηκε σε 8472 μόρια (1ος επιτυχών 16385 μόρια), κατά το 2ο έτος λειτουργίας (2020-21) σε 7975 μόρια (1ος επιτυχών 15150 μόρια) και κατά το τρέχον έτος 2021-22 σε 10559 μόρια (1ος επιτυχών 16805 μόρια). Από τους εισακτέους κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος, το ποσοστό των φοιτητών που είχαν δηλώσει το Τμήμα ΑΕΤ ως 1η προτίμηση είναι περίπου 60%.

Ποιες επαγγελματικές προοπτικές διανοίγονται

Οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν σημαντικές επαγγελματικές προοπτικές στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα σε τομείς όπως η έρευνα και ανάπτυξη διαστημικής τεχνολογίας για ευφυή και αυτόνομα δορυφορικά συστήματα και υποσυστήματα επόμενης γενιάς, δορυφορικές επικοινωνίες και ζεύξεις, δορυφορική πλοήγηση, συστήματα ραντάρ, τηλεπισκόπηση, ψηφιακή επεξεργασία σήματος και εικόνας, ηλεκτρονική και αυτοματισμός, δορυφορικά συστήματα, κ.ά. καθώς και σε εφαρμογές, όπως η ασφάλεια των μεταφορών, η εξέλιξη των τηλεπικοινωνιών σε νέες τεχνολογίες 5G-6G η παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, η γεωργία ακριβείας, η πρόληψη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (π.χ. πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές), οι «έξυπνες» πόλεις, κ.ά. Έχουν επίσης ευκαιρίες απασχόλησης σε εταιρείες μελετών, σχεδιασμού, ανάλυσης, υλοποίησης και λειτουργίας συστημάτων λογισμικού/υλικού, υπηρεσιών και εφαρμογών υψηλής τεχνολογίας, καθώς και σε εταιρείες παροχής τηλεπικοινωνιακών και δορυφορικών υπηρεσιών.

Το διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό περιβάλλον

Το διεθνές περιβάλλον: Ο τομέας της Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας σημειώνει σημαντική δυναμική τόσο στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα ο τομέας Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας γνωρίζει σημαντική εξέλιξη, λ.χ. στους τομείς του εφαρμοσμένου ηλεκτρομαγνητισμού, της αντοχής των υλικών, της μηχανικής μάθησης, της ψηφιακής επεξεργασίας σήματος

και εικόνας, των αλγορίθμων επεξεργασίας και οπτικοποίησης (μεγάλων) δεδομένων, της σχεδίασης δορυφορικών συστημάτων και πολυφασματικών ανιχνευτών, των πηγών ισχύος, κ.ά.

Σε ότι αφορά στα οικονομικά δεδομένα της παγκόσμιας διαστημικής αγοράς, το 2017 παρουσίασε άνοδο 44% με συνολικό κύκλο επενδύσεων 261 δις δολάρια και παράλληλη κατασκευή και εκτόξευση 144 δορυφόρων. Με βάση τα στοιχεία που παραθέτει ο φορέας *Global Satellite Industry Association*, ο κύκλος αυτός ανήλθε στα 350 δις δολάρια ΗΠΑ το 2018 και αναμένεται να ξεπεράσει το 1.1 τρις το 2040. Επίσης, η βιομηχανία κατασκευής δορυφόρων καταγράφει αύξηση ρεκόρ κατά 77% το 2017 σε παγκόσμια κλίμακα, με τομείς που καλύπτουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των επενδυτών στο διάστημα να είναι οι εμπορικές επικοινωνίες 35%, οι υπηρεσίες παρατήρησης Γης 19%, οι Κυβερνητικές υπηρεσίες 14% και η έρευνα και η ανάπτυξη 12%. Το υπόλοιπο εναπομείναν ποσοστό διαμοιράζεται σχεδόν ισόποσα στην πλοήγηση, στη ναυτιλία, στη μετεωρολογία, στη διαστημική παρατήρηση πλανητών και γενικότερα στην έρευνα.

Το Ευρωπαϊκό περιβάλλον: Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα προγράμματα Galileo (για την πλοήγηση) και Copernicus (για την παρατήρηση της γης) σε συνδυασμό με τη νέα γενιά δορυφόρων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (European Space Agency) και τη μακροπρόθεσμη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (E.E.) στον τομέα της αεροδιαστημικής, έχουν διαμορφώσει ένα πλαίσιο αναφοράς που προσφέρει μείζονες ευκαιρίες για έρευνα και καινοτομία σε τομείς, όπως η διαστημική οργανολογία, οι τηλεπικοινωνίες, η πλοήγηση, η δορυφορική τηλεπισκόπηση και η παρακολούθηση Γης, τα δορυφορικά συστήματα, κ.ά. καθώς και σε εφαρμογές, όπως η ασφάλεια των μεταφορών, η παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, η γεωργία ακριβείας, η πρόληψη και αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης (π.χ. πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, καύσωνες), οι «έξυπνες» πόλεις, η επιτήρηση των συνόρων, κ.ά.

Σύμφωνα με το κείμενο *Space Strategy for Europe (2016)*, βασικοί στόχοι της αεροδιαστημικής στρατηγικής για την E.E. είναι:

- **Η πλήρης αξιοποίηση του διαστήματος προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομίας μας με έμφαση:**

- στην εκτεταμένη χρήση των διαστημικών (δορυφορικών) δεδομένων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα,
 - σε πρόσθετες υπηρεσίες που θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων στο πλαίσιο κοινών ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων, όπως είναι η ασφάλεια και η άμυνα καθώς και η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής,
 - στην προώθηση της χρήσης του Galileo στις κινητές συσκευές και στις υποδομές ζωτικής σημασίας,
 - στην ενίσχυση της συνδεσιμότητας, ιδιαίτερα δε στις απομακρυσμένες περιοχές, μέσω προηγμένων συστημάτων δορυφορικών τηλεπικοινωνιών,
 - στη διευκόλυνση των καινοτόμων επιχειρήσεων με σκοπό την ανάπτυξη υπηρεσιών και εφαρμογών.
- **Η προώθηση ενός ανταγωνιστικού και καινοτόμου ευρωπαϊκού διαστημικού τομέα, με έμφαση:**
 - στην ενίσχυση της καινοτομίας,
 - στην ανάδειξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων,
 - στην προώθηση περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων για νεοσύστατες επιχειρήσεις, ιδίως στο πλαίσιο του επενδυτικού σχεδίου για την Ευρώπη και του ταμείου επιχειρηματικών κεφαλαίων,
 - στην υποστήριξη ευρωπαϊκών βιομηχανικών διαστημικών κόμβων και συνεργατικών σχηματισμών στις ευρωπαϊκές περιφέρειες.
 - **Η διατήρηση της στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης και ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της στο διάστημα με έμφαση:**
 - στην αυτόνομη πρόσβαση και χρήση του διαστήματος για την εφαρμογή των πολιτικών για τη βιομηχανία και τις επιχειρήσεις, καθώς και για την ασφάλεια, την άμυνα και τη στρατηγική αυτονομία της Ε.Ε.⁶,
 - στην αυτονομία σε κυβερνητικές δορυφορικές επικοινωνίες (GovSatCom), ώστε να εξασφαλίζεται η παροχή αξιόπιστων, ασφαλών και οικονομικά αποδοτικών υπηρεσιών δορυφορικής επικοινωνίας για την Ε.Ε. και τις εθνικές δημόσιες αρχές,
 - στην προστασία των ζωτικής σημασίας διαστημικών υποδομών από τα διαστημικά απόβλητα, τα διαστημικά καιρικά φαινόμενα και τις επιθέσεις στον κυβερνοχώρο.

⁶ Σημειώνεται ότι η Ε.Ε. σκοπεύει να εκτοξεύσει πάνω από 30 δορυφόρους τα επόμενα 10-15 χρόνια στο πλαίσιο των προγραμμάτων της Galileo και Copernicus.

Ειδικότερα, η Ε.Ε. έχει δεσμεύσει το ποσό των 16 δις ευρώ για το διάστημα 2021-2027 σύμφωνα με την παρακάτω κατανομή:

- 9.7 δις ευρώ για τα συστήματα πλοήγησης της Ε.Ε., ουσιαστικά τα προγράμματα Galileo και EGNOS. Μέσω αυτής της χρηματοδοτικής γραμμής επιδιώκεται η συνέχιση των αναγκαίων επενδύσεων για την ολοκλήρωση και διατήρηση του σμήνους (constellation) των δορυφόρων, την ανάπτυξη ενισχυμένου και γεωγραφικά ακριβούς σήματος και την εμπορική αξιοποίηση των δορυφορικών υπηρεσιών πλοήγησης προς όφελος του «Internet of Things», των έξυπνων κινητών συσκευών, της διαχείρισης της κυκλοφορίας και της αυτοματοποιημένης υποστήριξης αυτόνομων συσκευών κυρίως στον τομέα των μεταφορών.
- 5.8 δις ευρώ για το Πρόγραμμα Παρατήρησης της Γης της Ε.Ε., ουσιαστικά το πρόγραμμα Copernicus. Μέσω αυτής της χρηματοδοτικής γραμμής επιδιώκεται η ενίσχυση της περιβαλλοντικής παρακολούθησης (environmental monitoring) καθώς και της διαχείρισης επειγουσών καταστάσεων (λ.χ. ακραίων καιρικών φαινομένων) και η στήριξη της συνοριακής και θαλάσσιας ασφάλειας (border and maritime security). Επιπρόσθετα, νέες αποστολές Copernicus, όπως αυτή για την παρακολούθηση της συγκέντρωσης του CO₂ στην ατμόσφαιρα, θα επιτρέψει στην Ε.Ε. να παραμείνει στην 1^η γραμμή της προσπάθειας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με τις αναληφθείσες υποχρεώσεις από τη Συμφωνία του Παρισίου. Στο ίδιο πλαίσιο, το σύστημα υπηρεσιών Copernicus Data and Information Access Services (DIAS), θα υποστηρίξει αποτελεσματικότερα μικρομεσαίες και νεοφυείς επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν δεδομένα Copernicus για καινοτόμες εφαρμογές.
- 0.5 δις ευρώ για την ανάπτυξη νέων συστημάτων ασφάλειας, λ.χ. του Governmental Satellite Communication (GOVSATCOM) το οποίο προβλέπεται να υποστηρίξει τα Κράτη Μέλη σε ότι αφορά την αξιόπιστη πρόσβαση σε ασφαλή συστήματα τηλεπικοινωνιών που είναι αναγκαία για την επιτήρηση των συνόρων και την υποστήριξη διπλωματικών αποστολών και ανθρωπιστικών δράσεων.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί η ισχυρή διάσταση που κατέχει ο τομέας της αεροδιαστημικής στο πρόγραμμα HORIZON 2020 της Ε.Ε. καθώς και το γεγονός ότι πλήθος θεματικών κατευθύνσεων (δορυφορικές τηλεπικοινωνίες, Παρατήρηση Γης,

γεωχωρικά δεδομένα, δορυφορική πλοήγηση, κ.ά.) συνδέονται άμεσα με τις προτεραιότητες Έξυπνης Εξειδίκευσης (RISE) του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Τέλος, τον Μάρτιο του 2020 ανακοινώθηκε από την Ε.Ε. το νέο πρόγραμμα 'Connectivity' το οποίο αφορά την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος τηλεπικοινωνιών και πρόσβασης στο διαδίκτυο με διαστημικά μέσα/δορυφόρους με προϋπολογισμό 6 δις ευρώ και θα περιλαμβάνει την κατασκευή συστοιχίας εκατοντάδων δορυφόρων.

Το εθνικό περιβάλλον: Στην Ελλάδα, ο χώρος της αεροδιαστημικής έχει παρουσιάσει τα τελευταία χρόνια αξιόλογη δυναμική με σημαντικό αριθμό φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα να επιδεικνύουν ερευνητικές, βιομηχανικές και εμπορικές δραστηριότητες σχετικές με τις αεροδιαστημικές τεχνολογίες, εφαρμογές και υπηρεσίες. Ειδικότερα σημειώνονται οι εξής εξελίξεις:

- Η Ελλάδα συμμετέχει στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος και καταβάλλει σε ετήσια βάση συνδρομή ύψους 30 εκ ευρώ για τα υποχρεωτικά και προαιρετικά (όπως αυτό της Παρατήρησης της Γης) προγράμματα για μία τριετία. Σύμφωνα με τον Κανονισμό της ESA, τα ποσά αυτά επιστρέφονται στο Κράτος Μέλος («βιομηχανική επιστροφή») για την υποστήριξη έργων που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα. Παράλληλα, οι φορείς στην Ελλάδα έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν στα ανταγωνιστικά προγράμματα του ΕΟΔ και να διεκδικούν επιπρόσθετες χρηματοδοτήσεις. Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής Βιομηχανικής Επιστροφής του ESA, που παρουσιάστηκαν τον Μάρτιο του 2016, το 2015 επεστράφη στην Ελλάδα μέσω συμβολαίων, 31% πλέον του ποσού της εισφοράς.
- Η δημιουργία του Ελληνικού Κέντρου Διαστήματος, με στόχους την ενίσχυση της εθνικής οικονομίας, τη θωράκιση της άμυνας, την ασφάλεια των μεταφορών, την παρακολούθηση του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής, τον εντοπισμό θέσης και την πλοήγηση, την υποστήριξη των τηλεπικοινωνιών, τη στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής (γεωργία ακριβείας), την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστάσεων ανάγκης (π.χ. πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, καύσωνες) για την προστασία των πολιτών και την ανάπτυξη υπηρεσιών για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, και την παροχή υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου.

- Η ένταξη στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του Προγράμματος για την ανάπτυξη μικροδορυφόρων² ύψους 200 εκατομμυρίων ευρώ για την επόμενη δεκαετία, με εκκίνηση μέσα στο 2021. Το Πρόγραμμα, το οποίο είναι υψηλής και άμεσης προτεραιότητας για την Ελληνική Κυβέρνηση και την Ευρωπαϊκή Ένωση, αξιοποιεί τα νέα αυτά κονδύλια προκειμένου να επενδύσει σε ώριμα έργα στον τομέα του διαστήματος τα οποία δύναται να ενισχύσουν τη δυναμικότητα του εγχώριου οικοσυστήματος καινοτομίας (capacity building) και από την άλλη οδηγεί σε σημαντική αύξηση του οφέλους από τη χρήση των τεχνολογιών του διαστήματος για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης (user driven space). Η υλοποίηση του προγράμματος για την ανάπτυξη μικροδορυφόρων έχει ήδη ξεκινήσει με τη δημοσίευση πρόσκλησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την προκαταρκτική κατάθεση προτάσεων (RFI). Σημειώνεται ότι το εθνικό πρόγραμμα των Μικροδορυφόρων⁷ αποτελεί σημαντικό βήμα στην υλοποίηση της στρατηγικής της χώρας για την αξιοποίηση των αεροδιαστημικών τεχνολογιών και εφαρμογών και την ενσωμάτωσή τους στην εθνική οικονομία. Περιλαμβάνει την ανάπτυξη συστοιχίας μικροδορυφόρων που θα υποστηρίζουν την έρευνα και διάσωση, την επιτήρηση των συνόρων, την εθνική ασφάλεια και την πολιτική προστασία και θα εξυπηρετούν επίσης εφαρμογές τηλεπικοινωνιών και γεωεπισκόπησης για χρήση σε τομείς, όπως οι κυβερνητικές δορυφορικές υπηρεσίες, η χαρτογραφία, η ναυτιλία, η γεωργία ακριβείας, η τοπογραφία και η πολεοδομία, κ.ά. Η κατασκευή του συστήματος των μικροδορυφόρων (διαστημικό και επίγειο τμήμα) αναμένεται να αυξήσει τις ικανότητες της ελληνικής βιομηχανίας υψηλής τεχνολογίας.
- Η δημιουργία του οικοσυστήματος για το διάστημα και τις εφαρμογές του (Si-Cluster) στο πλαίσιο του συνεργατικού σχήματος Corallia (Ερευνητικό Κέντρο Αθηνά). Στο οικοσύστημα αυτό συμμετέχει σημαντικός αριθμός δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Αεροδιαστημικής στην Ελλάδα (Σχήμα 2)⁸.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι:

⁷ https://digitalstrategy.gov.gr/project/ergo_anaptyxis_mikrodoryforon

⁸ Πηγή. *Si-Cluster, Corallia (2018)*

(α) σταδιακά όλο και περισσότεροι δημόσιοι φορείς στην Ελλάδα στρέφονται στην αξιοποίηση διαστημικών (ουσιαστικά δορυφορικών) υπηρεσιών στους τομείς της δορυφορικής τηλεπισκόπησης (Παρατήρηση Γης), της δορυφορικής πλοήγησης και των δορυφορικών τηλεπικοινωνιών και

(β) στην Ελλάδα κάθε χρόνο επενδύονται περίπου 28 εκ. ευρώ στις διαστημικές τεχνολογίες, εφαρμογές και υπηρεσίες, με την Ένωση Βιομηχανιών Διαστημικής Τεχνολογίας (ΕΒΙΔΙΤΕ) να καταγράφει κύκλο εργασιών που αγγίζει τα 200 εκ. ευρώ το χρόνο συνολικά, μέσω των 42 μικρομεσαίων επιχειρήσεων που έχουν δημιουργηθεί⁹ (σημειώνεται ότι οι επιχειρήσεις αυτές και μόνο, απασχολούν περίπου 2000 ερευνητές).

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, διαπιστώνεται σημαντική ανάγκη για εξειδικευμένο προσωπικό με σπουδές στην Αεροδιαστημική Επιστήμη και Τεχνολογία, όπως άλλωστε αποτυπώνεται στις τοποθετήσεις¹⁰ των φορέων Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ελληνική Βιομηχανία Διαστημικών και Τεχνολογικών Εφαρμογών (ΕΒΙΔΙΤΕ), οικοσύστημα si-Cluster και ESA BIC – Greece¹¹.

Ανάπτυξη της Έρευνας

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ΑΕΤ σε συνέργειες με το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών της ΣΘΕ του ΕΚΠΑ και Ελληνικές εταιρίες αεροδιαστημικής, δραστηριοποιούνται σε ερευνητικά προγράμματα στον τομέα του Onboard Data Systems (υποσυστήματα για διαστημόπλοια) **προϋπολογισμού για το ΕΚΠΑ περίπου 1,8Μ€** που συμπεριλαμβάνουν δύο διαστημικές αποστολές της ESA (PROBA-3, TRUTHS), ερευνητικά έργα της ESA (AO/1-10747/21/NL/CRS, 4000119598/17/NL/LF), έργα H2020 (GA No 776151) καθώς και Εθνικά ανταγωνιστικά ερευνητικά έργα Αριστείας όπως Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ (MIS 5030457), ΕΛΙΔΕΚ (990).

Μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ΑΕΤ σε συνέργειες με τα Υπ. Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας, Γερμανίας και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (European Defence Agency) καθώς

⁹ <https://www.hellenic-asi.org/melh>

¹⁰ Σε ότι αφορά στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, πρόκειται για ομιλία εκπροσώπου του Υπουργείου κατά την εναρκτήρια εκδήλωση του Δια-ιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών STAR, 12/11/2021. Σε ότι αφορά τους άλλους φορείς, πρόκειται περί τοποθετήσεων της ΕΒΙΔΙΤΕ και άλλων παραγωγικών φορέων κατά τη Γενική Συνέλευση του τεχνοβλαστού Corallia (17 Σεπτεμβρίου 2021).

¹¹ Αποτελεί τη θερμοκοιτίδα που έχει δημιουργηθεί σε συνεργασία με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος για τη στήριξη startups που δραστηριοποιούνται στον τομέα του Διαστήματος

και της Πολεμικής Αεροπορίας των ΗΠΑ δραστηριοποιούνται σε ερευνητικά προγράμματα προϋπολογισμού (για το ΕΚΠΑ) άνω των 200k€ που αφορούν σε αμυντική αεροδιαστημική τεχνολογία (όπως ανάπτυξη αυτόνομων μη επανδρωμένων οχημάτων σμήνωσης-swarming με τεχνικές Τεχνητής Νοημοσύνης) που έχει κεφαλαιώδη σημασία για την άμυνα της χώρας μας. Επιπλέον, μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ΑΕΤ είχαν **ρόλο κλειδί στην ίδρυση του Ελληνικού τεχνολογικού «διαμαντιού» ADVEOS Microelectronic Systems που πρόσφατα εξαγοράστηκε από Κινεζικό κολοσσό έναντι 6Μ€.**

Με δεδομένη την αριστεία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα του Onboard Data Systems αναμένεται η συμμετοχή σε νέες διαστημικές αποστολές της ESA στον τομέα του Upstream.

Τη χρονική περίοδο 2022-2025, ο ερευνητικός προγραμματισμός του Τμήματος ΑΕΤ περιλαμβάνει τη δημιουργία:

- Νέας υποδομής σχεδίασης, κατασκευής και συναρμολόγησης μικρών δορυφόρων (μάζας < 150 kg), διαστημικών οργάνων, υποσυστημάτων, αισθητήρων για μελλοντικές διαστημικές αποστολές με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση.
- Νέας υποδομής σχεδίασης, κατασκευής, συναρμολόγησης και πιστοποίησης μη επανδρωμένων οχημάτων (unmanned vehicles), μη επανδρωμένων αεροχημάτων (unmanned aerial vehicles - UAVs) για εφαρμογές τηλεπισκόπησης και ασφάλειας, όπως και αυτόνομων συστημάτων εναέριας κυκλοφορίας μη επανδρωμένων αεροχημάτων (Unmanned Traffic Management – UTM).
- Σταθμού εδάφους ελέγχου δορυφόρων και λήψης δορυφορικών δεδομένων από δορυφόρους τηλεπισκόπησης/μικροδορυφόρων.
- Νέας υποδομής ανάπτυξης νέων λογισμικών με τεχνικές μηχανικής μάθησης, τεχνητής νοημοσύνης.

Οι προτεινόμενες υποδομές δεν υπάρχουν στη χώρα μας σε κανέναν σχετικό φορέα (ακαδημαϊκό και ερευνητικό). Κατά συνέπεια θα λειτουργήσουν καταλυτικά για τη σφαιρική και state of the art εκπαίδευση των φοιτητών, για τη δημιουργία ενός πυρήνα έμπειρων ερευνητών, την προσέλκυση νέων ερευνητικών προγραμμάτων για την επόμενη δεκαετία (εθνικό πρόγραμμα μικροδορυφόρων – 200 εκ. €, Horizon Europe

Space/Climate – 400 εκ. €, European Space Agency R&D – 500 εκ. €, EU Security/Defense – 800 εκ. €), την εξωστρέφεια, τη συνεργασία με την Ελληνική/Ευρωπαϊκή Βιομηχανία και την υποστήριξη της εθνικής πολιτικής για το Διάστημα. Τέλος, οι προτεινόμενες υποδομές αεροδιαστημικής έχουν σχεδιαστεί για να ενισχύσουν τη δυναμικότητα του εγχώριου οικοσυστήματος καινοτομίας (capacity building).

Αν και μόλις στο 3ο έτος λειτουργίας του, το Τμήμα ΑΕΤ έχει αναπτύξει/αναπτύσσει συνεργασίες με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Ελληνικό Κέντρο Διαστήματος, τον τεχνοβλαστό Corallia, τη θερμοκοιτίδα ESA-BIC και το Πανεπιστήμιο Πατρών. Ιδιαίτερα το Τμήμα ΑΕΤ με την Σχολή Ικάρων συνδιαμορφώνει ένα καινοτόμο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στα Μη-Επανδρωμένα Αεροδιαστημικά Οχήματα, που έχει κεφαλαιώδη σημασία για την άμυνα της χώρας μας.

Στο εξωτερικό, στο πλαίσιο της διεθνούς εξωστρέφειας του Τμήματος, οι συνεργασίες που έχουν αναπτυχθεί αφορούν κυβερνητικούς οργανισμούς, τους βασικούς (tier-1) primes καθώς ακαδημαϊκά ιδρύματα διεθνώς αναγνωρισμένου κύρους και με εξειδίκευση στην Αεροδιαστημική όπως - ενδεικτικά:

European Space Agency (ESA), Directorate of Technical and Quality Management (TEC), ESTEC (NL)/ European Defence Agency (EDA) / AIRBUS Defence and Space (ADS), DE, FR, UK / Thales Alenia Space (TAS), ES / OHB, DE / German Aerospace Center (DLR), DE / Centre Spatial de Liege (CSL), BE / Space Research Center, Polish Academy of Sciences (CBK), PL / Royal Observatory of Belgium (ROB), BE / Laboratoire d' Astrophysique de Marseille (LAM), FR / University of Colorado at Boulder (USA) / University of Dundee (UOD), UK / Cranfield University (UK) / Glasgow University (UK) / Braunschweig Technical University (TUB), DE / University of Wurzburg (Germany) / Autonomus University of Barcelona (UAB), ES / Institute for Applied Microelectronics, University of Las Palmas de Gran Canaria, (ES)

3. Το Τμήμα Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας (www.pms.uoa.gr) ανήκει στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (ΣΟΠΕ) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Γιατί σπουδές στη Διαχείριση Λιμένων και Ναυτιλίας

Το Τμήμα Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας εστιάζει στη διαχείριση και διοίκηση λιμένων, στη διοίκηση ναυτιλιακών επιχειρήσεων, καθώς και των επιχειρήσεων και φορέων που δραστηριοποιούνται στο ευρύτερο περιβάλλον των θαλάσσιων μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας, στο θαλάσσιο περιβάλλον και στη γαλάζια οικονομία. Οι τομείς αυτοί είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης και η Ελλάδα κατέχει συστηματικά πρωταγωνιστικό ρόλο σε διεθνές επίπεδο.

Προγράμματα Σπουδών με έμφαση στη διαχείριση λιμένων, υπάρχουν σε Πανεπιστήμια των περισσότερων χωρών με ναυτική παράδοση και ισχυρά συμφέροντα στον τομέα της ναυτιλίας. Ενδεικτικά αναφέρονται το World Maritime University στο Malmö της Σουηδίας, το Southampton Solent University, η Lloyds Maritime Academy και το Liverpool University στη Μ. Βρετανία, το Erasmus University στο Rotterdam της Ολλανδίας και το Lamar University στο Τέξας των ΗΠΑ. Στην Ελλάδα, το μόνο Τμήμα με έμφαση στη διαχείριση λιμένων είναι εκείνο του Συγκροτήματος Ευρίπου.

Η δημιουργία και λειτουργία του Τμήματος ΔΙΛΙΝ, στο πλαίσιο των στόχων του ΕΚΠΑ, προέκυψε μετά από μακροχρόνια κριτική αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων και των Προγραμμάτων Σπουδών πολλών γνωστών Πανεπιστημίων (κυρίως της Ευρώπης και της Αμερικής), των εξελίξεων στη σύγχρονη εκπαίδευση και των προοπτικών ανάπτυξης εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες τόσο του περιφερειακού περιβάλλοντος (Εύβοια, Βοιωτία) όσο και του εθνικού και διεθνούς περιβάλλοντος, καθώς και των διαθέσιμων υποδομών, δραστηριοτήτων, πόρων, δυνατοτήτων χρηματοδότησης και προοπτικών βιωσιμότητας. Είναι εγκατεστημένο σε μια περιοχή γνωστή από την αρχαιότητα για την ισχυρή οικονομική της ανάπτυξη και τη θαλάσσια παράδοσή της. Συνεπώς, το ΤΔΙΛΙΝ διευρύνει τις δυνατότητες της Χαλκίδας και συνολικά της ευρύτερης περιοχής να αναδειχθούν σε έναν σύγχρονο λιμενικό και ναυτιλιακό κόμβο, με την ανάπτυξη σύνθετων ναυτιλιακών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (εμπορικών, μεταφορικών, λιμενικών, τουριστικών, αλιευτικών, αναψυχής κ.ά.).

Επίσης, στη δημιουργία του, ελήφθησαν υπόψη οι 9 βασικοί άξονες ανάπτυξης της χώρας, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται η εφοδιαστική αλυσίδα και οι

τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, αντικείμενα τα οποία αποτελούν βασικές συνιστώσες του Προγράμματος Σπουδών.

Λίγα λόγια για το Πρόγραμμα Σπουδών

Όραμα του Τμήματος ΔΙΛΙΝ είναι να καταξιωθεί μεταξύ των κορυφαίων Πανεπιστημιακών Τμημάτων που παρέχουν ακαδημαϊκές σπουδές στα πεδία των λιμενικών και ναυτιλιακών σπουδών, όχι μόνο στην εγχώρια αλλά και στη διεθνή πανεπιστημιακή κοινότητα, με όρους επιστημονικής δεοντολογίας, διαφάνειας και κοινωνικής ευθύνης.

Το Τμήμα ΔΙΛΙΝ, σε συνεργασία με τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του Πανεπιστημίου, έχει θεσπίσει και εφαρμόζει ένα πλαίσιο στόχων πολιτικής ποιότητας, όπως ορίζεται στο πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Πανεπιστημίου. Στους κεντρικούς στόχους του Τμήματος περιλαμβάνονται:

- υψηλής ποιότητας σύγχρονο Πρόγραμμα Σπουδών, με παροχή επιστημονικών θεωρητικών και εφαρμοσμένων ακαδημαϊκών γνώσεων διεθνούς επιπέδου και με εμβάθυνση εξειδίκευσης στους λιμένες και τη ναυτιλία
- διεθνείς ερευνητικές συνεργασίες και συστηματική δικτύωση με εγχώρια και αλλοδαπά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, φορείς και επιχειρήσεις, αξιοποιώντας τον κορυφαίο ρόλο της Ελληνικής Ναυτιλίας και των λιμένων παγκοσμίως
- επικαιροποιημένες διεπιστημονικές σπουδές που υποστηρίζουν δυνατότητες δυναμικής επαγγελματικής σταδιοδρομίας των αποφοίτων ως διοικητικά στελέχη στον χώρο της διοίκησης λιμένων και ναυτιλίας
- ευρύτερο ακαδημαϊκό πλαίσιο διαμόρφωσης ελεύθερα και κριτικά σκεπτόμενων υπεύθυνων επιστημόνων, στελεχών και πολιτών, με ισχυρή διάθεση προσφοράς στην εγχώρια και διεθνή οικονομία και κοινωνία.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών αναπτύσσεται σε υποχρεωτικά μαθήματα που εστιάζουν σε τρία γνωστικά πεδία:

α) Διαχείριση Λιμένων,

β) Διοίκηση Ναυτιλίας και

γ) Διαχείριση Εφοδιαστικής Αλυσίδας (Logistics) και Θαλασσιών Μεταφορών.

Το Πρόγραμμα Σπουδών συμπληρώνεται με μαθήματα επιλογής, ώστε να καλύπτουν ένα ευρύ, ισορροπημένο και σύγχρονο σύνολο διεπιστημονικών πεδίων που υποστηρίζουν τα αντικείμενα της ναυτιλίας και των λιμένων και έχουν λάβει υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις στις θαλάσσιες μεταφορές και στη διοίκηση επιχειρήσεων.

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος ΔΙΛΙΝ αναπτύσσεται σε οκτώ (8) εξάμηνα (τέσσερα έτη σπουδών) και διαρθρώνεται σε 28 υποχρεωτικά (Υ) και τριάντα (30) επιλογής (Ε) μαθήματα, εκ των οποίων οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν δώδεκα (12) επιλογής. Ποσοστό περί 40% του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος εστιάζει στα ακόλουθα σημαντικά γνωστικά πεδία: α) Διαχείριση Λιμένων, β) Ναυτιλιακές Αγορές και Επιχειρήσεις, γ) Εφοδιαστική Αλυσίδα και Θαλάσσιες Μεταφορές και δ) Περιβαλλοντικές Πολιτικές και Τεχνολογία σε Λιμένες και Ναυτιλία.

Το Τμήμα ΔΙΛΙΝ έχει αναπτύξει αναλυτικό κανονιστικό πλαίσιο και παρέχει στους φοιτητές του δυνατότητες επιλογής για Πρακτική Άσκηση, σε ένα σύνολο συνεργαζόμενων με το Τμήμα επιχειρήσεων, φορέων και οργανισμών στα επιστημονικά πεδία του Προγράμματος Σπουδών. Η Πρακτική Άσκηση παρέχει σημαντικές ευκαιρίες στους φοιτητές του Τμήματος για την απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων και την εφαρμογή των θεωρητικών γνώσεων, σε μια πρώτη φάση εξοικείωσης με το εργασιακό περιβάλλον του αντικειμένου των σπουδών τους.

Το Τμήμα ΔΙΛΙΝ αναπτύσσει Εκπαιδευτικά Εργαστήρια, με στόχο την πρακτική εξάσκηση των φοιτητών στην ύλη των μαθημάτων, παρέχοντας σύγχρονες τεχνολογικές υποδομές, πληροφορικές εφαρμογές και εξειδικευμένο λογισμικό για την υποστήριξη μεγάλου αριθμού μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών.

Στην Ελλάδα λειτουργούν από δεκαετίες δύο ΠΠΣ Πανεπιστημιακών Τμημάτων με εξειδίκευση στη ναυτιλία: το Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών (ΤΝΣ) του Πανεπιστημίου Πειραιά και το Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών (ΤΝΕΥ) του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το Τμήμα ΔΙΛΙΝ του ΕΚΠΑ διανύει ήδη τον τρίτο χρόνο λειτουργίας του. Είναι αξιοσημείωτο ότι, ενώ η Ελλάδα πρωταγωνιστεί ήδη για δεκαετίες στη διεθνή ναυτιλία, καθώς κατέχει ποσοστό περί 15% του παγκόσμιου στόλου και η οικονομική συμβολή της ναυτιλίας ανέρχεται περί το 7% του Ακαθάριστου Εθνικού

Προϊόντος (ΑΕΠ) για τη χώρα, εντούτοις μόνο 3 Πανεπιστημιακά Τμήματα καλύπτουν επιστημονικά ένα τόσο ζωτικό πεδίο επιχειρηματικής δράσης και απασχόλησης για τη χώρα.

Σημαντική διαφοροποίηση του Τμήματος ΔΙΛΙΝ είναι η επιστημονική έμφαση στον τομέα κυρίως της διαχείρισης λιμένων. Όπως διατυπώνεται σαφώς και στην ονομασία του Τμήματος, το Πρόγραμμα Σπουδών εστιάζει στον σύγχρονο και αναπτυσσόμενο τομέα της διαχείρισης των λιμένων, ένα κρίσιμο οικονομικό πεδίο τόσο εγχώρια όσο και διεθνώς. Ενδεικτικά, το λιμάνι του Πειραιά κατατάσσεται πλέον στην 4η θέση των κορυφαίων λιμανιών εμπορευματοκιβωτίων στην Ευρώπη για το 2020. Κατά τα τελευταία έτη, έχει αναδειχθεί συστηματικά η οικονομική σημασία της αποτελεσματικής διοίκησης και λειτουργίας των λιμένων, πεδίο που αναπτύσσεται ταχέως περαιτέρω. Η αναβαθμισμένη θεώρηση της στρατηγικής (και γεωπολιτικής) σημασίας των λιμένων ως συνδετικοί κόμβοι (hubs) των διεθνών εμπορικών ροών και των ναυτιλιακών συναλλαγών, καθώς και η διασύνδεσή τους με το έτερο αναπτυσσόμενο επιστημονικό και επιχειρηματικό πεδίο της αποτελεσματικής λειτουργίας της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics) και των συνδυασμένων μεταφορών (πλοία - τρένα - φορτηγά κλπ.) καλύπτονται συστηματικά στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Παρά την κρισιμότητά τους, τα πεδία αυτά μόνο μερικώς καλύπτονται από τα άλλα συγγενή εγχώρια Προγράμματα Σπουδών, σε διαφοροποίηση με την ακαδημαϊκή πραγματικότητα σε πολλά Πανεπιστήμια του εξωτερικού που εστιάζουν στην ακαδημαϊκή κάλυψη της διαχείρισης λιμένων (port management), όπως, ενδεικτικά, στην Ευρώπη (Βρετανία, Γαλλία, Νορβηγία, Σουηδία, Δανία, Γερμανία κ.ά.), στις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Αυστραλία, την Κίνα και τη Νοτιοανατολική Ασία, μεταξύ άλλων.

Στα συγκριτικά πλεονεκτήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος ΔΙΛΙΝ περιλαμβάνονται επίσης τα ακόλουθα:

- Η δομή του ΠΠΣ ΤΔΙΛΙΝ είναι ιδιαίτερα ελκυστική για τους φοιτητές, καθώς διαρθρώνεται σε ένα ευέλικτο πλαίσιο, με ποσοστό περί 30% των απαιτούμενων μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου να είναι μαθήματα επιλογής.
- Το ΠΠΣ του ΤΔΙΛΙΝ αναπτύσσεται σε μεγάλης ευρύτητας διεπιστημονική προσέγγιση, καθώς παρουσιάζει αρμονική κατανομή των προσφερόμενων μαθημάτων στις διάφορες θεματικές επιστημονικές περιοχές.

- Η διεπιστημονικότητα της δομής των προσφερόμενων μαθημάτων του ΤΔΙΛΙΝ αναδεικνύεται στο παρακάτω διάγραμμα, όπου ποσοστό περί 40% των μαθημάτων παρέχει εστιασμένη εξειδίκευση στα πεδία της διαχείρισης λιμένων, της ναυτιλίας και της γαλάζιας ανάπτυξης.

Η διεπιστημονικότητα και ευελιξία του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος παρέχουν τη δυνατότητα για τη συνέχιση των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο ειδικότερα δε στα πεδία της ναυτιλίας, των λιμένων, της εφοδιαστικής αλυσίδας, των θαλασσίων μεταφορών, της γαλάζιας ανάπτυξης και ευρύτερα της διοίκησης επιχειρήσεων. Το Τμήμα ΔΙΛΙΝ προγραμματίζει την οργάνωση και προσφορά υψηλής ποιότητας και διεθνούς εμβέλειας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στα αγγλικά, με στόχο να προσελκύσει τόσο εγχώριους όσο και διεθνείς φοιτητές, με ειδίκευση τη διαχείριση των λιμένων και της ναυτιλίας. Οργανώνει επίσης την άμεση προσφορά κύκλου Διδακτορικών Σπουδών, με στόχο να συμβάλλει στην ταχεία ανάπτυξη εφαρμοσμένων ερευνητικών δράσεων με εστίαση σε σύγχρονα θέματα των λιμένων και της ναυτιλίας.

Το Ανθρώπινο Δυναμικό

Παρά το σύντομο διάστημα από την ίδρυση του Τμήματος, το προσωπικό του αποτελείται από έξι (6) νέα μέλη ΔΕΠ και τρία (3) μέλη ΔΕΠ που εντάχθηκαν από το Γενικό Τμήμα, ενώ μία νέα θέση βρίσκεται υπό προκήρυξη. Συγκεκριμένα:

- Εννέα (9) μέλη ΔΕΠ υπηρετούν στο Τμήμα: δύο (2) μέλη ΔΕΠ σε βαθμίδα Καθηγητή Α' Βαθμίδας, δύο (2) μέλη ΔΕΠ σε βαθμίδα Αναπληρωτή Καθηγητή και έξι (6) μέλη ΔΕΠ σε βαθμίδα Επίκουρου Καθηγητή
- Μία (1) νέα θέση ΔΕΠ είναι υπό προκήρυξη
- Ένα (1) μέλος ΕΔΙΠ

- Το προσωπικό της Γραμματείας αποτελείται από δύο υπαλλήλους.

Η σύνθεση και το προφίλ του ακαδημαϊκού προσωπικού αποτελεί ένα πρόσθετο διακριτό χαρακτηριστικό διαφοροποίησης και ελκυστικότητας του Τμήματος ΔΙΛΙΝ. Το ΤΔΙΛΙΝ στελεχώνεται με υψηλής ποιότητας επιστημονικό Προσωπικό διεθνούς βεληνεκούς, με έμπειρα και νεότερα στελέχη που διαθέτουν διεθνοποιημένες ακαδημαϊκές εμπειρίες και δράσεις, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων και δυναμικών επιστημονικών πεδίων και παραμένουν συστηματικά ενεργά στην εφαρμοσμένη έρευνα σε διεθνές επίπεδο.

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ΔΙΛΙΝ αναπτύσσουν συστηματικά διεθνείς ακαδημαϊκές και ερευνητικές δράσεις και συνεργασίες, διδάσκουν τακτικά ως Επισκέπτες Καθηγητές σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα του εσωτερικού και εξωτερικού, συμμετέχουν σε μεγάλα ερευνητικά έργα, είναι συχνά προσκεκλημένοι ομιλητές σε διεθνή Συνέδρια, καταγράφουν σημαντικές επιστημονικές δημοσιεύσεις με υψηλό βαθμό επίδρασης, είναι μέλη σε διεθνείς επιστημονικές ενώσεις και κριτές σε επιστημονικά περιοδικά με εξειδίκευση σε θέματα λιμένων και ναυτιλίας και υπηρετούν κατά περίπτωση σε διεθνείς και εγχώριες διοικητικές θέσεις σε οργανισμούς, φορείς και επιχειρήσεις των επιστημονικών τομέων που καλύπτει το Τμήμα.

Ποιες επαγγελματικές προοπτικές διανοίγονται

Οι απόφοιτοι του Τμήματος είναι πτυχιούχοι της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του ΕΚΠΑ. Έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν στην εγχώρια και διεθνή αγορά ως στελέχη οικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών ναυτιλιακών επιχειρήσεων (εμπορικής, επιβατηγού, τουριστικής ναυτιλίας κ.ά.). Μπορούν επίσης να απασχοληθούν ως στελέχη οικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών των δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών διοίκησης και διαχείρισης λιμένων, ως στελέχη επιχειρήσεων με αντικείμενο τη διαχείριση της εφοδιαστικής αλυσίδας και των θαλασσίων μεταφορών (σε δραστηριότητες όπως χρηματοδότηση και αξιολόγηση επενδύσεων, συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ναυλώσεων, ναυτασφαλίσεις, προμήθειες πλοίων, διαμεσολάβησης εφοδιαστικής αλυσίδας, ναυπηγεία, παράκτια βιομηχανία κ.ά.) και γενικότερα σε διοικητικές θέσεις ευθύνης των επιχειρήσεων και της οικονομίας.

Η διαμόρφωση ενός σύγχρονου διδακτικού Προγράμματος Σπουδών, η ανάπτυξη δράσεων και συνεργασιών με την ευρύτερη ναυτιλιακή Κοινότητα και τις επιχειρήσεις, οι διεπιστημονικές ερευνητικές δραστηριότητες και η αξιοποίηση πολύπλευρων συνεργιών, τόσο στο πλαίσιο της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών όσο και με διεθνή ακαδημαϊκά ιδρύματα και επιχειρηματικούς φορείς και οργανισμούς, προσφέρουν στους φοιτητές του Τμήματος δυναμικές προοπτικές και ελκυστικές ευκαιρίες εξέλιξης στο σύνολο των ναυτιλιακών επιχειρήσεων ενός από τους δυναμικότερους κλάδους της ελληνικής και της παγκόσμιας οικονομίας. Επιπλέον, το Πρόγραμμα Σπουδών συμβάλλει στην Γαλάζια Ανάπτυξη, κύριοι άξονες της οποίας είναι η γαλάζια οικονομία και η αειφόρα εκμετάλλευση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ενώ εντάσσει τα λιμάνια στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παράκτιας ζώνης. Τέλος, το Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρει το βασικό και αναγκαίο υπόβαθρο, ώστε να έχουν καταρτιστεί οι απόφοιτοι του Τμήματος τις νομικές διαδικασίες και τις διεθνείς διεργασίες που σε μεγάλο βαθμό επηρεάζουν τις εξελίξεις στους τομείς της διαχείρισης λιμένων και της ναυτιλίας.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους, οι φοιτητές κατέχουν όλα τα κρίσιμα επιστημονικά εφόδια που είναι απαραίτητα για τη συμβολή τους στην ενίσχυση της ελληνικής ναυτιλίας ως διεθνούς ηγετικής δύναμης, καθώς και στην ανάπτυξη ενός συγχρόνου εθνικού λιμενικού συστήματος και συνδεδεμένων δραστηριοτήτων που να επιτρέπουν την ανάδειξη της χώρας ως διαμετακομιστικού κέντρου-κόμβου με διεθνή εμβέλεια, ενισχύοντας και διαχέοντας τα ευρύτερα οικονομικά οφέλη στις εμπλεκόμενες τοπικές κοινωνίες, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα, την αειφορία των δράσεων και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Για τους φοιτητές που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν περαιτέρω ισχυρό επιστημονικό και ερευνητικό υπόβαθρο, το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών τους προετοιμάζει συστηματικά για να αποκτήσουν αξιόπιστες βάσεις για Μεταπτυχιακές Σπουδές στη συνέχεια, εξασφαλίζοντας έτσι επιπρόσθετα προσόντα και δυνατότητες εξέλιξης στην πορεία τους.

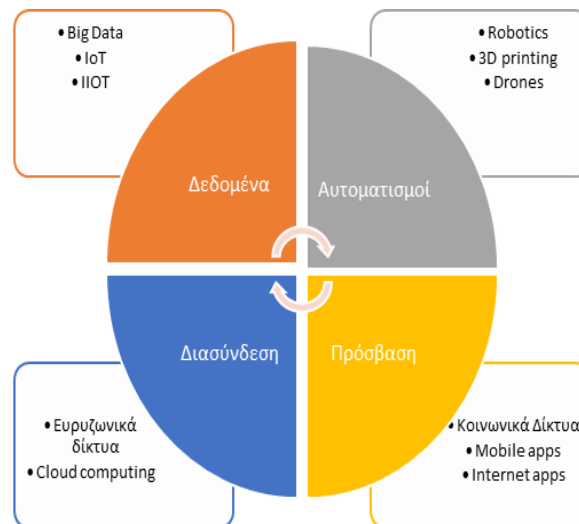
4. Το **Τμήμα Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας** (www.dind.uoa.gr) ανήκει στη Σχολή Θετικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ).

Γιατί σπουδές στις Τεχνολογίες Ψηφιακής Βιομηχανίας

Το Τμήμα Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας ιδρύθηκε το 2019 στο Εθνικό και Καποδιστριακό Αθηνών και στοχεύει να αποτελέσει σημείο αναφοράς στην εκπαίδευση, στην έρευνα και στην ανάπτυξη της 4ης βιομηχανικής επανάστασης, όπως ορίζεται διεθνώς ως Industry 4.0. Φιλοδοξία της προσπάθειας δημιουργίας του Τμήματος είναι, όχι μόνο η παραγωγή αποφοίτων με δυνατότητες απασχόλησης στη σύγχρονη ελληνική (και διεθνή) βιομηχανία, αλλά η εκπαίδευση επαγγελματιών του μέλλοντος που θα έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν ουσιαστικά στον ψηφιακό μετασχηματισμό και εκσυγχρονισμό της ελληνικής βιομηχανίας.

Το Τμήμα προσφέρει ένα στιβαρό υπόβαθρο σε τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών εστιάζοντας στη σύγχρονη, ψηφιακή βιομηχανία και στη διοίκησή της. Ο τομέας των τεχνολογιών ψηφιακής βιομηχανίας ακολουθεί τις βασικές πολιτικές που έχουν τεθεί στην Ευρώπη για την ανανέωση των παραγωγικών δομών και της βιομηχανίας μέσω της 4ης βιομηχανικής επανάστασης, με απώτερο στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και της παραγωγής και τη διατήρηση της περιβαλλοντικής αειφορίας. Αυτός ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ανάπτυξη και υιοθέτηση σύγχρονων ψηφιακών μορφών παραγωγής και τη βελτιστοποίησή τους μέσω των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και ειδικότερα της ρομποτικής και του αυτοματισμού, της τεχνικής νοημοσύνης, της μηχανικής μάθησης, των μεγάλων δεδομένων (Big data), του υπολογιστικού νέφους και του διαδικτύου των πραγμάτων.

Παράλληλα η ψηφιακή οικονομία και διακυβέρνηση αποτελεί προτεραιότητα σε όλες τις οικονομίες, παλαιές και νέες, ενώ η ελληνική βιομηχανία, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές αναζητούν ψηφιακές τεχνολογίες για καλύτερη παραγωγή, αποδοτικότερη ανάπτυξη και δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Λίγα λόγια για το Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών στο Τμήμα Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας εστιάζει στην ανάπτυξη ισχυρού υποβάθρου σε τεχνολογίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και στην εξειδίκευση στα συστήματα της ψηφιακής βιομηχανίας και στη διοίκησή της.

Στην κατεύθυνση αυτή, το πρόγραμμα σπουδών έχει εστιάσει σε δέκα βασικές προκλήσεις ανάπτυξης γνώσης και δεξιοτήτων στους φοιτητές και τις φοιτήτριές του ενόψει της πρόκλησης που ονομάζεται Industry 4.0:

- Κριτική σκέψη, δηλαδή δυνατότητα σύλληψης και ανάπτυξης καινοτόμων τρόπων υλοποίησης πραγμάτων, εργασιών και έργων ιδιαίτερα κάτω από περιορισμούς που απαιτούν αποδοτικές λύσεις.
- Στιβαρή εκπαίδευση σε Τεχνολογίες Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (ΤΠΕ) ώστε να υπάρχει δυνατότητα, όχι μόνο χρήσης συστημάτων ΤΠΕ, αλλά ανάλυσης των δυνατοτήτων τους και των αδυναμιών τους.
- Άριστες τεχνικές ικανότητες ώστε να υπάρχει δυνατότητα εργασίας και δραστηριοποίησης σε πολλαπλά και διαφορετικά συστήματα και σε διαφορετικούς βιομηχανικούς κλάδους.
- Δυνατότητες επικοινωνίας που θα επιτρέπουν τη συνεργασία με ανθρώπους διαφορετικών ικανοτήτων και την υλοποίηση δημιουργικών ιδεών με καθαρό και πειστικό τρόπο.
- Στιβαρή διεπιστημονική και πολυεπιστημονική γνώση που θα συνδυάζει βαθιές γνώσεις σε ένα αντικείμενο αλλά και γνώσεις σε άλλες επιστημονικές περιοχές.

- Δυνατότητες προσαρμογής και συνεχούς (δια βίου) μάθησης που θα επιτρέπουν την προσαρμογή σε νέες τεχνολογίες και την άντληση νέων γνώσεων.
- Δυνατότητες σύνδεσης και συσχετισμών μεταξύ διαφορετικών ιδεών, γνώσεων και τεχνολογιών που θα επιτρέπουν τη δημιουργία αξίας και καινοτομίας.
- Δυνατότητες πειραματισμού που θα επιτρέπουν τον πειραματισμό σε νέα πράγματα και τεχνολογίες, επίλυση σύγχρονων προβλημάτων και συνεπώς ανάληψης κινδύνου.
- Ενίσχυση της προσέγγισης επίλυσης προβλημάτων και παρατήρησης.
- Ηγετικές ικανότητες που θα επιτρέπουν δυναμική προσαρμογή και λειτουργία μεγιστοποίησης των στόχων και όχι απαραίτητα του οικονομικού οφέλους.

Το Πρόγραμμα Σπουδών οργανώνεται σε δύο κύριες κατευθύνσεις:

- **Κατεύθυνση Συστημάτων Ψηφιακής Βιομηχανίας,**
- **Κατεύθυνση Διοίκησης Ψηφιακής Βιομηχανίας.**

Οι κατευθύνσεις αυτές αποτελούν ένα πλαίσιο εξειδίκευσης του προγράμματος σπουδών προκειμένου να εξασφαλίσει στους αποφοίτους επαγγελματικές δυνατότητες και περαιτέρω εξέλιξή τους. Η εκπαίδευση δομείται σε μια αλληλουχία μαθημάτων κορμού, τα οποία στη συνέχεια ακολουθούνται από μαθήματα κατ' επιλογή υποχρεωτικά και τέλος ένα σύνολο σύγχρονων μαθημάτων επιλογής, πριν την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας ή πρακτικής άσκησης.

Στην 1^η κατεύθυνση περιλαμβάνονται μαθήματα όπως Ψηφιακή Σχεδίαση, Εισαγωγή στην Οικονομική, Σήματα και Συστήματα, Μικροοικονομική, Δίκτυα Δεδομένων – Υπολογιστών, Συστήματα Αυτομάτου Ελέγχου, Μηχανική Μάθηση, Ρομποτική και Εφαρμογές, Διαχείριση Συστημάτων και Δικτύων, Βιομηχανικός Έλεγχος και Αισθητήρες, Διαδίκτυο των Πραγμάτων (IoT).

Παραδείγματα μαθημάτων στη 2^η κατεύθυνση είναι Διοίκηση Καινοτομίας και Τεχνολογίας, Διαχείριση Έργων, Διοίκηση Ποιότητας και Διοικητική Πληροφοριακών και Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων.

Η εκπαιδευτική διαδικασία υποστηρίζεται από σύγχρονες εργαστηριακές υποδομές σε κύρια αντικείμενα του Προγράμματος Σπουδών, όπως τα Δίκτυα Υπολογιστών και Αντικειμένων (IoT), ο Αυτόματος Έλεγχος και η Ρομποτική, τα Ενσωματωμένα και

Κυβερνοφυσικά Συστήματα (CPS) και ο Σχεδιασμός και οι Βιομηχανικές Κατασκευές με Χρήση Η/Υ (CAD/CAM, 3D printing).

Το Ανθρώπινο Δυναμικό

Παρά το σύντομο διάστημα από την ίδρυση του Τμήματος, στο Τμήμα υπηρετούν πέντε (5) μέλη ΔΕΠ (δύο Καθηγητές, ένας Αναπληρωτής Καθηγητής και δύο Επίκουροι Καθηγητές). Τέσσερα (4) επιπλέον μέλη ΔΕΠ βρίσκονται σε διαδικασία ένταξης από το Γενικό Τμήμα, και έξι (6) θέσεις νέων μελών ΔΕΠ βρίσκονται σε διαδικασία πλήρωσης. Επίσης, έχουν ενταχθεί στο Τμήμα 2 μέλη ΕΤΕΠ. Το προσωπικό της Γραμματείας αποτελείται από τρεις υπαλλήλους.

Το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας περιλαμβάνει σήμερα (ακαδημαϊκό έτος 2021-2022) 26 μέλη και συγκεκριμένα:

- Πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος
- Δεκατρία (13) μέλη ΔΕΠ (6 βαθμίδας Καθηγητή, 2 βαθμίδας Αναπληρωτή Καθηγητή και 5 βαθμίδας Επίκουρου Καθηγητή) και 1 μέλος ΕΔΙΠ άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ, στα οποία έχει ανατεθεί διδακτικό έργο στο Τμήμα Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας
- Οκτώ (8) εξωτερικούς συνεργάτες (4 ακαδημαϊκούς υποτρόφους και 4 διδάσκοντες του ΠΔ 407/80), στους οποίους έχει ανατεθεί διδακτικό έργο κατόπιν ειδικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Παράλληλα είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθούν το προσεχές χρονικό διάστημα οι διαδικασίες **πρόσληψης 6 νέων μελών ΔΕΠ** στα εξής γνωστικά αντικείμενα: Υπολογιστική Νέφους, Μηχανική Μάθηση, Οικονομικά της Τεχνολογίας, Διοίκηση και Οργάνωση Επιχειρήσεων Έντασης Τεχνολογίας, Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης και Ηλεκτρονικό Επιχειρείν, Ψηφιακός Εκσυγχρονισμός της Βιομηχανίας.

Η σύνθεση και το προφίλ του ακαδημαϊκού προσωπικού αποτελεί ένα πρόσθετο διακριτό χαρακτηριστικό διαφοροποίησης και ελκυστικότητας του Τμήματος, το οποίο στελεχώνεται με υψηλής ποιότητας επιστημονικό προσωπικό, με έμπειρα και νεότερα στελέχη που διαθέτουν ακαδημαϊκές εμπειρίες και δράσεις, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων και δυναμικών επιστημονικών πεδίων και παραμένουν συστηματικά ενεργά στην εφαρμοσμένη έρευνα σε διεθνές επίπεδο.

Συνεισφορά στον Ψηφιακό Μετασχηματισμό της Ελληνικής Βιομηχανίας

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της βιομηχανίας αποτελεί προϋπόθεση ενός νέου παραγωγικού προτύπου που συμβάλλει καθοριστικά στη βιομηχανική αναζωογόνηση και στη δημιουργία περισσότερων διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και υπηρεσιών. Μπορεί να εξελιχθεί σε παράγοντα επιβίωσης για πολλές επιχειρήσεις. Για τον λόγο αυτό χρειάζεται μια ολοκληρωμένη εθνική στρατηγική με ενεργό συμμετοχή δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, αλλά και του εκπαιδευτικού συστήματος. Στην κάλυψη αυτής της ανάγκης έρχεται να συνεισφέρει το Τμήμα αυτό με αποφοίτους που μπορούν να ηγηθούν της προσπάθειας του ψηφιακού μετασχηματισμού και εκσυγχρονισμού της ελληνικής βιομηχανίας, των επιχειρήσεων και της εθνικής οικονομίας.

Το Τμήμα συνεισφέρει σε σημαντικές θεματικές εξειδικεύσεις μιας εθνικής στρατηγικής για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ελληνικής βιομηχανίας όπως το έξυπνο εργοστάσιο, το διασυνδεδεμένο δίκτυο εφοδιασμού, το ψηφιοποιημένο οικοσύστημα υγείας, ο κλάδος του λιανικού εμπορίου, η ψηφιακή εμπειρία του πελάτη, τα δίκτυα 5G, το μέλλον της εργασίας στην ψηφιακή εποχή, οι ανάγκες σε ψηφιακές δεξιότητες, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης, κλπ.

Σύμφωνα με το Παρατηρητήριο ΣΕΒ (Φεβρ. 2022), η Ελλάδα βρίσκεται στην 24η θέση στην ΕΕ των 27 σχετικά με την ψηφιακή ωριμότητα των επιχειρήσεων. Το 90% των επιχειρήσεων θεωρεί τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό στρατηγικής σημασίας. Λιγότερες από τις μισές επιχειρήσεις έχουν στρατηγική ή διαθέτουν αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος. Το Τμήμα συμβάλλει στην κάλυψη της ζήτησης τέτοιων στελεχών με αποφοίτους που θα διαθέτουν ισχυρό υπόβαθρο σε ψηφιακές τεχνολογίες και πληροφορική (Λογισμικό, Υλικό, Δεδομένα) καθώς και στη διοίκηση τεχνολογίας και επιχειρήσεων.

Ποιες επαγγελματικές προοπτικές διανοίγονται

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας μπορούν να απασχοληθούν επαγγελματικά στη βιομηχανία, ειδικότερα δε σε περιοχές όπως πληροφοριακά και ψηφιακά συστήματα, προγραμματισμός και έλεγχος της παραγωγικής διαδικασίας, έρευνα, σχεδιασμός και αυτοματοποίηση της κατασκευής προϊόντων με τη βοήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων, σχεδίαση συστημάτων παραγωγής, ασφάλεια εργασιακού περιβάλλοντος, λήψη αποφάσεων και

άσκηση επιστημονικής διοίκησης, επιχειρησιακή οργάνωση, συστήματα διασφάλισης ποιότητας, περιβαλλοντικός σχεδιασμός και ευφυή δίκτυα και υποδομές.

5. Το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου (www.dcartts.uoa.gr) Το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου ανήκει στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών και εντάσσεται στην επιστημονική περιοχή που συγκροτείται ως αποτέλεσμα της συνάντησης της Τέχνης με την Τεχνολογία και την Επικοινωνία, στο πλαίσιο της ψηφιακής εποχής και της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης.

Γιατί σπουδές στις Ψηφιακές Τέχνες και τον Κινηματογράφο

Το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου είναι ένα από τα πρώτα Πανεπιστημιακά Τμήματα στην Ελλάδα που θεραπεύει αυτοτελώς τον τομέα σύγκλισης της Τέχνης, της Τεχνολογίας και της Επικοινωνίας και αξιοποιεί τις ψηφιακές τεχνολογίες αιχμής ως δημιουργικά μέσα. Άλλωστε στον 21^ο αιώνα, η κινηματογραφική παραγωγή συντελείται σε μεγάλο βαθμό με αμιγώς ψηφιακά μέσα και διανέμεται μέσω ψηφιακών τηλεπικοινωνιακών δικτύων. Παράλληλα, οι ψηφιακές τέχνες βασίζονται εν μέρει στην τέχνη του κινηματογράφου και τις οπτικοακουστικές τέχνες και αλληλοσυμπληρώνονται, χωρίς όμως να ταυτίζονται απόλυτα με αυτές.

Την τελευταία δεκαετία σε εθνικό επίπεδο παρατηρείται μια πλειάδα επενδύσεων στους τομείς των ψηφιακών οπτικοακουστικών τεχνολογιών και τεχνών, γεγονός που έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη και την παραγωγικότητα. Τα περισσότερα, άλλωστε, πεδία των ψηφιακών τεχνολογιών έχουν αξιοποιηθεί από κλάδους της καλλιτεχνικής έκφρασης, της ψυχαγωγίας, της ενημέρωσης, της επικοινωνίας ή της διαφήμισης, σε τομείς όπως οι ψηφιακές τέχνες, η κινηματογραφική, οπτικοακουστική και τηλεοπτική δημιουργία, η παραγωγή ψηφιακού περιεχομένου στο διαδίκτυο, ή η ανάπτυξη διαδραστικών εφαρμογών και διεπαφών στο πεδίο των τεχνολογιών πληροφορικής και της επικοινωνιών (ΤΠΕ). Ωστόσο, η διαδικασία μετάβασης στην ψηφιακή οικονομία και κοινωνία προϋποθέτει την ολοκληρωμένη εκπαίδευση και κατάρτιση ενός ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο θα είναι σε θέση να συμμετέχει ενεργά στις σύγχρονες επιστημονικές, πολιτισμικές, καλλιτεχνικές και κοινωνικές εξελίξεις. Προς την

εκπλήρωση του συγκεκριμένου στόχου κινείται ο εκπαιδευτικός ρόλος του Τμήματος Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου.

Λίγα λόγια για το Πρόγραμμα Σπουδών

Το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου στηρίζεται σε δύο βασικούς πυλώνες, τις ψηφιακές τέχνες και τον κινηματογράφο. Διδάσκεται η καλλιτεχνική δημιουργία που αξιοποιεί τεχνολογίες υπερμέσου, ψηφιακού video, εικονικής, επαυξημένης και μικτής πραγματικότητας, ψηφιακών παιχνιδιών, διάχυτης υπολογιστικής, κινητής επικοινωνίας και γεωεντοπισμού, ψηφιακού ήχου, διαδικτύου και μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επίσης, διδάσκονται: διεύθυνση φωτογραφίας, σενάριο, σκηνοθεσία και παραγωγή στον κινηματογράφο και τις οπτικοακουστικές τέχνες, 2D και 3D animation και ηχητικός σχεδιασμός.

Παράλληλα προσφέρονται βασικά μαθήματα υποβάθρου: ιστορίας της τέχνης και του κινηματογράφου, φιλοσοφίας, αισθητικής, σύνθεσης (οπτικής, πλαστικής, ηχητικής, οπτικοακουστικής) και αμιγώς τεχνολογικά μαθήματα πληροφορικής με στόχο την υλοποίηση σε επίπεδο υλικού και λογισμικού. Τα παραπάνω αντικείμενα αλληλεπιδρούν με τον κεντρικό πυρήνα εργαστηριακών μαθημάτων καλλιτεχνικής δημιουργίας που διατρέχουν όλη τη δομή του προγράμματος.

Το Πρόγραμμα Σπουδών ολοκληρώνεται εντός τεσσάρων ετών (σε οκτώ (8) εξάμηνα). Στα πρώτα επτά εξάμηνα οι φοιτητές παρακολουθούν ένα συνδυασμό από υποχρεωτικά μαθήματα, κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα και μαθήματα επιλογής ενώ στο 8ο εξάμηνο εκπονούν υποχρεωτική πτυχιακή εργασία. Το Πρόγραμμα Σπουδών συγκροτείται στο σύνολό του από 28 υποχρεωτικά μαθήματα, 12 μαθήματα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, 19 μαθήματα επιλογής και πτυχιακή εργασία. Ο αριθμός των μαθημάτων που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου είναι 42 (28 υποχρεωτικά, 8 κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και 6 επιλογής) και πτυχιακή εργασία. Στόχος των σπουδών στο Τμήμα είναι οι απόφοιτοί/ές του να γίνουν δημιουργοί ψηφιακών εικαστικών και οπτικοακουστικών έργων και περιεχομένου. Για τον σκοπό αυτό, το 50% των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών έχουν

εργαστηριακό χαρακτήρα και διεξάγονται σε κατάλληλα εξοπλισμένους και διαμορφωμένους χώρους.

Στόχος του Τμήματος είναι οι απόφοιτοί/ες του, δια της σύμπραξης της θεωρίας και της πράξης της ψηφιακής τέχνης και του κινηματογράφου, να αποκτήσουν άριστη πρακτική επάρκεια στα ψηφιακά εργαλεία και να καταστούν δημιουργοί ψηφιακών εικαστικών και οπτικοακουστικών έργων και περιεχομένου. Για τον λόγο αυτό, ένα μεγάλο ποσοστό των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών - 27 μαθήματα από τα 59 - έχει σαφώς εργαστηριακό χαρακτήρα και αντικείμενο, και ως εκ τούτου απαιτούνται κατάλληλα εξοπλισμένοι και διαμορφωμένοι χώροι για τη διεξαγωγή τους.

Στο Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου λειτουργούν τα παρακάτω 5 (πέντε) εκπαιδευτικά εργαστήρια:

1. Εργαστήριο Ψηφιακών Τεχνολογιών και Πολυμέσων
2. Εργαστήριο Ψηφιακής Οπτικοακουστικής Παραγωγής
3. Εργαστήριο Μοντάζ και Ηχητικής Παραγωγής
4. Εργαστήριο Σκηνοθεσίας και Παραγωγής Κινηματογραφικού Έργου
5. Εργαστήριο Ψηφιακών Περιβαλλόντων, Εγκαταστάσεων και Εικονικής Πραγματικότητας

Τα παραπάνω εκπαιδευτικά Εργαστήρια - εκ των οποίων ένα υπερσύγχρονο studio κινηματογραφικής / οπτικοακουστικής παραγωγής 250 τ.μ. και ένα studio ψηφιακής καλλιτεχνικής παραγωγής 200 τ.μ. - καλύπτουν εξειδικευμένες εκπαιδευτικές ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών που αφορούν στην κινηματογραφική παραγωγή, την ψηφιοποίηση και επεξεργασία οπτικοακουστικού περιεχομένου και πολυμέσων, μοντάζ ήχου και εικόνας, οπτικής και ηχητικής σκηνοθεσίας, παραγωγή αλληλεπιδραστικών εγκαταστάσεων και εικονικών περιβαλλόντων. Για τον λόγο αυτό φέρουν τεχνολογικό εξοπλισμό αιχμής ώστε οι φοιτητές/τριες να εκπαιδεύονται με υπερσύγχρονα επαγγελματικά εργαλεία σε συνθήκες που θα συναντήσουν και σε ένα σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικές εργαστηριακές εγκαταστάσεις του Τμήματος αποτελούνται από 8 αίθουσες με συνολικό εμβαδόν 1035 τ.μ. Παράλληλα το Τμήμα αξιοποιεί και ένα κοινόχρηστο εργαστήριο πληροφορικής (εμβαδού 100 τ.μ.) για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Μέσα στις βασικές προτεραιότητες του Τμήματος είναι η ενδυνάμωση σχέσεων με όλους τους σημαντικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στο χώρο της οπτικοακουστικής παραγωγής, αλλά και η σύνδεση με τοπικά φεστιβάλ (Φεστιβάλ Ελληνικού Ντοκιμαντέρ Χαλκίδας DocFest), ούτως ώστε να υπάρχει μια επικαιροποιημένη ενημέρωση σχετικά με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και ένας ανοικτός διάλογος σχετικά με τις προοπτικές αυτών των επαγγελματιών.

Καθώς το επαγγελματικό περιβάλλον στον χώρο της κινηματογραφικής και οπτικοακουστικής παραγωγής ήταν και παραμένει ανδροκρατούμενο, μια από τις επιδιώξεις του Τμήματος είναι η ενημέρωση και η προβολή ζητημάτων έμφυλης ισότητας στον κλάδο, με στόχο την αύξηση της συμμετοχής γυναικών στα τεχνικά επαγγέλματα του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και των οπτικοακουστικών μέσων, σε συνεργασία με την διεθνή κοινότητα Women in Film and Television και το παράρτημά της που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα.

Για τη διαμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, διεξήχθη εκτενής έρευνα και ελήφθησαν υπόψη βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται σε σημαντικά πανεπιστήμια της αλλοδαπής και σε διεθνώς καταξιωμένα αντίστοιχα προγράμματα:

- από τον χώρο των ψηφιακών τεχνών
 - BSc (Hons) Digital Arts Computing στο Goldsmiths College, London
 - Diploma σε DIGITAL ARTS ή TRANDMEDIA ARTS, στη Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου της Βιέννης (<http://www.dieangewandte.at/mediaarts>)
 - Προπτυχιακό πρόγραμμα BFA σε DIGITAL ARTS στο Pratt Institute (κατευθύνσεις: 2D animation, 3D animation, Interactive Arts) (<https://www.pratt.edu/academics/school-of-art/undergraduate-school-of-art/ug-digital-arts/digital-arts-bfa/>)
 - Bachelor of Fine Arts, major σε DIGITAL ARTS and experimental media στο Centre for DXArts - University of Washington (<https://dxarts.washington.edu/dxarts-minor>)

- Bachelor of Fine Arts (BFA) σε COMPUTATION ARTS (Department of Design and Computation Arts) στο Concordia University, Montreal.
- από το χώρο των Ψηφιακών Μέσων (Digital Media) που συνδυάζεται με την έννοια του Σχεδιασμού (Digital Media Design, Communication Design) και αφορά τη δημιουργική αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων στο πλαίσιο των MME και του WWW, ενδεικτικά παραδείγματα:
 - Design Media Arts (DMA) στο UCLA
 - BA (Hons) Digital Media Design στο University of Plymouth
 - Communication Design (BFA) με κατεύθυνση σε οπτικό και αλληλεπιδραστικό σχεδιασμό στο Parsons New School, New York (<https://www.newschool.edu/parsons/bfa-communication-design/>)
- από τον χώρο των αλληλεπιδραστικών μέσων και των ψηφιακών παιχνιδιών (Interactive media, Computer games):
 - Interactive Media & Games στο University of South California – School of Cinematic Arts: <http://cinema.usc.edu/interactive/index.cfm>
 - Design and Technology (BFA) με κατεύθυνση σε Game Design or Creative Technology στο Parsons New School, New York (<https://www.newschool.edu/parsons/bfa-design-technology/>)

Σε διεθνές επίπεδο, η πλέον αντιπροσωπευτική Σχολή, που συνδυάζει τις ψηφιακές τέχνες και τον κινηματογράφο και αποτελεί πρότυπο για το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου του ΕΚΠΑ είναι η Σχολή Κινηματογραφικών Τεχνών (School of Cinematic Arts) του University of Southern California (<https://cinema.usc.edu/>), η οποία βρίσκεται σε άμεση επικοινωνία και στενή συνεργασία με τις εταιρείες κινηματογραφικής παραγωγής και θεωρείται η σημαντικότερη διεθνώς σχολή στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Σε ό,τι αφορά τον χώρο της κινηματογραφικής εκπαίδευσης, διαπιστώνεται ένα σημαντικό έλλειμμα στον ακαδημαϊκό χάρτη της χώρας και μέχρι πρόσφατα εξυπηρετείτο κυρίως από το Τμήμα Κινηματογράφου του ΑΠΘ και ιδιωτικά ιδρύματα. Η δημιουργία του Τμήματος Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου, του δεύτερου μόλις Τμήματος στη χώρα που θέτει με σαφήνεια ως αντικείμενο την τέχνη του ψηφιακού κινηματογράφου, καλύπτει ένα σημαντικό κενό στην ανώτατη δημόσια εκπαίδευση και στοχεύει στην υψηλή κατάρτιση τεχνικών και

καλλιτεχνικών κινηματογραφικών συντελεστών σε άμεση επαφή με τη σύγχρονη κινηματογραφική και οπτικοακουστική δημιουργία.

Το Τμήμα Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δεν εξειδικεύεται στον τομέα του κινηματογράφου και σίγουρα δεν παρουσιάζει συνάφεια με τον τομέα των ψηφιακών τεχνών στην ευρύτητα που αυτός καλύπτεται από το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου του ΕΚΠΑ.

Το αντικείμενο των ψηφιακών τεχνών βρισκόταν μέχρι πρόσφατα στην αφάνεια. Πανεπιστημιακά Τμήματα με συναφές, ως ένα βαθμό, αντικείμενο με τις Ψηφιακές Τέχνες είναι:

- το Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Κέρκυρα, όπου η έμφαση του προγράμματος δίνεται στη μουσική τεχνολογία και την ψηφιακή εικόνα και κινούμενη εικόνα και όχι στην κινηματογραφική δημιουργία και τις ψηφιακές εικαστικές τέχνες.
- Το Τμήμα Παραστατικών και Ψηφιακών Τεχνών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Ναύπλιο, το πρόγραμμα του οποίου επικεντρώνεται πρωτίστως στις τέχνες της επιτέλεσης σε συνδυασμό με τα ψηφιακά μέσα.
- το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη, το οποίο πραγματεύεται τις οπτικοακουστικές τέχνες περισσότερο σε θεωρητικό επίπεδο και δεν δίνει προτεραιότητα στην εκπαίδευση στην καλλιτεχνική δημιουργία με ψηφιακές τεχνολογίες.
- το Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σύρος, στο οποίο διδάσκεται η εφαρμοσμένη και όχι η καλλιτεχνική διάσταση της δημιουργίας ψηφιακών προϊόντων και συστημάτων.

Σε προπτυχιακό επίπεδο, περιορισμένος μόνο αριθμός μαθημάτων ψηφιακής τέχνης προσφέρονται στις Σχολές ή Τμήματα Καλών ή Εικαστικών Τεχνών της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης και των Ιωαννίνων. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το αντικείμενο των Ψηφιακών Μορφών Τέχνης διδάσκεται σε λίγα μόνο Τμήματα ή Σχολές όπως στην ΑΣΚΤ της Αθήνας και στο Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Το Ανθρώπινο Δυναμικό

Παρά το σύντομο διάστημα από την ίδρυση του Τμήματος, το προσωπικό του θα αποτελείται σύντομα από επτά (7) νέα μέλη ΔΕΠ και τρία (3) μέλη ΔΕΠ που εντάχθηκαν από το Γενικό Τμήμα, ενώ μία νέα θέση βρίσκεται υπό προκήρυξη. Το προσωπικό της Γραμματείας αποτελείται από τέσσερις υπαλλήλους.

Το ανθρώπινο δυναμικό του Τμήματος δραστηριοποιείται σε ένα ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων, όπως οι ψηφιακές τέχνες, ο κινηματογράφος, η επικοινωνία, η πληροφορική, η θεωρία και η ιστορία της τέχνης και της φιλοσοφίας, ο ήχος και η μουσική τεχνολογία. Στο Τμήμα διδάσκουν τα εξής μέλη ΔΕΠ από άλλα Τμήματα του ΕΚΠΑ: Καθηγητής Αριστοτέλης Τύμπας, Καθηγητής Νικόλας Χρηστάκης, Αν. Καθηγητής Δημήτρης Χαρίτος και Επίκουρη Καθηγήτρια Ευαγγελία Διαμαντοπούλου. Παρά το γεγονός ότι το τμήμα βρίσκεται μόλις στον τρίτο χρόνο της λειτουργίας του, μέσω των φετινών Πανελληνίων εξετάσεων φάνηκε ότι βρίσκεται ψηλά στις επιλογές των υποψηφίων με 5.732 άτομα να το έχουν δηλώσει συνολικά στις προτιμήσεις τους και 424 στις τρεις πρώτες τους επιλογές.

Ποιες επαγγελματικές προοπτικές διανοίγονται

Μετά από μια δεκαετία σημαντικών δυσχερειών στην ολοκλήρωση και χρηματοδότηση οπτικοακουστικών έργων, αυτή τη στιγμή όλοι οι τομείς της οπτικοακουστικής δημιουργίας γνωρίζουν ιδιαίτερη άνθηση, ενώ οι συνθήκες της πανδημίας επιτάχυναν τις διαδικασίες σύγκλισης παραστατικών και ψηφιακών τεχνών και ανάπτυξης υβριδικών και διαμεσικών τρόπων ψυχαγωγίας και ενημέρωσης. Ακόμα, μέσω της στρατηγικής προσέγκυσης διεθνών παραγωγών για γυρίσματα στην Ελλάδα από το Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ), οι ανάγκες για εξειδικευμένο τεχνικό και καλλιτεχνικό προσωπικό στην κινηματογραφική και οπτικοακουστική παραγωγή έχουν αυξηθεί σημαντικά.

Το Τμήμα Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου εκπαιδεύει τους φοιτητές/τριές του στη σύγχρονη ψηφιακή καλλιτεχνική δημιουργία, με στόχο να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά ως δημιουργοί ψηφιακών καλλιτεχνικών και κινηματογραφικών έργων και αλληλεπιδραστικών μορφών αφήγησης με έμφαση στον οπτικοακουστικό καλλιτεχνικό λόγο. Οι απόφοιτοι του Τμήματος έχουν επίσης

τη δυνατότητα σταδιοδρομίας στον χώρο της Πληροφορικής και των Ψηφιακών Μέσων, στη δημιουργία ψηφιακών συστημάτων, σχεδιασμού και υλοποίησης ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών προϊόντων πολιτισμού, καθώς και στους τομείς των δημιουργικών βιομηχανιών και της διαφήμισης.

Οι απόφοιτοι/ες αποκτούν τόσο τεχνικές όσο και καλλιτεχνικές δεξιότητες για τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, οπτικού, ηχητικού, δισδιάστατου, τρισδιάστατου, πολυμεσικού, το οποίο θα παρουσιάζεται στον ψηφιακό χώρο (WWW), στον φυσικό χώρο (κλειστό ή δημόσιο) και σε περιβάλλοντα εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας.

Παράλληλα, οι φοιτητές/τριες εισάγονται στην κριτική σκέψη μέσω μαθημάτων Φιλοσοφίας, Θεωρίας των Μέσων και Επικοινωνίας, Ιστορίας της Τέχνης και του Κινηματογράφου, ώστε να χρησιμοποιούν ουσιαστικά και όχι επιφανειακά τις ψηφιακές τεχνολογίες - κατανοώντας το ίδιο το μέσο - και να νοηματοδοτούν τα έργα τους, έτσι ώστε αυτά να λειτουργούν στο πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό γίνεσθαι.

Έμφαση δίνεται επίσης στην κουλτούρα της συνεργασιακής, διεπιστημονικής και διαμεσικής δημιουργικής διαδικασίας, ούτως ώστε οι απόφοιτοι να μπορούν να σταδιοδρομήσουν με επιτυχία στον χώρο της κινηματογραφικής παραγωγής ή της ψηφιακής παραγωγής καλλιτεχνικών έργων και πολιτισμικών προϊόντων, όπου η συνεργασιακή δημιουργική εργασία θεωρείται απαραίτητη. Προωθείται ακόμη η επικοινωνία και η αλληλεπίδραση ανάμεσα στην ακαδημαϊκή και την καλλιτεχνική πρακτική και ενθαρρύνεται ο διάλογος μεταξύ διαφορετικών επιστημονικών περιοχών, ενισχύοντας τις νέες μεθοδολογίες, προσεγγίσεις και προτάγματα.

Εκτός του χώρου της ψηφιακής καλλιτεχνικής και κινηματογραφικής δημιουργίας, η έμφαση σε μαθήματα υλοποίησης ψηφιακού περιεχομένου και περιβαλλόντων αλληλεπίδρασης θα δώσει στους/στις αποφοίτους του Τμήματος τη δυνατότητα να διακριθούν στον χώρο της Πληροφορικής και των Ψηφιακών Μέσων, στο σχεδιασμό και την υλοποίηση ψηφιακού περιεχομένου, συστημάτων και πολιτισμικών προϊόντων, καθώς θα εφοδιαστούν με πολύπλευρη, πρακτική και εις βάθος δημιουργική γνώση του αντικειμένου, κάτι που προς ώρας λείπει από τον συγκεκριμένο επαγγελματικό χώρο στην Ελλάδα.

Θεωρείται, τέλος, ότι η ένταξη μεγάλου αριθμού πρακτικών, δημιουργικών μαθημάτων υλοποίησης και παραγωγής στο πρόγραμμα του Τμήματος, τα οποία

ενσωματώνουν και την πρακτική κατάρτιση των φοιτητών σε εργαλεία (π.χ. λογισμικό και υλικό) που χρησιμοποιούνται εκτεταμένα στον συγκεκριμένο χώρο, αυξάνει τις επαγγελματικές προοπτικές των αποφοίτων και την πιθανότητα απορρόφησής τους στον τομέα των δημιουργικών βιομηχανιών και της διαφήμισης. Με τη θεωρητική επιστημονική εκπαίδευση και τις απαιτούμενες από τη σύγχρονη εποχή ψηφιακές δεξιότητες, οι απόφοιτοι θα είναι σε θέση να συνεισφέρουν αποτελεσματικά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας παραγωγής οπτικοακουστικού περιεχομένου, από το επίπεδο του εννοιολογικού σχεδιασμού μέχρι αυτό του προγραμματισμού και της τεχνικής υλοποίησης.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Με βάση την παρουσίαση που προηγήθηκε, είναι εμφανές ότι όλα τα Τμήματα του ΕΚΠΑ εξυπηρετούν και έχουν προέλθει από πραγματικές ανάγκες της επιστήμης, της οικονομίας και της κοινωνίας. Τα νεώτερα, μάλιστα, Τμήματα σχεδιάστηκαν με οραματικό τρόπο και σύμφωνα με τις σύγχρονες τάσεις σε τομείς αιχμής και σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές και εθνικές προτεραιότητες. Το Πανεπιστήμιο διέθεσε όλους τους απαραίτητους πόρους για την ανάπτυξή τους και την αυτοδύναμη λειτουργία τους. Όλα τα Τμήματα του ΕΚΠΑ, συμπεριλαμβανομένων και των νεώτερων, είναι επαρκώς στελεχωμένα, με ποιοτικά προγράμματα σπουδών που ανταποκρίνονται στη διεθνή πρακτική και τις εθνικές ανάγκες, διαθέτουν άρτιες κτηριακές υποδομές, εκπαιδευτικό και ερευνητικό εξοπλισμό, ερευνητική δραστηριότητα, ενώ κανένα Τμήμα δεν αντιμετωπίζει έλλειψη ενδιαφέροντος από τους φοιτητές. Αντιθέτως, πολλά Τμήματα υποχρεώνονται να εκπαιδεύσουν πολύ περισσότερους φοιτητές από εκείνους που θα έπρεπε σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα.

Προσαρμογές στην ακαδημαϊκή διάρθρωση του Πανεπιστημίου πραγματοποιούνται σε συνεχή βάση, όταν οι συνθήκες είναι ώριμες και σύμφωνα με τον στρατηγικό του σχεδιασμό. Στην παρούσα φάση προτείνονται τα ακόλουθα:

1. Μετονομασία του Τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων σε **Τμήμα Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων** και του Τμήματος Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας σε **Τμήμα Διαχείρισης Λιμένων και Εφοδιαστικής Αλυσίδας**, καθώς οι τίτλοι αυτοί ανταποκρίνονται καλύτερα στο επιστημονικό πεδίο που θεραπεύουν τα Τμήματα.

2. Ίδρυση Τμήματος Αραβικών Σπουδών στη Φιλοσοφική Σχολή

I. Οι αραβικές σπουδές στην Ελλάδα είναι αναγκαίες

Ως χώρα και ως πολιτισμική οντότητα έχουμε με τους Άραβες σχέσεις αιώνων:

- Ιστορικές (από την Αρχαιότητα έως τον σύγχρονο κόσμο):

- ο όρος «Εγγύς Ανατολή» αναφέρεται στη σχέση που έχει ο Ελληνισμός με την Δυτική Ασία - δεν είναι μόνο ο Μέγας Αλέξανδρος που εμπότισε το έδαφος μεταξύ Μεσογείου και Μεσοποταμίας με το ελληνικό πνεύμα,
 - από την Ύστερη Αρχαιότητα ως το τέλος του δυτικού Μεσαίωνα οι σχέσεις μεταξύ Ελλήνων και Αράβων έγιναν αιτία για τη δημιουργία ενός τεράστιου τομέα έρευνας, των Graeco-Arabica, και μιας εξίσου τεράστιας και εξαιρετικά σημαντικής επιστημονικής βιβλιογραφίας, όπως λ.χ. τα έργα των σπουδαίων μελετητών Βασίλιεφ, *Το Βυζάντιο και οι Άραβες* του 1907 και Π. Γιαννόπουλου, καθηγητή του Πανεπιστημίου Λουβαίν, *Βυζαντινοί και Άραβες* (2016),
 - ο αραβικός κόσμος και ο ελληνισμός βρέθηκαν μαζί υπό την Οθωμανική Αυτοκρατορία, και τα κινήματα απελευθέρωσης και ανεξαρτητοποίησης του ελληνικού κράτους και πολλών αραβικών λαών ξεκίνησαν την ίδια εποχή (Ελληνική Επανάσταση και εποχή της αραβικής Νάχντα τον 19^ο αι.),
 - τον 19^ο και 20^ο αιώνα οι Αιγυπτιώτες ανέπτυξαν ως νέα πατρίδα τους μια αραβική χώρα με βαθύ αίσθημα ελληνικότητας, η οποία φιλοξένησε και την ελληνική κυβέρνηση τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, ενώ προσέφερε μεγάλο πολιτιστικό έργο στην Ελλάδα και την Αίγυπτο.
- Πολιτισμικές
- το περίφημο μεταφραστικό κίνημα της Βαγδάτης τον 9^ο-10^ο αι. βασίζεται κατά κύριο λόγο σε ελληνικά κείμενα που ανήκουν σε διάφορες επιστήμες πέραν της φιλοσοφίας,
 - ενώ τον 20^ο αι. η λογοτεχνική αραβική πρωτοπορία αντλεί τις βάσεις της στον ελληνικό πολιτισμό, παράδειγμα το ψευδώνυμο Άδωνης του κορυφαίου εν ζωή Άραβα ποιητή¹², ή *Ο Οιδίπους τύραννος*, του Ταουφίκ αλ-Χακίμ, πρωτοπόρου Άραβα θεατρικού συγγραφέα).
- Πολιτικές
- (μέχρι σήμερα υπάρχει πνεύμα συναντίληψης για τα κοινά στοιχεία ανάμεσα στον ελληνικό λαό και τον αραβικό κόσμο, και αυτό βασίζεται στο «κοινό» πολιτισμικό κεφάλαιο. Επομένως, για να συνεχιστεί η πολιτική σύμπνοια οφείλουμε να ενθαρρύνουμε τις πολιτισμικές μας συγκλίσεις και

¹² Ο Άδωνης έγινε επίτιμος διδάκτωρ του Πανεπιστημίου μας το 2019, ενώ το 1950 είχε προηγηθεί η αναγόρευση ενός άλλου μεγάλου Άραβα λογοτέχνη και λογίου της σύγχρονης εποχής, του Τάχα Χουσέιν.

όχι να στεκόμαστε στις ιδεολογικές μας διαφορές, οικονομικές και κυρίως θρησκευτικές δογματικές απόψεις και πρακτικές.

- Θρησκευτικές

- Τα 4 από τα 5 πρεσβυγενή πατριαρχεία, δηλαδή όλα τα ορθόδοξα πρεσβυγενή πατριαρχεία, βρίσκονται στην ισλαμική ζώνη του κόσμου, εκ των οποίων μάλιστα τα τρία από αυτά βρίσκονται στον αραβικό κόσμο (πατριαρχείο Αλεξανδρείας, Ιεροσολύμων, Αντιοχείας που από το 1343 εδρεύει στην Δαμασκό).

- Οικονομικές και στρατηγικές

- Η Ελλάδα είναι η πύλη της Ευρώπης προς την Ανατολή και αντιστρόφως για ποικίλες σημαντικές συναλλαγές Ελλάδα και χώρες του Αραβικού Συνδέσμου συνεργάζονται δραστικά, σε τομείς, όπως λ.χ. το εμπόριο, η ναυτιλία, η μεταφορά ενέργειας, η στρατιωτική εκπαίδευση, κ.ά.

- Κοινωνικές

- Η αραβική λέξη «γιουνανιγιούν» που σημαίνει «Ίωνες» δηλαδή Έλληνες, έχει θετικό πρόσημο για τους απλούς ανθρώπους του αραβικού κόσμου, και, συνεπώς, οφείλουμε να αξιοποιήσουμε αυτή τη διεθνική αξία όχι μόνον για πολιτιστικούς αλλά και για διπλωματικούς, πολιτικούς και στρατιωτικούς, λόγους¹³, κυρίως σε μια εποχή μετακίνησης πληθυσμών και ανακατάταξης αξιών.

II. Αραβικές σπουδές στον τομέα του πολιτισμού, των γραμμάτων και των τεχνών

Πέραν των προαναφερθέντων λόγων για την ίδρυση Αραβικών Σπουδών, οι οποίοι αποτελούν και ζήτημα εθνικών συμφερόντων, υπάρχει πρωτίστως ένα ζήτημα παιδείας και επιστημονικής ανάπτυξης: στις χώρες που ανήκουν στον ευρύτερο ευρωπαϊκό και αμερικανικό κόσμο, λειτουργούν πανεπιστημιακές αραβικές σπουδές, οι οποίες ξεκινούν παραδοσιακά από τα γνωστικά πεδία της φιλολογίας, της φιλοσοφίας, των καλλιτεχνικών σπουδών και της πολιτισμικής ανθρωπολογίας. Στην Ευρώπη, ένα από τα αρχαιότερα πανεπιστημιακά ιδρύματα που δίδαξε αραβική φιλολογία και ιστορία από το

¹³ Η Τουρκία προωθεί την ενότητα με τον αραβικό κόσμο τονίζοντας στο Ισλάμ την ριζοσπαστική ποδηγέτηση των λαών, η Ελλάδα πρέπει να προωθεί την ενότητα με τον αραβικό κόσμο τονίζοντας τον ιδιαίτερα πλούσιο αραβικό πολιτισμό.

έτος 1615 είναι το Ινστιτούτο Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Λουβαίν¹⁴, το οποίο ανήκει τώρα σε μια γενικότερη ενότητα με τίτλο Ινστιτούτο Πολιτισμών, Τεχνών και Γραμμάτων.

Η Ελλάδα κι ο ελληνικός κόσμος οφείλει να αναδείξει μέσω της ιστορίας πόσο ο ελληνισμός έχει συμβάλει στην ανάπτυξη του αραβικού κόσμου, και πόσο ο αραβικός κόσμος αντάλλαξε πολιτισμικά αγαθά με τον ελληνικό κόσμο. Αυτό συνεχίζει να γίνεται και μέχρι σήμερα, πράγμα που δεν φαίνεται εκ πρώτης όψευς, μιας και ανάλογες σπουδές δεν υπάρχουν.

Καλό είναι συνάμα, στους χρόνους ριζοσπαστικοποίησης που ζούμε, να ξεχωρίζουμε τον αραβικό κόσμο από τον ισλαμικό κόσμο, και τον αραβικό πολιτισμό από το Ισλάμ, το οποίο είναι απολύτως σεβαστό ως θρησκεία. Οι σπουδές μας πρέπει να είναι στραμμένες προς το κοσμικό πνεύμα, άλλωστε στην Ελλάδα, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο διαθέτει κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών που μελετά επακριβώς τη θρησκεία του Ισλάμ στη Θεολογική Σχολή του. Ωστόσο, ακόμη και σε θεολογικούς κύκλους, αναφέρεται ότι *«αντί της Θεολογικής Σχολής, θα έπρεπε να ενισχυθεί η Φιλοσοφική Σχολή¹⁵»*, ώστε οι αραβικές σπουδές να είναι και να μένουν ανεξάρτητες από θρησκευτικούς ή πολιτικούς ή άλλους σκοπούς όχι ακραιφνώς επιστημονικούς. Υπάρχει επίσης στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου το Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών, στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών με ενδιαφέρον για την αρχαιολογία και τη σύγχρονη εποχή, αλλά με κύρια ανάπτυξη προς τις σύγχρονες επιστήμες και τεχνολογίες.

III. Αραβικές σπουδές στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ

Το Εθνικό Πανεπιστήμιο της χώρας πρέπει να είναι ο χώρος όπου θα θεραπεύεται ο πολιτισμός, η λογοτεχνία, η γλώσσα, η ιστορία του αραβικού κόσμου, που σήμερα αποτελείται από 22 γείτονες χώρες! Στις χώρες αυτές διάφορες προσπάθειες δείχνουν το ενδιαφέρον τους για τα ελληνικά γράμματα. Η πρωτεύουσα και το πρώτο πανεπιστήμιο της χώρας έχει έναν λόγο παραπάνω να στηρίξει και να αναπτύξει τις αραβικές σπουδές. Τα κλασικά γράμματα έχουν άμεση σχέση με το μεταφραστικό κίνημα στον αραβικό κόσμο, και η διεθνής πανεπιστημιακή κοινότητα περιμένει αραβολόγους γνώστες της ελληνικής γλώσσας και κλασικής παιδείας, καθώς συρρικνώνεται διεθνώς η ελληνομάθεια, πόσο δε μάλλον σε συνδυασμό με τις αραβικές σπουδές. Οι πτυχιούχοι

¹⁴ <https://uclouvain.be/fr/instituts-recherche/incal/ciol>

¹⁵ <https://ikivotos.gr/post/2013/oi-anatolikes-spoydes-sthn-ellada-kai-h-ekklhsiastikh-istoria>

μας, θα μπορούν να στελεχώσουν και διεθνώς θέσεις όπου τα ελληνικά θα χρειάζονται μαζί με τα αραβικά, ιδιαίτερος δε σε ερευνητικούς τομείς φιλοσοφίας, γλωσσολογίας, λογοτεχνίας, ιστορίας. Στη χώρα μας επίσης, θα μπορούν να έχουν επαγγελματική εξέλιξη στους επιστημονικούς τομείς της φιλολογίας και ιστορίας, στην εκπαίδευση και διδασκαλία γλωσσών, στη στελέχωση και συμβουλευτική διαφόρων κλάδων όπως η παιδεία και η διπλωματία, τα πολιτιστικά ιδρύματα, οι κοινωνικές δομές για την αειφόρο ανάπτυξη και καλλιέργεια διαφόρων κοινωνικών ομάδων, κλπ.

Πέραν αυτού, η χώρα μας, που δέχεται εδώ και δεκαετίες αραβόφωνους πληθυσμούς διωγμένους από τις χώρες τους ή οικονομικούς μετανάστες, οφείλει να διαθέτει τη γνώση για να τους ενσωματώσει στην ελληνική κοινωνία και να τους μορφώσει μέσα από μια αλληλογνωριμία με τις πολιτισμικές τους καταβολές και παραδόσεις. Αφετέρου, ίσως είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να μπορέσει η Ελλάδα να αξιοποιήσει επιστημονικά, καλλιτεχνικά και εν γένει κοινωνικά τους «αραβόφωνους» ξένους αναλόγως των σπουδών τους, συμβάλλοντας έτσι δημιουργικά στην αντιμετώπιση της παρούσας παγκόσμιας ανθρωπιστικής κρίσης στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ο αραβικός πολιτισμός είναι μια πλούσια αλυσίδα πλούτου σε διάφορους τομείς, αλλά ως τρόπος ζωής και ως καλλιέργεια των ανθρώπων δεν περιορίζεται στις τέχνες -τη λογοτεχνία, τις εικαστικές και τελεστικές τέχνες και τις σύγχρονες πολυμεσικές καλλιτεχνικές τάσεις. Αποτελεί επίσης γνωστικό αντικείμενο της πολιτισμικής ανθρωπολογίας και ως τέτοιο αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ συγκεκριμένων κοινωνιών και τοπικών παραδοσιακών μορφωμάτων - όλες τις επί μέρους εκφάνσεις του τρόπου ζωής των ανθρώπων και εν προκειμένω των αραβικών λαών του Μαγκρέμπ, της Μέσης και της Εγγύς Ανατολής. Η έμφαση στην αραβική γλώσσα, είτε πρόκειται για την κλασική και κορανική μορφή της είτε για τη σύγχρονη αραβική, δεν αποσκοπεί στην αποσιώπηση των διαλεκτολογικών διαφορών αλλά αντιθέτως ενισχύει τις γλωσσικές διαφοροποιήσεις τόσο εντός των κοινωνιών όσο και στις δια-κοινωνικές σχέσεις και ανταλλαγές στον αραβικό κόσμο. Επίσης η αναφορά στον «πολιτισμό» επιδιώκει να αναδεικνύει κάθε φορά τη δυναμική σχέση μεταξύ πολιτισμού και πολιτικής, βιώματος και ιδεολογίας, ενότητας και διαφορών σε παν-αραβική και διαχρονική προοπτική.

IV. Η προετοιμασία της Φιλοσοφικής Σχολής

Στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ υπήρξε καθηγητής ο αείμνηστος Π. Καρολίδης (1849-1930), ο οποίος το **1909** απηύθυνε έκκληση στις αρχές για την ίδρυση έδρας Ανατολικών Σπουδών, θεωρώντας ότι ως χώρα είχαμε αργήσει για κάτι τέτοιο. Ο Καρολίδης, με

σπουδές στο Μόναχο, Στρασβούργο και Τύμπιγκεν, βουλευτής της Τουρκικής Βουλής πριν έλθει στην Ελλάδα και γίνει καθηγητής ιστορίας στο ΕΚΠΑ, γνώριζε πολύ καλά τα πράγματα, από επιστημονική και πολιτική άποψη, και υποστήριζε ότι η Ελλάδα έπρεπε να προχωρήσει άμεσα στη θέσπιση των σπουδών αυτών (πρωτίστως δε, αραβικών σπουδών)¹⁶. Λόγια σοφά, που διατυπώθηκαν και υποστηρίχτηκαν δημόσια έναν αιώνα πριν από σήμερα.

Το **1994**, προκηρύχθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το γνωστικό αντικείμενο της Αραβολογίας στο ΕΚΠΑ. Από τότε πολλοί φοιτητές παρακολούθησαν μαθήματα αραβικού πολιτισμού, λογοτεχνίας, γραμματολογίας κλπ., μερικοί εξ αυτών πήγαν στο εξωτερικό, εκπόνησαν ή εκπονούν ανάλογες διδακτορικές διατριβές. Επίσης, διδάσκεται με επιτυχία η αραβική γλώσσα στο Διδασκαλείο του Πανεπιστημίου μας.

Την ίδια αυτή χρονολογία, το 1994, προκηρύχθηκε για πρώτη φορά στο ΕΚΠΑ το γνωστικό αντικείμενο της Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας με έμφαση στην Εθνογραφία της Παραδοσιακής Μουσικής.

Μια σημαντική υποστηρικτική υποδομή για την ίδρυση ενός Τμήματος Αραβικών Σπουδών αποτελεί το **μνημόνιο συνεργασίας** του ΕΚΠΑ με το **Πανεπιστήμιο του Λιβάνου** το οποίο υπογράφηκε το **2019**. Αυτή η διεθνής συμφωνία μπορεί να προσφέρει το πλαίσιο για την υποστήριξη του τομέα της γλωσσομάθειας, μέσω της μετεκπαίδευσης διδασκόντων, της αξιοποίησης πρωτοκόλλων εξετάσεων και πιστοποίησης γλωσσομάθειας, αλλά και στο ερευνητικό επίπεδο μέσω των ανταλλαγών διδασκόντων/διδασκουσών και φοιτητών/-τριών, σχεδιασμού κοινών συνεργασιών κλπ.

Τα πέντε τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί σημαντικές επιστημονικές συνεργασίες και καλλιτεχνικές ανταλλαγές με τον αραβικό κόσμο με αιχμή του δόρατος το Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών. Με τα Πανεπιστήμια της Αιγύπτου (American University of Cairo και το πανεπιστήμιο του Καΐρου), των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (Zayed University) με το διεθνούς φήμης Sharjah Institute for Heritage και άλλα, όπου έχει θεμελιωθεί μια

¹⁶ Καρολίδης Π. *Περί της εθνικής καταγωγής των ορθοδόξων χριστιανών Συρίας και Παλαιστίνης*, Εν Αθήναις, 1909. Μνεία αυτού στην 1^η υποσημείωση του Ε. Κονδύλη, *Αραβικός Πολιτισμός*, Αθήνα εκδόσεις Πεδίο, 2016, σελ. 13. Ακόμη και πριν από τον Καρολίδη για τον οποίο η καλλιέργεια των επιστημών κατοχύρωνε την ποιότητα του πανεπιστημίου, ο Τρ. Ευαγγελίδης ανέφερε στο έργο του *Ιστορία του Όθωνος Βασιλέως της Ελλάδος (1832-1862)* το 1894 (σελ. 158), πώς ήδη πριν την ίδρυση του πρώτου πανεπιστημίου της Ελλάδος, χρειάζονταν γνώσεις γλωσσικές των χωρών της Ασίας, για την ανάπτυξη της διπλωματίας, θέση οριενταλιστική αλλά χρήσιμη. Ο Καρολίδης δεν μιλούσε μόνο για γνώση της γλώσσας, αλλά για γνώση της γλώσσας και για την ιστορική και φιλολογική επιστήμη.

σταθερή σχέση συνεργασίας με αντικείμενο τον πολιτισμό. Επιπροσθέτως, οι συνεργασίες με διάφορα αναγνωρισμένα πανεπιστημιακά ιδρύματα του δυτικού κόσμου (Πανεπιστήμιο Καλιφόρνιας - Μπέρκλεϊ, Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Βερολίνου), με μακρόχρονη εμπειρία στις αραβικές σπουδές και με εξειδικευμένο προσωπικό μπορούν να αξιοποιηθούν κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό θα ενταχθεί και η συνεργασία που έχει ήδη ξεκινήσει με το Αυτόνομο Πανεπιστήμιο της Μαδρίτης, το οποίο συμμετέχει στο CIVIS και το οποίο έχει, επίσης, μακρά παράδοση στις αραβικές σπουδές.

V. Υλοποίηση του προγράμματος προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών

I. Μελέτη της αραβικής γλώσσας και δύο κατευθύνσεις:

- Μεσαιωνική φιλολογία
- Σύγχρονη γραμματολογία

II. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα - Κατευθύνσεις:

- Λογοτεχνία – πολιτισμός – με έμφαση στη γλώσσα, την ιστορία και ανάλυση των κειμένων/αντικειμένων
- Πολιτισμική ανθρωπολογία, εικαστικές, μουσικές και λοιπές επιτελεστικές τέχνες.

VI. Απορρόφηση των πτυχιούχων στον εργασιακό τομέα και στην έρευνα

Η γνώση της αραβικής γλώσσας, συνοδευόμενη από τα επιστημονικά γνωστικά αντικείμενα του τομέα της φιλολογίας, της ιστορίας, των τεχνών, της ανθρωπολογίας, μπορεί να προσφέρει πολλά στην κοινωνία. Οι πτυχιούχοι θα μπορούν να εργαστούν σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η διπλωματία, η μουσειολογία, οι τέχνες, η λογοτεχνία, η μετάφραση κειμένων. Παράλληλα, μπορούν να είναι πολύτιμοι για την εύρυθμη λειτουργία της πολυπολιτισμικής κοινωνίας όπου άνθρωποι από τη Μέση Ανατολή και την Ασία θα παίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο λόγω των διεθνών εξελίξεων με τις συνεχώς αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές στην Ελλάδα.

Με πολιτιστικά ιδρύματα του εξωτερικού όπου οι απόφοιτοι θα μπορούν να στελεχώσουν τα ιδρύματα αυτά λόγω της κατάρτισής τους όπως λ.χ. στο Μουσείο του Λούβρου στα ΗΑΕ ή το Μεγάλο Μουσείο του Καΐρου στην Γκίζα. Στο ίδιο πλαίσιο, οι απόφοιτοι μπορούν να εργαστούν στον ευρύτερο τομέα της πολιτικής του πολιτισμού και των τεχνών, καθώς επίσης στην πολιτιστική διπλωματία ως σύμβουλοι ή συνεργάτες διπλωματικών αποστολών στο εξωτερικό. Γνωρίζοντας τον αραβικό κόσμο, τη γλώσσα του, και την ελληνική, γλώσσα και φιλοσοφία, ή γλώσσα και φιλολογία, κλπ., θα

υπηρετήσουν τον διεθνή τομέα των Graeco-Arabica, σε πολλά πανεπιστήμια. Επίσης, οι κάτοχοι του μεταπτυχιακού τίτλου, θα πιστοποιούνται ως γνώστες της αραβικής γλώσσας σε επίπεδο B2 ή C1. Η πιστοποίηση αυτή θα φέρει την εγκυρότητα του ΕΚΠΑ και του Πανεπιστημίου του Λιβάνου.

3. Ένταξη της ΑΣΠΑΙΤΕ στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Τα βασικά στοιχεία της πρότασης συνοψίζονται στα ακόλουθα:

1. Ένταξη της ΑΣΠΑΙΤΕ στο ΕΚΠΑ ως Μονομηματικής Σχολής. Οι απόφοιτοι της Σχολής αυτής θα έχουν τη δυνατότητα να εργάζονται ως καθηγητές στις βασικές ειδικότητες της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ειδικότερα, σε πρώτη φάση, ως Εκπαιδευτικοί στα αντικείμενα των Ηλεκτρολόγων, Ηλεκτρονικών, Μηχανολόγων και Πολιτικών Μηχανικών.

2. Ένταξη του προσωπικού τους (54 μέλη ΔΕΠ, 10 ΕΔΙΠ, 1 ΕΤΕΠ) στη νέα Σχολή. Οι εκπαιδευτικές ανάγκες μπορεί να υποστηρίζονται και από μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ, ιδίως αν προστεθούν νέες ειδικότητες. Η αξιοποίηση και διαχείριση των χώρων και των κτηριακών υποδομών της ΑΣΠΑΙΤΕ αναλαμβάνεται από το ΕΚΠΑ.

3. Άρση της κατάστασης την οποία αντιμετωπίζει η ΑΣΠΑΙΤΕ με το να αποτελεί το μοναδικό ίδρυμα του πρώην τεχνολογικού τομέα που δεν εντάχθηκε σε Πανεπιστήμιο. Η ΑΣΠΑΙΤΕ θα ενταχθεί σε ένα οργανωμένο και μεγάλο Πανεπιστημιακό ίδρυμα, το οποίο διαθέτει ισχυρή ακαδημαϊκή παράδοση, εμπειρία σε συγχωνεύσεις με άλλα ιδρύματα, υπηρεσίες, πόρους, διοικητικό μηχανισμό, τεχνική υπηρεσία και το μέγεθος ώστε να μην διαταραχθεί η λειτουργία του με την ένταξη σε αυτό μιας νέας Σχολής και 50 νέων μελών ΔΕΠ από άλλο ίδρυμα.

4. Αξιοποίηση κατά τον καλύτερο τρόπο των εγκαταστάσεων της ΑΣΠΑΙΤΕ, καθώς αυτό με την εμπειρία και τις υπηρεσίες που διαθέτει σε όλα τα επίπεδα θα μπορέσει να τις συντηρήσει, να τις αναβαθμίσει και να αναπτύξει σε αυτές μια σειρά από δραστηριότητες, όπως ξενόγλωσσα προγράμματα σπουδών, εστία για φοιτητές σε ξενόγλωσσα προγράμματα με τέλη διαμονής, κοινές ερευνητικές υποδομές, κλπ.

Η υλοποίηση αυτού του εγχειρήματος, μόνο θετικά αποτελέσματα μπορεί να επιφέρει στον ακαδημαϊκό χώρο, στην κοινωνία και την οικονομία της χώρας.